แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 1.1 มีความศรัทธา ความหวังตามหลักศาสนา

หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ทำความดีอย่างมีความหวัง **จำนวน** 3 **คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

มีความศรัทธา ความหวังในความดี ตามหลักศาสนาและนำไปปฏิบัติในชีวิต

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในการทำความดีต่อตนเอง

2.1.2 นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในการทำความดีต่อผู้อื่น

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติในสิ่งที่ดีต่อตนเอง

2.2.2 นักเรียนสามารถปฏิบัติในสิ่งที่ดีต่อผู้อื่น

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 นักเรียนสามารถตระหนักและเห็นคุณค่าของการกระทำความดีต่อตนเอง

2.3.2 นักเรียนสามารถตระหนักและเห็นคุณค่าของการกระทำความดีต่อผู้อื่น

3. สาระการเรียนรู้

3.1 การทำความดีต่อตนเอง

3.2 การทำความดีต่อผู้อื่น

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ครูสนทนากับนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้
  - **“ความดีไม่มีขาย อยากได้ต้องทำเอง”** นักเรียนเห็นด้วยกับคำพูดนี้หรือไม่อย่างไร
  - นักเรียนคิดว่าคุณธรรมที่สำคัญสำหรับการประพฤติปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันเพื่อจะได้เป็นลูกที่ดี เป็นเพื่อนที่ดี เป็นศิษย์ที่ดี เป็นศาสนิกชนที่ดีและเป็นเยาวชนที่ดีของชาตินั้นมีอะไรบ้าง

ขั้นสอน

- ครูเขียนคำบนกระดาน หรือ ใช้บัตรคำ คำต่อไปนี้

ชมเชย	พร้อมเพรียง	เหมาะสม	ส่อเสียด	สร้างสรรค์
ละเมิด	ใฝ่เรียนรู้	ตรงต่อเวลา	อบายมุข	อิจฉา

รับผิดชอบ ประหยัด อดทน ตำหนิ ขยัน

- ให้นักเรียนช่วยกันเลือกคำที่มีความหมายในเชิงบวก และจากคำที่นักเรียนได้เลือก มีคำใดบ้างที่นักเรียนคิดว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนควรกระทำ และจะเป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อชีวิตของนักเรียน

- ครูอธิบายเพิ่มเติม หากนักเรียนรักตัวเอง ต้องการทำให้ชีวิตมีความสุข มีอนาคตที่ดี ทำให้คุณพ่อคุณแม่ภาคภูมิใจ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่นักเรียนควรนำไปปฏิบัติในชีวิต คือ ความขยันหมั่นเพียร การประหยัดอดออม ความซื่อสัตย์สุจริต การมีวินัยความรับผิดชอบ ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคีและการมีน้ำใจ
- ให้นักเรียนจับกลุ่ม 3 คน และให้เลือกคุณธรรมข้างต้นมาหนึ่งหัวข้อ และให้ช่วยกันเขียนคุณลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมประการนั้น ขออาสาสมัครนักเรียนนำเสนอแต่ละคุณธรรม (คุณธรรมละ1 กลุ่ม) นำเสนอหน้าชั้นเรียนหลังการนำเสนอของแต่ละคุณธรรม

ขั้นสรุป

- ครูสรุปคุณลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมต่างๆ ที่นักเรียนนำเสนอ
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป คุณธรรมพื้นฐานที่นักเรียนควรนำไปปฏิบัติในชีวิต คือ ความขยันหมั่นเพียร การประหยัดอดออม ความซื่อสัตย์สุจริต การมีวินัยความรับผิดชอบ ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคีและการมีน้ำใจ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า หากนักเรียนปฏิบัติคุณธรรมประการที่นักเรียนได้เลือกจะมีสิ่งดี ๆ อะไรบ้างที่เกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียน

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ครูทบทวนความรู้เดิมจากคาบเรียนที่ผ่านมา “ คุณธรรมพื้นฐานที่นักเรียนควรนำไปปฏิบัติในชีวิต คือ ความขยันหมั่นเพียร การประหยัดอดออม ความซื่อสัตย์สุจริต การมีวินัยความรับผิดชอบ ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคีและการมีน้ำใจ ”

ขั้นสอน

- แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 3 คน ครูแจกใบความรู้ แนวปฏิบัติของคุณธรรม “ความขยันหมั่นเพียร การประหยัดอดออม ความซื่อสัตย์สุจริต การมีวินัยความรับผิดชอบ ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคีและการมีน้ำใจ” กลุ่มละ 1 คุณธรรม
- ครูให้นักเรียนชมสไลด์คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของกระทรวงศึกษาธิการ
- นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา และสรุปแนวปฏิบัติของแต่ละคุณธรรม หลังจากนั้นครูขออาสาสมัครคุณธรรมละ 1 กลุ่ม นำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ให้นักเรียนแต่ละคนเลือก 1 คุณธรรมเพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตเป็นพิเศษ และให้บันทึกลงในสมุดบันทึกของนักเรียน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป แนวปฏิบัติของคุณธรรม “ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความอดทนอดกลั้น ความขยันหมั่นเพียร การประหยัดอดออม การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ”
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบ ๆ สักครู่หนึ่งคิดกิจการดี 1 ประการที่จะนำไปปฏิบัติ เป็นการกระทำความดีเพื่อตนเอง

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกิจการดีที่นักเรียนตั้งใจ (จากคาบเรียนที่ผ่านมา) ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นการทำความดีเพื่อตนเอง

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามต่อไปนี้ “ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นในครอบครัว ในโรงเรียน หรือในสังคม มีคุณธรรมใดบ้างที่จำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข”
- ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ คุณธรรมบางประการที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น ความเมตตา การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และ ความซื่อสัตย์สุจริต
    - ความเมตตา หมายถึง ความรักและความปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นมีความสุข คุณลักษณะของผู้ที่มีเมตตา คือ ไม่รังแก หรือ ไม่ทำร้ายผู้อื่น มีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รวมถึงการพูดจาไพเราะอ่อนหวาน มีกิริยาสุภาพเรียบร้อยถ้าทุกคนมีเมตตาต่อกันเราก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
    - การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หมายถึง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันทรัพย์สิน สิ่งของ กำลังกาย กำลังใจของตนให้แก่ผู้อื่น ด้วยความจริงใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ คุณลักษณะของผู้ที่ชอบช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น คือ เป็นคนมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่นไม่เห็นแก่ตัว
    - ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติที่ซื่อตรง จริงใจ และถูกต้องทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ เราต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่ และต่อประเทศชาติ คุณลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คือ พูดจริงทั้งต่อหน้าและลับหลัง พูดความจริง รักษาคำพูด และตรงไปตรงมา ไม่คดโกงหรือหลอกลวง มีความกล้าเมื่อทำผิดกล้ารับผิดชอบ สังคมใดที่มีคนซื่อสัตย์สุจริตมาก ๆ จะเป็นสังคมที่มีความสงบสุข เพราะไม่มีความหวาดระแวงและเอารัดเอาเปรียบกัน
- ครูแจกใบงานเพื่อสำรวจตัวเองเกี่ยวกับคุณธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลให้กับนักเรียนบันทึก

ผู้ที่ฉันให้ความช่วยเหลือ	เรื่องที่ให้ความช่วยเหลือ	ผลที่ได้รับจากการให้ความช่วยเหลือ

- ขออาสาสมัครนักเรียน 2- 3 คน นำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ให้นักเรียนเขียนข้อตั้งใจที่จะกระทำความดีต่อผู้อื่นอย่างน้อยคนละ 1 ประการ และให้นำไปปฏิบัติจริง

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป วิธีการปฏิบัติตนในการทำความดีต่อตนเอง และการกระทำดีต่อผู้อื่นที่จะทำให้ทุกคนมีความสุข และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า ความสุขและสันติสุขในชีวิตของเราทุกคน เกิดขึ้นได้อย่างไร

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 บัตรคำ คุณธรรม

5.2 ใบความรู้ เรื่อง คุณธรรมที่ควรนำไปปฏิบัติในชีวิต

5.3 ใบงาน เรื่อง การช่วยเหลือผู้อื่น

5.4 สไลด์ความรู้ 8 คุณธรรมพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

6. วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม

6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น

6.3 ตรวจจากใบงานสำรวจตนเองในการช่วยเหลือผู้อื่น

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 1.2 การแสวงหาความจริงจากทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง แสวงหาความจริงในสังคม **จำนวน 3 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

เห็นคุณค่า รัก และแสวงหาความจริง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องราวของสังคมที่เป็นข้อคิดได้

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 ผู้เรียนประพฤติตนเป็นคนดีของสังคมได้

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ผู้เรียนมีความรักและรู้ช่วยเหลือผู้อื่นได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 เล่าเรื่องราวของสังคมที่ให้แง่คิดในเรื่องดีๆ ได้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนดูโฆษณาเรื่อง ความสามัคคี
- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโฆษณาที่ได้ดู ตามคำถามดังนี้
  - ถ้านักเรียนเป็นหนึ่งในผู้โดยสารนักเรียนจะทำอย่างไร เมื่อเห็นรถยังคงเคลื่อนไปข้างหน้าเพราะมีคนออกแรงดันอยู่ข้างหลัง และคนรอบข้างก็ยังใช้ชีวิตอย่างปกติสุข
  - ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนคนหนึ่งกำลังขโมยของในร้านค้า และเพื่อนคนนั้นก็เหมือนจะสงสัยว่านักเรียนก็เห็นเขาขโมยของ นักเรียนจะทำอย่างไร

ขั้นสอน

- ครูพูดคุยซักถามนักเรียนถึงหน้าที่ของนักเรียนที่มีต่อสังคมว่ามีหน้าที่อะไรบ้าง
- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 4 – 5 คน ทำผังมโนทัศน์หน้าที่นักเรียนต่อสังคม
- ให้ผู้แทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนๆ ฟัง
- ให้เพื่อนๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

- ครูสรุปสาระการทำหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่นักเรียนมีต่อสังคม และคนรอบข้าง
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนักเรียนในปัจจุบันนี้

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ครูนำสื่อบทกลอน “สังคมมนุษย์” ให้นักเรียนอ่านตาม 1 รอบ

“สังคมเลวเพราะคนดีนี้ท้อแท้ สังคมแย่เพราะคนดีนี้หดหัว
สังคมร้ายเพราะคนดีนี้เกรงกลัว สังคมชั่วเพราะคนดีนี้ระอา

สังคมยับเพราะคนดีนี้มีน้อย สังคมถ่อยเพราะคนดีนี้ไม่กล้า
สังคมยุ่งเพราะคนดีนี้เลิกรา สังคมบ้าเพราะคนดีนี้หนีไกล

สังคมเหยิงเพราะคนดีนี้ใจอ่อน สังคมร้อนเพราะคนดีนี้เหลวไหล
สังคมโลภเพราะคนดีไม่ใส่ใจ สังคมไฟเพราะคนดีไร้เมตตา

สังคมยากเพราะคนดีนี้เลิกยุ่ง สังคมฟุ้งเพราะคนดีหนีศึกษา
สังคมยุบเพราะคนดีไม่เยียวยา สังคมล้าเพราะคนดีนี้ลดลง

อีกหลายมุมของสังคมที่ล้มล้า ใครจะพัฒนาให้สูงส่ง
ดีที่ตัวสังคมนั้นก็มั่นคง จะยืนยงหรือย่อยยับอยู่กับเรา

(น้ำผึ้งหยดเดียว...ผู้แต่ง)

- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทกลอนว่าสอนใจเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนทำใบงาน “สังคมที่ยั่งยืนด้วยมือเรา”
- ให้ผู้แทนนักเรียนร่วมกันนำเสนอผลงานจากใบงานให้เพื่อนๆ ฟัง และให้เพื่อนเพิ่มเติมสิ่งที่ไม่ได้เขียนลงในใบงาน

ขั้นสรุป

- ครูสรุปสาระความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนอยู่
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึง ความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคมรอบข้าง และการที่จะกล้ายืนยันในความถูกต้องเมื่อมีคนในสังคมทำไม่ถูกต้อง

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- อ่านข้อความจากพระคัมภีร์ 1โครินธ์ 13:4-7 “ความรักนั้นก็อดทนนานและ กระทำคุณให้ ความรักไม่อิจฉา ไม่อวดตัว ไม่หยิ่งผยอง ไม่หยาบคาย ไม่คิดเห็นแก่ตนเองฝ่ายเดียว ไม่ฉุนเฉียว ไม่ช่างจดจำความผิด ไม่ชื่นชมยินดีเมื่อมีการประพฤติผิด แต่ชื่นชมยินดีเมื่อประพฤติชอบ ความรักทนได้ทุกอย่างแม้ความผิดของคนอื่น เชื่อในส่วนดีของเขาและมีความหวังอยู่เสมอ ทนต่อทุกอย่าง
- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากข้อความในพระคัมภีร์ที่ครูอ่านให้ฟัง และข้อคิดเหล่านี้มาใช้กับบุคคลรอบข้างเราได้อย่างไร

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 4 – 5 คน ครูแจกกระดาษเขียนแบบกลุ่มละ 1 แผ่น
- ให้นักเรียนเขียนหัวข้อกิจกรรมลงในกระดาษเขียนแบบเรื่อง “สังคมแห่งความรัก”
- ให้นักเรียนเขียนความหมายของความรักที่สามารถช่วยเหลือสังคมปัจจุบันได้โดยออกแบบเป็นผังมโนทัศน์ (Mind Map)
- ครูอธิบายโดยให้นักเรียนแยกกิจการความรัก เช่น รักนั้นก็อดทนนาน กิจการที่สามารถทำเพื่อสังคมได้ คือ ให้อภัยเมื่อมีคนทำให้เราไม่พอใจ เป็นต้น
- ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ

ขั้นสรุป

- ครูอธิบายถึงการแสดงความรักที่นักเรียนสามารถกระทำได้ต่อสังคม และคนรอบข้าง
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งด้วยความตั้งใจที่จะแสดงความรักต่อสังคมและรอบข้างตามกำลังของตน

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 กระดาษ A4

5.2 ห้องสมุด

5.3 อินเทอร์เน็ต http://www.youtube.com/watch?v=m403QbMHwNo

5.4 ใบงาน “สังคมที่ยั่งยืนด้วยมือเรา”

5.5 กระดาษเขียนแบบ เขียนเรื่อง “สังคมแห่งความรัก”

6. การวัดและการประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

6.2 ผลคะแนนจากใบงานการเรียนรู้

6.3 การสอบถามความคิดเห็น

ใบงาน “สังคมที่ยั่งยืนด้วยมือเรา”

เหตุการณ์ในสังคม	หน้าที่ของฉันต่อสังคม
1. เพื่อนทิ้งเศษขยะลงบนพื้นต่อหน้าต่อตาของฉัน	
2. ฉันเห็นขยะบนพื้นถนนหลายชิ้น	
3. วัยรุ่นกลุ่มหนึ่งกำลังเขียนสิ่งสกปรกลงบนกำแพงริมถนน	
4. คนชรากำลังจะเดินข้ามถนน	
5. น้องตัวเล็กโดนพี่คนหนึ่งแซงคิวซื้ออาหาร	
6. คุณแม่จอดรถไม่ดับเครื่องยนต์	
7. ฉันเห็นรุ่นพี่กำลังแอบสูบบุหรี่อยู่มุมตึก	
8. เพื่อนพูดคำหยาบคายกับฉัน	
9. วันฝนตก น้องคนหนึ่งเดินตากฝนในขณะที่ฉันมีร่ม	
10. ฉันเก็บเงินได้ในวันที่ฉันกำลังหิวและไม่มีเงิน	

เขียนเรื่องจากภาพ

……

……

……

……

……

……

……

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนวิชาจริยศึกษา

สำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

เรื่องประวัติของตนเองและครอบครัว

คำชี้แจง : 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน

2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		
1									
2									
3									

รายการประเมินพฤติกรรม

ด้านการตอบคำถาม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้ง ด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้ง ด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้อง ชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และผลงานที่ปรากฏมีความผิดพลาดอยู่บ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏมีข้อผิดพลาดมาก

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 1.3 การไตร่ตรอง ภาวนาเป็นวิถีชีวิต

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ไตร่ตรองภาวนา **จำนวน 4 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

คิดทบทวนและพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต รู้จักสำรวมจิตใจให้สงบ มีสมาธิ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

นักเรียนมีวิธีการฝึกจิตภาวนา สมาธิ

2.2 ด้านทักษะ

นักเรียนฝึกปฏิบัติสมาธิ และการภาวนา

2.2 ด้านคุณลักษณะ

นักเรียนรู้จักไตร่ตรองเหตุการณ์ในชีวิต และเลือกปฏิบัติสิ่งดีได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ฝึกปฏิบัติสมาธิ

3.2 การไตร่ตรองเหตุการณ์ในชีวิต

3.3 การภาวนา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- เปิดดนตรีคลาสสิกให้นักเรียนนั่งหลับตาทำสมาธิประมาณ 5 นาที

ขั้นสอน

- ครูสนทนากับนักเรียนถึงการฝึกจิตภาวนาเพื่อให้มีสติอยู่กับพระ ก่อนปฏิบัติควรสวดภาวนารูปแบบง่าย ๆ
- ให้นักเรียนนั่งหลับตา ในท่าสบาย ๆ กำหนดความรู้สึกไว้ที่ลมหายใจ หายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกยาว ๆ ช้า ๆ สามครั้งหรือจนกว่าจะผ่อนคลาย แล้วค่อยหายใจตามปกติ (หายใจเข้าท้องป่อง หายใจออกท้องแฟบ)
- ฝึกให้นักเรียนทำจิตภาวนาสมาธิอีกประมาณ 5 นาที

- ก่อนออกจากจิตภาวนาสมาธิ ครูแนะนำว่าให้ลืมตาช้าๆ เพราะการลืมตาอย่างรวดเร็วอาจทำให้ปวดศีรษะ ควรหายใจลึก ๆ สามครั้งหรือจนกว่าจะผ่อนคลาย และบอกกับตัวเองว่า “ฉันกำลังจะออกจากจิตภาวนาแล้ว” จากนั้นให้เอาสติมากำหนดไว้ที่กาย ปรับเปลี่ยนอิริยาบถและลืมตาอย่างช้าๆ
- หลังจากการปฏิบัติจิตภาวนา เราสามารถสวดภาวนาจากใจหรือสวดภาวนาสั้นๆ จากนั้นให้แผ่เมตตาที่เราได้รับจากพระเจ้าแก่ผู้ที่เราต้องการจะภาวนาอุทิศให้ ขอพระพรของพระเจ้าไปยังผู้มีพระคุณ เพื่อนฝูง ญาติพี่น้องทุกคน ตลอดจนคนที่เราไม่ชอบเขา เขาไม่ชอบเรา วิญญาณที่ไม่มีใครคิดถึง เป็นต้น

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้จากการฝึกจิตภาวนาสมาธิ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงประโยชน์ที่ได้จากการฝึกจิตภาวนาสมาธิ

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ทบทวนจิตภาวนาสมาธิและปฏิบัติ

ขั้นสอน

- ครูหรือตัวแทนนักเรียนอ่านข้อความจากหนังสือสุภาษิต 16: 23 “คนฉลาดคิดก่อนพูดทำให้วาจาของเขาสุขุมมากขึ้น”
- ครูถามนักเรียนว่า 32+47 = เท่าไร บางคนอาจตอบถูก บางคนอาจตอบผิด ครูแนะนำว่าบ่อยครั้งที่เรารีบตอบโดยไม่คิดไตร่ตรองให้ดีก่อน ก็อาจจะผิดพลาดได้ จึงจำเป็นที่จะต้องคิดให้ดีก่อนตอบ (ไตร่ตรอง)
- ครูเล่านิทานคติสอนใจเรื่อง “หินก้อนใหญ่” แล้วให้นักเรียนไตร่ตรองเพื่อพิจารณาการกระทำของตัวละคร

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อดีของการฝึกจิตภาวนาสมาธิและการคิดไตร่ตรองก่อนตอบคำถามใดๆ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงปฏิกิริยาการโต้ตอบของตนเอง ก่อน-หลังการฝึกจิตภาวนาสมาธิ

นิทานคติสอนใจเรื่อง “หินก้อนใหญ่”

ในสมัยโบราณ พระราชานำก้อนหินมาวางบนถนน จากนั้นพระองค์ก็ไปซ่อน แล้วแอบมองว่าจะมีใครมาเคลื่อนย้ายหินก้อนใหญ่ออกไปไหม พ่อค้าและข้าราชสำนักที่ร่ำรวยบางคนผ่านมา และเดินอ้อมมันไปเฉย ๆ มีเสียงตำหนิพระราชาที่ไม่เอาสิ่งกีดขวางออกไปจากถนนดังขึ้นมากมาย แต่ไม่มีใครยอมทำอะไรเพื่อจะเอาหินก้อนใหญ่ออกไปจากเส้นทาง แล้วก็มีชาวนาคนหนึ่งผ่านมา หอบหิ้วพืชผักมาเต็มอ้อมแขน เมื่อมาถึงก้อนหิน ชาวนาก็วางสัมภาระของตนลง และพยายามเคลื่อนย้ายหินก้อนนั้นไปวางข้างถนน หลังจากทั้งฉุดทั้งดึงอย่างหนัก เขาก็ทำได้ในที่สุด

ขณะที่ชาวนายกกองผักขึ้นมา เขาก็สังเกตเห็นกระเป๋าวางอยู่ตรงที่ที่ก้อนหินเคยอยู่ ในกระเป๋ามีเหรียญทองจำนวนมาก และมีข้อความจากพระราชาบอกไว้ว่าทองเหล่านี้เป็นของผู้ที่ยกก้อนหินออกจากถนน

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ทบทวนจิตภาวนาสมาธิและปฏิบัติ

ขั้นสอน

- ครูเล่าเรื่อง “ส่งต่อ” ให้นักเรียนพิจารณาหาข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
- นักเรียนสวดภาวนาสั้นๆ พร้อมกันเพื่อขอพรให้เราได้ส่งต่อความดีให้ผู้อื่น

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อดีของการฝึกจิตภาวนาสมาธิ การสวดภาวนา และการส่งต่อสิ่งดีๆ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงผลกระทบของการฝึกจิตภาวนาสมาธิต่อตนเอง

นิทานคติสอนใจเรื่อง “ส่งต่อ”

ตอนที่มาร์กลูกชายของฉันเรียนอยู่ประถมสาม เขาเก็บเงินค่าขนมทั้งหมดมากกว่าสองเดือน เพื่อซื้อของขวัญวันหยุดให้คนที่เขารัก เขาเก็บเงินได้มากถึงยี่สิบเหรียญ วันเสาร์ที่สามเดือนธันวาคม มาร์กบอกว่าเขามีรายชื่อและเงินในกระเป๋าแล้ว ฉันขับรถพาเขาไปที่ร้านในเมือง มาร์กไปเอาตะกร้า และเดินเลือกของ ขณะที่ฉันอ่านหนังสือรอที่หน้าร้านอย่างอดทน มาร์กใช้เวลา 45 นาทีในการเลือกของขวัญของเขา รอยยิ้มบนใบหน้าของเขาขณะเดินไปที่เคาน์เตอร์จ่ายเงินคือความสุขอย่างแท้จริงพนักงานขายกดเครื่องคิดเลข ขณะที่ฉันแสร้งมองไปทางอื่นอย่างสุภาพ มาร์กเลือกตามงบประมาณของเขา และล้วงมือไปในกระเป๋าเพื่อหยิบเงิน แต่มันไม่ได้อยู่ในนั้น มีรูในกระเป๋าของเขาแต่ไม่มีเงินมาร์กยืนถือตะกร้าอยู่กลางร้าน น้ำตาไหลมาตามแก้ม เขาสั่นไปทั้งตัวด้วยแรงสะอื้น แล้วเรื่องเหลือเชื่อก็เกิดขึ้น ลูกค้าคนหนึ่งในร้านเดินมาที่มาร์ก เธอคุกเข่าลงไปหาเขา กอดเขาไว้ในอ้อมแขน และบอกว่า “เธอจะช่วยฉันได้มากที่สุด ถ้าเธอให้ฉันเอาเงินให้เธอ ฉันขอแค่ว่าสักวันหนึ่งเธอจะส่งมันต่อไป เมื่อเธอโตขึ้น ฉันอยากให้เธอพบใครบางคนที่เธอช่วยได้ เมื่อเธอได้ช่วยคนอื่นฉันรู้ว่าเธอจะรู้สึกดีเท่า ๆ กับที่ฉันรู้สึกตอนนี้” มาร์กรับเงินไว้พลางเช็ดน้ำตา และวิ่งไปหาที่เคาน์เตอร์จ่ายเงินทันที ฉันรู้ว่าเราต่างก็มีความสุขกับของขวัญในปีนั้นมากเกือบเท่ากับที่มาร์กมีความสุขกับการที่ได้ให้มันแก่เรา ฉันอยากจะขอบคุณผู้หญิงที่เหลือเชื่อคนนั้น ฉันอยากจะบอกเธอว่า หลังจากนั้นอีกสี่ปี มาร์กไปตามบ้านต่าง ๆ เพื่อรวบรวมผ้าห่มและเสื้อกันหนาวไปให้คนที่โดนไฟไหม้ที่โอ๊กแลนด์ และเขาคิดถึงเธอ ฉันอยากจะบอกเธอว่าทุกครั้งที่ฉันให้อาหารแก่ครอบครัวซึ่งไม่มีที่อยู่ ฉันคิดถึงเธอ และอยากจะสัญญากับเธอว่า มาร์กจะไม่มีวันลืมที่จะส่งมันต่อไป

ใบงานการส่งต่อ

คำชี้แจง ถ้านักเรียนเคยได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น เมื่อนักเรียนโตพอที่จะช่วยเหลือเขาได้ นักเรียนจะช่วยเหลือเขาอย่างไร ให้นำเสนอเป็นภาพวาดและระบายสีสวยงาม (10 คะแนน)

คาบที่ 4

ขั้นนำ

- ทบทวนจิตภาวนาสมาธิและปฏิบัติ

ขั้นสอน

- ครูเล่าเรื่อง “คำสอนเดินได้”
- ให้นักเรียนไตร่ตรองจากเรื่องเล่าโดยครูถามคำถามต่อไปนี้
  - ถ้า ดร.อัลเบิร์ตไปงานเลี้ยงต้อนรับก่อนแล้วค่อยกลับมาช่วยหญิงชราได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ถ้านักเรียนเป็น ดร.อัลเบิร์ตจะทำอย่างไร
  - มีผู้มีชื่อเสียงคนใดในปัจจุบันที่ทำเช่นเดียวกับ ดร.อัลเบิร์ต หรือไม่
- ครูและนักเรียนร่วมกันสวดภาวนาสั้น ๆ เพื่อขอพระพรในการทรงนำให้เราได้ช่วยเหลือผู้อื่น
- ให้นักเรียนแต่ละคนเสนอความคิดเห็นว่าเคยช่วยเหลือใคร หรือเคยได้รับความช่วยเหลือจากใครที่ประทับใจแล้วเขียนลงในใบงาน ส่งครู

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการฝึกจิตภาวนาสมาธิ การสวดภาวนา และการไตร่ตรองเรื่องเล่า
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงเรื่องเล่าที่ได้รับฟัง

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้

5.1 เครื่องเล่น CD/DVD เพลง และ CD/DVD เพลงคลาสสิก

5.2 นิทานคติสอนใจเรื่อง “หินก้อนใหญ่”, “ส่งต่อ” และ “คำสอนเดินได้” จากหนังสือนิทานประเภทคติสอนใจ เรียบเรียงโดยคุณพ่อเชษฐา ไชยเดช

5.3 ใบงานการส่งต่อ

5.4 ข้อความจากหนังสือสุภาษิต

6. การวัดและประเมินผล

6.1 สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม

6.2 สังเกตจากการตอบคำถาม

6.3 คะแนนจากใบงาน

นิทานประเภทคติสอนใจเรื่อง “คำสอนเดินได้”

บรรดาผู้สื่อข่าวและเจ้าพนักงานเมืองมารวมตัวกันที่สถานีรถไฟชิคาโกในบ่ายวันหนึ่งของปีค.ศ. 1953 ผู้ที่พวกเขากำลังจะได้พบคือเจ้าของรางวัลโนเบลประจำปี ค.ศ. 1952 ไม่กี่นาทีหลังจากรถไฟเข้าจอด ชายร่างยักษ์สูงหกฟุตสี่นิ้ว ผมหนาและหนวดดก ก้าวลงจากรถไฟ แสงจากกล้องถ่ายภาพสว่างวาบ เจ้าพนักงานเมืองเข้าใกล้เขา พร้อมกับยื่นมือออกไป ผู้คนมากมายบอกเขาว่าทุกคนรู้สึกเป็นเกียรติมากที่ได้พบเขา

ชายคนนั้นขอบคุณคนเหล่านั้นอย่างสุภาพ มองข้ามหัวพวกเขาไป แล้วเอ่ยปากขอตัวสักครู่

เขารีบเดินผ่านฝูงชนจนไปยืนอยู่ข้างหญิงชราผิวดำคนหนึ่งที่กำลังพยายามจะหิ้วกระเป๋าเดินทางสองใบอย่างทุลักทุเล เขาหยิบกระเป๋าขึ้นมาและด้วยรอยยิ้ม เขาช่วยพาผู้หญิงคนนั้นไปที่รถประจำทาง หลังจากช่วยเหลือเธอแล้ว เขาก็อวยพรให้เธอเดินทางโดยปลอดภัย เขากลับมางานเลี้ยงต้อนรับและกล่าวคำขอโทษ “เสียใจที่ทำให้พวกคุณต้องคอย”

ผู้ชายคนนั้นคือ ดร.อัลเบิร์ต ชไวท์เซอร์ หมอนักสอนศาสนาผู้มีชื่อเสียง ผู้ทุ่มเทชีวิตช่วยเหลือผู้น่าสงสารในแอฟริกา สมาชิกในคณะผู้ต้อนรับคนหนึ่งตอบรับการกระทำของชไวท์เซอร์ด้วยความชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง โดยการกล่าวกับบรรดาผู้สื่อข่าวที่ยืนอยู่ข้าง ๆ เขาว่า “นี่เป็นครั้งแรกที่ผมได้เห็นคำสอนเดินได้

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 1.4 มีวิจารณญาณ มโนธรรม ความกล้าหาญเชิงศีลธรรม มีสติ รอบคอบ

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง คนดี คนเก่ง ที่เป็นแบบอย่าง **จำนวน 4 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

มีมโนธรรม วิจารณญาณ ความกล้าหาญเชิงศีลธรรม และมีสติรอบคอบในการตัดสินใจเลือกกระทำหรือหลีกเลี่ยงการกระทำ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 นักเรียนสามารถบอกวิธีกระทำความดี และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีอย่างมีสติ และรอบคอบ

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 นักเรียนสามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ดี และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีอย่างมีสติ และรอบคอบ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี

2.3.2 นักเรียนกล้าแสดงออกและยึดมั่นในการทำความดี

3. สาระการเรียนรู้

3.1 รู้จักแยกแยะสิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ

3.2 บุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี

3.3 ความกล้าหาญเชิงศีลธรรม

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1-2

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนดูและฟังคลิปวีดิทัศน์ เพลง “ตามรอยพระราชา” ซึ่งเป็นเพลงเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

ขั้นสอน

- นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคลิปวีดิทัศน์ที่ดูและฟัง โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน โดยครูตั้งคำถามดังต่อไปนี้ (ลงในกระดาษชาร์ต)
  - พระราชกรณียกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงกระทำมีอะไรบ้าง
  - นักเรียนเลียนแบบอย่างที่ดีของพระองค์ท่านได้อย่างไรบ้าง
- ทบทวนเรื่องที่สอนเกี่ยวกับบทเพลง โดยเปิดให้ดูและฟังอีก 1 รอบ

- สุ่มถามนักเรียนทีละคนจากคำถามที่ให้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอเสร็จแล้ว ขออาสาสมัครเขียนสรุปบนกระดาน ถึงสิ่งที่ทุกคนสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- นักเรียนทุกคนเขียนความรู้ที่ได้บนกระดาน ลงในสมุดของตนเอง เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมสรุปข้อคิดที่ได้รับจากบทเพลง “ตามรอยพระราชา” จากเนื้อเพลงจะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงกระทำสิ่งต่างๆ มากมายเพื่อประชาชนของพระองค์จะได้มีความสุข เราทุกคนเห็นพระองค์เป็นแบบอย่างในการเสียสละและกระทำความดีเพื่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า เราจะทำความดีเลียนแบบพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้อย่างไรบ้าง และให้นำไปปฏิบัติใน 1 สัปดาห์

คาบที่ 3-4

ขั้นนำ

- นักเรียนดูวีดิทัศน์ “สานรัก...คนเก่งหัวใจแกร่ง 10” ซึ่งเป็นแบบอย่างของเด็กดี เยาวชนต้นแบบ ที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
- นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมความดีที่ ด.ช.ดาม (ตัวละครในเรื่องที่ดู) ได้กระทำ คนละ 1 ข้อ เพื่อนำไปดำเนินชีวิตของตนเอง (เขียนใส่ในกระดาษรูปหัวใจเล็กๆ และให้แต่ละคนตกแต่งให้สวยงาม)

ขั้นสอน

- นักเรียนนำกระดาษรูปหัวใจของตนที่เขียน มาติดใส่แผ่นฟิวเจอร์บอร์ด เพื่อเป็นผลงานของห้องและเป็นข้อเตือนใจของแต่ละคนในการดำเนินชีวิต (แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดอาจจะแบ่งเป็น 2-3 แผ่นต่อหนึ่งห้องเรียนก็ได้)
- นักเรียนร่วมกันตกแต่งผลงานให้สวยงาม
- นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการทำความดีต่างๆ โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อตามความสนใจ เพื่อนำเสนอในคาบเรียนต่อไป
- นักเรียนนำเสนอการแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน ตามที่ได้เตรียมมาในคาบที่แล้ว
- เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงพฤติกรรมที่ดีและสิ่งที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างจากที่แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติเสร็จแล้ว

ขั้นสรุป

- หลังจากนักเรียนแสดงบทบาทสมมุติทุกกลุ่มเสร็จแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนว่า คนที่เป็นคนดี คือคนที่ดำเนินชีวิตในสิ่งดีและที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่ดีได้อย่างมีวิจารณญาณ มีสติรอบคอบในการคิดและตัดสินใจ เลือกกระทำในสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงข้อตั้งใจที่นักเรียนเขียนลงในหัวใจและนำไปปฏิบัติ

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 คลิปวีดิทัศน์ เพลง “ตามรอยพระราชา” จาก www.youtube.com/watch?v=uEboKM8_1yY

5.2 คลิปวีดิทัศน์ “สานรัก...คนเก่งหัวใจแกร่ง 10” จาก www.youtube.com/watch?v=Z4Z8GuoHpVo

5.3 กระดาษชาร์ต

5.4 กระดาษรูปหัวใจ

5.5 ฟิวเจอร์บอร์ด

5.6 อินเทอร์เน็ต

6. วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม

6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น

6.3 ตรวจจากผลงาน

6.4 ตรวจจากการแสดงบทบาทสมมุติ

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 2.1 มีใจร่าเริงเบิกบาน ชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆ ที่ได้รับในชีวิต

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ร่าเริงบันเทิงใจ **จำนวน 3 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 เห็นคุณค่าของการมีใจร่าเริงเบิกบาน

1.2 แบ่งปันความคิดเห็นเกี่ยวกับพระพรต่างๆที่ตนได้รับและนำไปปฏิบัติ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

ผู้เรียนบอกคุณค่าของการดำเนินชีวิตโดยมีใจร่าเริงเบิกบาน

2.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีใจร่าเริงตามพระพรต่างๆที่ได้รับ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนดำเนินชีวิตด้วยการเป็นผู้มีใจร่าเริงตามพระพรต่างๆที่ได้รับ

3. สาระการเรียนรู้

คุณค่าของการดำเนินชีวิตด้วยการปฏิบัติตน โดยการมีใจร่าเริงเบิกบานชื่นชมยินดีในพระพรต่างๆที่ได้รับ เช่น การแสดงเมตตาต่อผู้อื่นด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นการนำความสุขมาสู่ผู้อื่น

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1-2 เรื่อง คุณค่าของความเบิกบาน

ขั้นนำ

- ครูถือขวดน้ำดื่มในมือ แล้วเดินให้นักเรียนค่อยๆ มองอย่างทั่วถึง

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนบอกประโยชน์ของน้ำ
- ครูอธิบายความหมายของคำว่า “คุณค่า” และคำว่า “คุณค่าของการมีใจร่าเริงเบิกบาน” พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
  - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ 5-6 คน เพื่อระดมสมองทำผังมโนทัศน์ (Mind Map) เกี่ยวกับคุณค่า (ประโยชน์, ความดี)ของการมีใจร่าเริงเบิกบาน โดยทำลงในกระดาษเทา-ขาวแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้ และตกแต่งให้สวยงาม
  - ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอสิ่งที่ได้จากการระดมสมองหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของ “คุณค่าของการมีใจร่าเริงเบิกบาน”
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งโดยครูชี้แนะให้ทบทวนถึงคุณค่าของการมีใจร่าเริงเบิกบาน

คาบที่ 3 เรื่อง รอยยิ้มแห่งความรัก

ขั้นนำ

- ให้นักเรียนดูคลิปโฆษณาเรื่อง แม่ต้อย

ขั้นสอน

- ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในคลิปโฆษณา โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์ในคลิปกับเรื่อง คุณค่าของความเบิกบานใจ การแสดงเมตตาต่อผู้อื่นด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นการนำความสุขมาสู่ผู้อื่น
- ให้นักเรียนทำผังมโนทัศน์ (Mind Map) เกี่ยวกับคุณค่า (ประโยชน์, ความดี) ของการมีใจร่าเริงเบิกบานที่นักเรียนเคยทำ

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อคิดจากพระคัมภีร์ที่ว่า “*จงร่าเริงยินดีเสมอ จงขอบพระคุณพระเจ้าในทุกกรณี (1 ธส 5:16,18)*
- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเรื่อง คุณค่าของทำสิ่งต่างๆ เพื่อผู้อื่นด้วยการมีใจร่าเริงเบิกบาน
- ให้นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงเหตุการณ์ ในชีวิตของนักเรียน คนละ1 เหตุการณ์ที่นักเรียนได้พูดหรือกระทำด้วยความเบิกบานใจเพื่อให้ชีวิตผู้อื่นดีขึ้น

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 ปากกาเคมี 2 หัว, กระดาษเทา-ขาว, สีไม้หรือสีเทียน

5.1.2 ใบงานผังมโนทัศน์เรื่องคุณค่า (ประโยชน์,ความดี)ของการมีใจร่าเริงเบิกบานที่นักเรียนเคยทำ

5.1.3 คลิปโฆษณา เรื่อง “แม่ต้อย” http://www.youtube.com/watch?v=NFTlHsjWxIc

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

6. วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม

6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น

6.3 ตรวจจากใบงาน

ใบงานเพื่อการเรียนรู้

ผังมโนทัศน์ (Mind Map)

เรื่อง คุณค่าของการมีใจร่าเริงเบิกบานที่นักเรียนเคยกระทำ

ชื่อนักเรียน……นามสกุล……ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน ……...……...วันที่……..

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำผังมโนทัศน์ (Mind Mapping) เรื่องคุณค่า (ประโยชน์, ความดี) ของการมีใจร่าเริงเบิกบานที่นักเรียนเคยกระทำ

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 2.2 สุภาพถ่อมตน เรียบง่าย พอเพียง อดทน

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ต้นอ้อในทุ่งกว้าง **จำนวน 4 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 บอกความหมายและยกตัวอย่างความสุภาพถ่อมตน เรียบง่าย พอเพียงอดทน

1.2 ปฏิบัติตามแนวทางความสุภาพ ถ่อมตน เรียบง่าย พอเพียงและอดทน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

ผู้เรียนอธิบายความหมายของความสุภาพถ่อมตน เรียบง่าย พอเพียงและอดทน

2.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล และถูกกับกาลเทศะ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนตระหนักถึงคุณธรรมเพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงาม

3. สาระสำคัญ

รู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง คือความสุภาพ เรียบง่ายและพอเพียงหมายถึง การรู้จักเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย พอใจกับสิ่งที่ตนมีอยู่ ความอดทน เป็นการอดกลั้นสู้ทนกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามา และทำให้ผู้ฝึกปฏิบัติเติบโต ประสบความสำเร็จในชีวิต

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง ตะล๊อกต๊อกแต๊ก

ขั้นนำ

- ครูนำนักเรียนเล่นเกม ตะล๊อกต๊อกแต๊ก

ผู้ขาย : ตะล๊อกต๊อกแต๊ก มาทำไม	ผู้ซื้อ : มาซื้อต้นไม้
ผู้ขาย : ต้นอะไร	ผู้ซื้อ : ต้นจำปี
ผู้ขาย : ไม่มี	ผู้ซื้อ : ต้นจำปา
ผู้ขาย : หายากจัง	ผู้ซื้อ : ต้นอ้อ
ผู้ขาย : อ๋อ...นี่ไง	

ขั้นสอน

- ครูและนักเรียนสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับต้นไม้บางต้นเมื่อโดนลมพายุก็จะหักโค่น บางต้นลู่ตามลม เมื่อได้รับการดูแลก็จะชูยอดขึ้นมา ดูสวยงามยิ่งนัก

- ครูนำดอกมะเขือมาให้เด็กดู พร้อมทั้งสังเกตลักษณะของดอกว่าเป็นอย่างไร

ขั้นสรุป

- ครูใช้คำถามให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ดังนี้
    - เหตุใดครูจึงเปรียบเทียบต้นไม้ใหญ่ กับต้นไม้เล็กลู่ลม
    - ต้นไม้ใหญ่เมื่อโดนลมพายุจะเป็นอย่างไร ต้นไม้เล็กเมื่อโดนลมพายุจะเป็นอย่างไร
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ของความสุภาพ ถ่อมตน เรียบง่าย พอเพียงและอดทน ดังนี้ **ความมีจิตใจอ่อนน้อม เรียบร้อย ประพฤติดี ทั้งกิริยา วาจาอ่อนหวานไพเราะ จิตใจอ่อนโยน เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล**
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง แล้วฝึกการไหว้ผู้อาวุโส การไหว้ผู้ใหญ่ การไหว้ผู้เสมอกัน

คาบที่ 2 เรื่อง อ่อนน้อม ถ่อมตน

ขั้นนำ

- ทบทวนความรู้เดิมเพิ่มเติมความรู้ใหม่
    - ให้นักเรียนสังเกตการไหว้ของเพื่อน ซึ่งกันและกัน
    - สุ่มนักเรียนชาย 3 คน นักเรียนหญิง 3 คน ออกมาแสดงการไหว้ จากนั้นให้เพื่อนพิจารณาว่าถูกต้องหรือไม่

ขั้นสอน

- ครูท่องบทร้อยกรองให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งพิจารณาว่าบทร้อยกรองนั้นจริงหรือไม่

ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
แม้พูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา

- ครูและนักเรียนร่วมกันถอดบทร้อยกรองให้เป็นคำพูด ได้ดังนี้

การพูดจาควรตริตรองก่อนจึงพูด
พูดแต่สิ่งที่เป็นจริง พร้อมกับไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

- ให้นักเรียนจดคำพูดที่สร้างสรรค์คนละ 1 ประโยค

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำพูดที่ดีและสร้างสรรค์ส่งผลต่อผู้ฟังและผู้พูดอย่างไร
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงอดีตที่ผ่านมานั้น นักเรียนได้ใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมกับใครบ้าง และจะหาวิธีแก้ไขได้อย่างไร

คาบที่ 3 เรื่อง พออยู่ พอกิน

ขั้นนำ

- ทบทวนความรู้เดิม เพิ่มเติมความรู้ใหม่

- ครูให้นักเรียนหยิบอุปกรณ์การเรียนของตนเองขึ้นมาวางบนโต๊ะและให้นักเรียนเดินสำรวจและจดจำสิ่งที่ตนเองชอบและอยากได้ที่สุด
- นักเรียนจับคู่แบ่งปันสิ่งที่ตนเองเลือกพร้อมให้เหตุผลว่าชอบสิ่งนี้เพราะอะไร

ขั้นสอน

- ครูนำอุปกรณ์การเรียนที่มีราคาค่อนข้างแพงให้นักเรียนดู แล้วถามเจ้าของว่าราคาเท่าไร (เจ้าของอุปกรณ์บอกราคา)
- ครูถามต่อ ถ้าเราไม่ใช้ยี่ห้อนี้เราสามารถนำสิ่งอื่นมาใช้แทนได้ไหม(นักเรียนอาจจะตอบว่าได้หรือตอบว่าผู้ปกครองซื้อให้ก็ได้)
- ครูและนักเรียนสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับความพอเพียงของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งนักเรียนรู้จัก (อาจจะเป็นเรื่องของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมวงศานุวงศ์ หรือบุคคลที่กล่าวแล้วมีคนรู้จักเป็นส่วนมาก)

ขั้นสรุป

- ครูสรุปเกี่ยวกับการพอเพียง ไม่ใช่ความตระหนี่ถี่เหนียว แต่เป็นอยู่อย่างพอเพียงเพราะความพอเพียงของเราทำให้เราและผู้อื่นมีความสุข
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง แล้วให้นักเรียนเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการมีชีวิตอย่างพอเพียงลงในใบงาน พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ

คาบที่ 4 เรื่อง เสื้อเชิ้ตของคนที่มีความสุข

ขั้นนำ

- ทบทวนความรู้เดิม เพิ่มเติมความรู้ใหม่
- ครูนำเสนอผลงานการเขียนคำขวัญของนักเรียน

ขั้นสอน

- ครูเล่านิทานเรื่อง เสื้อเชิ้ตของคนที่มีความสุข เมื่อจบแล้วครูตั้งคำถาม ให้นักเรียนเลือกว่าสุขหรือทุกข์
  - อยากได้คะแนนมากๆแต่ไม่ใฝ่เรียน (ไม่พึงพอใจ)
  - อยากคุยแต่ข่มใจจนทำงานสำเร็จ (พึงพอใจ)
  - อยากให้ทีมฟุตบอลที่ตนเองชอบชนะ(พึงพอใจ)
- ครูให้นักเรียนอาสาออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
  - ความสุภาพถ่อมตน
  - มารยาทงามตามวัย
  - ความพอเพียงที่เพียงพอ
  - ความอดทนพ้นทุกข์

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อคิดจากพระคัมภีร์ที่ว่า “*จงให้ความอ่อนโยนของท่านทั้งหลายปรากฏแก่คนทั้งปวง (ฟป 4:5)*
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป แนวทางการปฏิบัติตนด้วยความสุภาพ ถ่อมตน เรียบง่าย พอเพียงและอดทน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง โดยพิจารณาว่าตนเองได้ปฏิบัติความสุภาพ ถ่อมตน เรียบง่าย พอเพียงและอดทน ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 ใบความรู้ มารยาทงามตามวัย

5.1.2 ใบงาน/กระดาษ A 4

5.1.3 อุปกรณ์วาดภาพระบายสี

5.1.4 นิทานเรื่อง เสื้อเชิ้ตของคนที่มีความสุข

5.2 แหล่งเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

5.2.3 ห้องคำสอน

5.2.4 หนังสือพิมพ์

6. วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม

6.2 สังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น

6.3 การใช้วิจารณญาณในการตอบคำถาม

6.4 ตรวจผลสำเร็จของชิ้นงาน

นิทาน

เรื่อง เสื้อเชิ้ตของคนมีความสุข

ในอาณาจักรไกลโพ้น มีพระราชาซึ่งเป็นที่รักของประชาชนอยู่องค์หนึ่ง
วันหนึ่งพระราชาเกิดประชวร ทางพระราชวัง จึงเรียกหมอหลวงทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อมารักษาพระราชา แต่หมอเหล่านั้นกลับไม่รู้ว่าพระราชาประชวรเป็นโรคอะไร
เวลาผ่านไปวันแล้ววันเล่า พระราชายิ่งใจเสียที่รักษาเท่าไรก็ไม่หาย
โรคที่พระองค์เป็นคือโรควิตกกังวล หมอหลวงทูลพระราชา

ดังนั้นเหล่าหมอหลวงจึงไปค้นตำรับยาที่มีอยู่ทั้งใหม่และเก่า
ซึ่งอาจรักษาโรคกังวลให้หายได้ ห้องยาในพระราชวังก็เริ่มปรุงยาตำรับพิเศษต่างๆ
เพื่อให้พระราชาลองเสวย แต่ก็ยังไม่สามารถรักษาได้
อาการของพระราชากลับยิ่งทรุดลงทุกวัน
จนกระทั่งมีหมอคนหนึ่งปรากฏตัวขึ้นและบอกว่า
เขาสามารถหายารักษาพระราชาได้ ทั้งพระราชาและหมอหลวง
ไม่รู้จะทำอย่างไร จึงให้เขาลองตรวจอาการของพระราชา
หลังจากถามอาการต่างๆเรียบร้อย หมอคนนั้นก็บอกว่า
มีวิธีเดียวที่จะรักษาอาการพระราชาได้
นั่นคือต้องสวมเสื้อของคนที่มีความสุขดังนั้นจึงมีประกาศให้หาคนที่มีความสุข
แต่เมื่อพบคนที่น่าจะมีความสุข เขาเหล่านั้นมักจะพูดว่าชีวิตของข้านับว่าใช้ได้
แต่สายตาของข้าไม่ดีนัก ข้าดูเหมือนจะมีความสุข แต่ลูกชายข้าหนีออกจากบ้าน
ตอนนี้ยังไม่รู้ว่าไปอยู่ที่ไหน
ผลผลิตปีนี้ยังนับว่าใช้ได้ แต่ตอนนี้ข้าป่วยเป็นโรคปวดไขข้อ
ทันใดนั้นเหล่าทหารก็ได้ยินเสียงเพลงแห่งความสุขดังไปทั่วท้องนา
พวกเขารีบมุ่งหน้าไปยังเสียงเพลงนั้น ก็ได้พบกับชาวนาคนหนึ่ง
ซึ่งกำลังร้องเพลงและจัดเตรียมอาหารอยู่ เจ้ามีความสุขมากใช่หรือไม่
ทหารถามชาวนาคนนั้น ใช่ข้ามีความสุขมากทีเดียว ชาวนาตอบ
ถ้างั้นเจ้าช่วยถอดเสื้อเชิ้ตให้เราหน่อย เราจะนำไปรักษาพระราชาชาวนาได้ยินดังงั้นก็หัวเราะพร้อมกับถอดเสื้อคลุมให้ เหล่าทหารเห็นเข้าก็ประหลาดใจ เพราะชาวนาคนนั้นไม่ได้สวมเสื้อเชิ้ต

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความสุขไม่ได้เกี่ยวกับการใส่เสื้อเชิ้ต และไม่ได้หมายความว่าคนที่ยากจนจะเป็นคนที่มีความสุขเสมอ แต่ความสุขเกิดขึ้นจากใจของแต่ละคนต่างหาก

ใบงานเพื่อการเรียนรู้

เรื่อง ต้นอ้อในทุ่งกว้าง (พอเพียงและเพียงพอ)

ชื่อนักเรียน ..... นามสกุล ..... ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน .....วันที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งคำขวัญเกี่ยวกับความพอเพียง 1 คำขวัญ พร้อมวาดภาพระบายสี

ใบความรู้

เรื่อง ต้นอ้อในทุ่งกว้าง

มารยาทงามตามวัย

การไหว้บิดามารดา ครูอาจารย์

การไหว้บิดามารดา ครูอาจารย์ ให้นักเรียนประนมมือแล้วยกขึ้น พร้อมกับค้อมศีรษะลงให้หัวแม่มือจรดปลายจมูก ปลายนิ้วชี้แนบหว่างคิ้ว

การไหว้ผู้ที่เคารพทั่วๆ ไปและการรับไหว้

การไหว้ผู้ที่เคารพทั่วๆไปและการรับไหว้ ให้ประนมมือ แล้วยกขึ้นพร้อมกับค้อมศีรษะลง ให้หัวแม่มือจรดปลายคาง ปลายนิ้วชี้แนบปลายจมูก

การไหว้ผู้ที่เสมอกัน

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 2.3 เคารพศักดิ์ศรีตนเองและผู้อื่น รักนวลสงวนตัว

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง น้ำใสทรายสะอาด **จำนวน 3 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 เห็นคุณค่าและความสำคัญของการเคารพศักดิ์ศรีของตนเองและผู้อื่น

1.2 บอกแนวทางในการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความเคารพศักดิ์ศรีตนเองและผู้อื่น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 เพื่อให้นักเรียนรู้ – เข้าใจในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2.2 ด้านทักษะ

2.1.1 เพื่อให้นักเรียนรู้จักการปฏิบัติตนเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.1.2 เพื่อให้นักเรียนรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 เพื่อให้นักเรียนเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

2.3.2 เพื่อให้นักเรียนตระหนักในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

3. สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติตนเป็นผู้เคารพศักดิ์ศรีของตนเองและผู้อื่น มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ชีวิตของมนุษย์ทุกคนมีคุณค่าเหมือนกัน ไม่มีชีวิตของใครคนใดคนหนึ่งมีค่ากว่าชีวิตของผู้อื่น ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตรอดเราจึงต้องเคารพความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน และทุกคนมีความสามารถที่จะสร้างประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคมได้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่องชีวิตนี้มีคุณค่า

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนบอกความสามารถของตนเองมาคนละหนึ่งอย่างพร้อมทั้งบอกประโยชน์ของความสามารถดังกล่าว พร้อมทั้งแบ่งปันให้เพื่อน ๆ ฟัง

ขั้นสอน

- ครูแจกกระดาษให้นักเรียนเขียนแสดงความชื่นชมในความสามารถของเพื่อที่นักเรียนประทับใจแล้วพับใส่กล่อง จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนหยิบออกมาอ่านคนละหนึ่งแผ่น เพื่อให้เห็นความสามารถที่แตกต่างกัน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า คนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน และคนทุกคนต่างก็มีคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน จึงควรเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะและการให้เกียรติซึ่งกันและกันควรทำอย่างไร

คาบที่ 2 เรื่อง เรือมนุษย์

ขั้นนำ

- นักเรียนและนักเรียนทบทวนเรื่องชีวิตนี้มีค่า และให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งอาสาสมัครกลุ่มละ 1 คน แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง เรือมนุษย์ (รายละเอียดตามใบความรู้สำหรับครู)

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากบทบาทสมมติและให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามตามประเด็นต่อไปนี้
    - นักเรียนจะทำอย่างไร และบอกเหตุผล
    - คนทั้ง 7 คนมีอะไรที่แตกต่างกัน
    - คนทั้ง 7 มีอะไรที่เหมือนกัน (สรุปคำตอบที่สำคัญ คือ คนทุกคนบนเรือมีชีวิต มีความเป็นคน หรือความเป็นมนุษย์เหมือนกัน)

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดสำคัญจากการทำกิจกรรมนี้(กิจกรรมนี้สะท้อนให้ เห็นว่า มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ ฐานะทางสังคม หรือสภาพร่างกาย และมนุษย์ทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตอยู่ ไม่ควรที่จะมีใครมาตัดสินชีวิตของใครได้ เราไม่อยากให้ใครกระทำสิ่งที่เราไม่ชอบกับเรา เราก็จะต้องไม่ทำกับเขาเช่นกันด้วยการเคารพในสิทธิของกันและกัน)
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า นักเรียนได้ปฏิบัติตนเป็นผู้ให้ความเคารพในสิทธิ ของตนเองและเพื่อนอย่างไรบ้าง

คาบที่ 3 เรื่อง ติดเกาะ

ขั้นนำ

- ทบทวนเรื่อง เรือมนุษย์ และให้นักเรียนคัดเลือกตัวแทนที่จะแสดงบทบาทสมมติ

- ตัวแทนที่จะแสดงบทบาทสมมติแขวนป้ายตัวละครที่กำหนด และครูกำหนดสถานการณ์ว่านักเรียนติดเกาะ (ใช้ตะเกียบ หรือเชือกแทนแพ) ระยะเวลาทำกิจกรรม 5-10 นาที

ขั้นสอน

ครูตั้งคำถามโดยให้นักเรียนทุกคนช่วยกันคิด ดังนี้

- จะหาแนวทางว่าจะออกจากเกาะได้อย่างไร
- หากต้องการทำแพ ใครจะเป็นคนทำ
- จะใช้อุปกรณ์ใดบ้างในการทำแพ

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อคิดจากพระคัมภีร์ที่ว่า “จงรักด้วยใจจริง จงหลีกหนีความชั่ว จงยึดมั่นในความดี จงรักกันฉันท์พี่น้อง จงคิดว่าผู้อื่นดีกว่าตัว (รม 12: 9-10)
- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลว่าได้ข้อคิดอะไรจากบทบาทสมมติเรื่อง ติดเกาะ (แนวคำตอบที่คิดว่าจะได้รับคือ ความร่วมมือ ความสามัคคี ความเสียสละ ความเท่าเทียมกันของบุคคล)
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง โดยพิจารณาตนเองว่านักเรียนมีความร่วมมือ ความสามัคคี และความเสียสละ ขณะทำงานรวมกลุ่มกับเพื่อนมากน้อยเพียงใด

5. **สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้**

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 กระดาษ / กล่อง

5.1.2 ใบความรู้สำหรับครูเกี่ยวกับบทบาทสมมติเรื่องเรือมนุษย์

5.1.3 ป้ายชื่อตัวละคร ได้แก่ นักธุรกิจ ข้าราชการ เกษตรกร คนชรา เด็กนักเรียน

5.1.4 อุปกรณ์ในการทำแพ เช่น เชือก ตะเกียบ

5.2 แหล่งเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

5.2.3 หนังสือพิมพ์

6.วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม

6.2 สังเกตพฤติกรรมความสนใจและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

6.3 สังเกตพฤติกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

6.4 การตอบคำถาม

ใบความรู้สำหรับครูและนักเรียน

บทบาทสมมติเรื่อง เรือมนุษย์ (ป้ายสถานภาพทางสังคม)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ทำฉลากจำนวน 7 ใบ และให้นักเรียนร่วมกันจัดทำป้ายตามสถานภาพทางสังคม ดังนี้
    - ผู้สูงอายุ
    - เด็ก
    - คนติดเชื้อ HIV
    - นักโทษ
    - คนมุสลิม
    - พระ
    - แรงงานพม่า
2. ให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัคร จับฉลากคนละ 1 ใบ และติดป้ายแสดงสถานภาพตามที่ได้รับ
3. ครูเล่าสถานการณ์สมมติว่า ทุกคนอยู่ในเรือกลางทะเล เรือเกิดอุบัติเหตุใกล้จะล่มนักเรียนในห้องเรียนจึงส่งแพยางไปช่วย แต่แพยางนั้นสามารถบรรทุกคนได้เพียง 5 คน นักเรียนจะทำอย่างไร
4. ก่อนที่ครูและนักเรียนจะสรุปบทเรียนร่วมกัน ให้ซักถามถึงความรู้สึกของผู้ที่แสดงบทบาทสมมติแต่ละคนในบทที่ตนได้รับว่า รู้สึกอย่างไรบ้างเมื่อต้องถูกทิ้งอยู่บนเรือรอความตาย

ป้ายสถานภาพทางสังคม

ผู้สูงอายุ	เด็ก
คนติดเชื้อ HIV	นักโทษ
คนมุสลิม	พระภิกษุ
แรงงานพม่า	ขอทาน

ป้ายชื่อตัวละคร

นักธุรกิจ

ข้าราชการ

เกษตรกร

ผู้สูงอายุ

เด็ก

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 2.4 มีความซื่อสัตย์และซื่อตรง

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง รางวัลชีวิต **จำนวน 3 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 อธิบายและยกตัวอย่างแนวทางการปฏิบัติตนเรื่องความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

1.2 บอกผลดีของความซื่อสัตย์และผลเสียของความไม่ซื่อสัตย์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 ผู้เรียนสามารถยกตัวอย่าง และบอกแนวทางการปฏิบัติตนเรื่องความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.2 ผู้เรียนสามารถบอกผลดีของความซื่อสัตย์ และผลเสียของความไม่ซื่อสัตย์

2.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนสามารถประพฤติแนวทางการปฏิบัติตนเรื่องความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

3. สาระการเรียนรู้

3.1 แนวทางการปฏิบัติเรื่องความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นคือ การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างตรงไปตรงมาทั้งทางกาย ทางวาจาและทางใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอย่าง ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รวมถึงการไม่คิดคดทรยศ ไม่คิดโกงและไม่หลอกลวง

3.2 ผู้ปฏิบัติความซื่อสัตย์จะได้รับความสุขใจจากการปฏิบัตินั้น ส่วนผู้ที่ขาดความซื่อสัตย์ทั้งกับตัวเองและผู้อื่นจะขาดการยอมรับสังคม และ มีความขัดแย้งที่ไม่เป็นสุขอยู่ในใจเสมอ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง ดาราจอมโกง

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนเล่นเกม เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ละ 10-12 คน ให้นักเรียนนั่งกันเป็นกลุ่มที่มุมต่าง ๆ ของห้อง ห่างๆ กัน

ขั้นสอน

- ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากที่ครูเตรียมไว้ เพื่อแสดงบทบาทสมมติสั้นๆ ตามเนื้อหาที่จับฉลากได้ โดยเนื้อหาที่ครูกำหนดไว้ในฉลากมีตามเอกสารประกอบการสอน
- หลังการฝึกซ้อม ก่อนที่แต่ละกลุ่มจะแสดง ครูให้แต่ละกลุ่มตั้งใจดูการแสดงให้ดี และจดบันทึกด้วยว่า บทบาทสมมติที่กลุ่มต่าง ๆ แสดงนั้น สะท้อนหรือแสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์เรื่องอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
- ครูทำการเฉลยคำตอบ โดยเริ่มต้นจากบทบาทสมมติข้อ 4 ซึ่งใกล้เคียงกับสภาพปัจจุบันไปพร้อมๆ กับการสนทนากับนักเรียน ตามเนื้อเรื่องของบทบาทสมมติที่แต่ละกลุ่มแสดงเพื่อดึงเอาตัวอย่างแต่ละเรื่องมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาในบทเรียน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตน และข้อดีของความซื่อสัตย์ ข้อเสียของการไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น จากตัวอย่างต่าง ๆ ที่นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติร่วมกัน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า ตัวเองรักที่จะยึดความซื่อสัตย์ประการใด เรื่องใดในการดำเนินชีวิต ที่เป็นเรื่องง่าย ๆ ที่นักเรียนสามารถทำได้ทุกวัน

คาบที่ 2-3 เรื่อง สวรรค์ในอก....นรกในใจ

ขั้นนำ

- ครูสนทนากับนักเรียน ถามโดยรวมว่าใครเคยเห็นคนโกงคนอื่นแล้วถูกจับได้บ้าง ปล่อยให้การสนทนาเป็นไปตามธรรมชาติสักครู่ ค่อยให้ทุกคนเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ 5-8 คน ให้ทุกกลุ่มนั่งเป็นวงกลมที่พื้นข้างล่าง
- ครูแจก กระดาษสีเทา-ขาว พร้อมปากกาเคมี 2 หัว กลุ่มละ 3 ด้าม 3 สี
- ครูแจกเนื้อหาของข่าว หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง หรือนิทาน หรือเรื่องเล่าต่อ ๆกันมา เพื่อให้ทุกคนในกลุ่มช่วยกันศึกษา พูดคุยปรึกษาหารือกันว่า เรื่องที่กลุ่มได้รับมานั้น มีเนื้อเรื่องเป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น และมีข้อดีที่เกิดจากการรักษาความซื่อสัตย์ และข้อเสียจากความไม่ซื่อสัตย์อย่างไรบ้าง โดยเขียนใส่ในกระดาษเทา-ขาว
- ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยเริ่มจากการเล่าเนื้อเรื่องก่อน อาจจะด้วยวิธีการแสดง หรือใช้บทบาทสมมติหรือใช้การเล่าเรื่องก็ได้ จากนั้นจึงจะสรุป ข้อดีข้อเสียด้วยวิธีการแตกต่างกันออกไปตามความถนัดของกลุ่ม เช่น อาจเป็นการนำเสนอข้อดีข้อเสียแบบเล่นต่อจากเนื้อเรื่องเลย หรือเป็นการบรรยาย หรือเป็นลักษณะการพากย์อ่านข่าว หรือเป็นแบบสะเก็ดข่าวเด็ด
- ครูอธิบายเพิ่มเติมจากสิ่งที่นักเรียนสรุปเมื่อจบการแสดงของแต่ละกลุ่มเพื่อให้เห็นภาพชัดของข้อดีข้อเสียของแต่ละเรื่อง แต่ละฉาก พร้อมอาจจะยกตัวอย่างประกอบด้วย

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อคิดจากพระคัมภีร์ที่ว่า “พระองค์ทรงสะสมสติปัญญาไว้ให้คนเที่ยงธรรม พระองค์ทรงเป็นโล่ให้แก่ผู้ที่ดำเนินในความซื่อสัตย์” (สภษ 2 : 7)
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลดีของความซื่อสัตย์และผลเสียของความไม่ซื่อสัตย์
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า ตนเคยได้รับผลดีอย่างไรบ้างจากการปฏิบัติความซื่อสัตย์และได้รับผลเสียอย่างไรบ้างจากการไม่ปฏิบัติความไม่ซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 จับฉลาก เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ

5.1.2 เพลงความซื่อสัตย์ YouTube http://www.youtube.com/watch?v=4AZnVLUtcBc

5.1.3 วัสดุ – อุปกรณ์ที่นักเรียนใช้เล่นบทบาทสมมติ

5.1.4 กระดาษเทา-ขาว

5.1.5 ปากกาเคมี 2หัว

5.1.6 อุปกรณ์ที่ใช้ในการนำเสนองานของแต่ละกลุ่ม

5.2 แหล่งเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

5.2.3 ห้องคำสอน

5.2.4 หนังสือพิมพ์

6. วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม

6.2 สังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น

6.3 การใช้วิจารณญาณในการตอบคำถาม

เอกสารประกอบการสอน

เรื่องจับฉลาก เพื่อแสดงบทบาทสมมุติ

1. จิตราเป็นสาวสวยหุ่นดี เป็นที่หมายตาของบรรดาหนุ่ม ๆ ในบริษัท จิตราจึงมีความลำพองใจว่าเป็นที่ต้องการของทุกคน จิตราต้องการให้หนุ่มๆ ทุกคนมาสนใจตัวเอง และจิตราก็ทำท่าทางสนิทสนมกับหนุ่มทุกคนที่สนใจเธอด้วย ถ้าหากมีใครบางคนที่ถูกใจหนุ่มๆ บางคน จิตราก็จะตามไปหาเรื่องผู้นั้นอยู่บ่อย ๆ เพราะจิตราคิดว่า ตัวเธอเท่านั้นที่ต้องเด่นที่สุดกว่าใครเสมอ

2. เจริญเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อเริ่มเข้ามาเป็นนักเรียนใหม่ที่นี่ เจริญเป็นคนนิสัยดี น่ารัก มีน้ำใจ เป็นที่รักใคร่ชอบพอของเพื่อน ๆ แต่ไม่ทราบด้วยเหตุใด เมื่ออยู่ๆ ไป เจริญเป็นคนขี้ฟ้องมากขึ้นเรื่อย ๆ เจริญฟ้องครู โกหกว่าเพื่อน ๆ แกล้งเขา ทำร้ายเขา เวลาที่มีสิ่งไม่ดีเกิดขึ้นในห้อง เจริญเป็นคนแรกที่โยนความผิดให้กับคนอื่นเสมอ และบ่อยครั้งเข้า เจริญก็ไม่เหลือเพื่อนอีกเลย

3. เต๋ากับเป๋าเป็นเพื่อนสนิทกัน ทุกเช้าเขาทั้งสองและกลุ่มเพื่อนสนิทต้องนัดกันมาร้านก๋วยเตี๋ยว เพื่อทานก๋วยเตี๋ยวกันก่อนเข้าโรงเรียน จึงเป็นเหตุให้ทั้งกลุ่มเข้าแถวเคารพธงชาติไม่ทันอยู่เป็นประจำ เมื่อครูประจำชั้นเรียกถาม พวกเขาให้เหตุผลว่า ทางโรงเรียนให้เข้าแถวบริเวณสนามบอล พวกเขาร้อนมาก ทนไม่ไหว ไม่อยากตากแดด ก็เลยทานก๋วยเตี๋ยวกันช้า ๆ เพื่อให้เพื่อนนักเรียนคนอื่นเข้าชั้นเรียนก่อน พวกเขาจึงจะตามไปทีหลัง

4. ในชั่วโมงเรียนวิชาต่าง ๆ ครูมักจะแบ่งกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มหรือร่วมรับผิดชอบงานบางอย่าง เมื่อถึงเวลาแบ่งกลุ่ม ธีระ มักเป็นคนที่เพื่อน ๆ ไม่ยอมรับเข้ากลุ่มด้วย เพราะทุกคนรู้ดีว่า ธีระเป็นคนที่มักเอาเปรียบเพื่อนร่วมงานอยู่บ่อยๆ เขามักจะมาช้าเวลาที่นัดทำงาน เขามักไม่สบายเมื่อต้องออกไปหาซื้อของทำงานกลุ่ม เขามักไม่สะดวกไม่สามารถเมื่อ....ธีระมีเหตุผลร้อยแปดประการเพื่อจะไม่ทำงานแต่ขอมีชื่อในกลุ่ม

5. เมื่อถึงช่วงเวลาที่จะทำการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่น สิ่งที่ไม่เคยขาดหายไปจากวัฒนธรรมการเลือกตั้งก็คือ การซื้อเสียง จนล่าสุด การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานครฯ มีคำกล่าวจากสื่อมวลชนว่า “บางเขต...เงินไม่มา....กาไม่เป็น....

6. สิ่งที่ประชาชนทุกคนจะเห็นได้เหมือนกันหมดในช่วงการหาเสียงคือ การชูนโยบายหาเสียงอย่างหรูหรา การยกมือไหว้แบบนอบน้อมจากผู้สมัครทั้งหลาย แต่สิ่งที่หายไปเกือบทั้งหมดหลังได้ตำแหน่ง หรือหลังการเลือกตั้ง ก็คือเกือบทุกอย่างที่กล่าวมาก่อนที่แต่ละคนจะได้รับการเลือกจากประชาชน

7. หมวยเป็นนักข่าวที่ต้องการสร้างภาพกับบรรดาชาวบ้าน เวลาที่ตระเวนออกไปทำข่าว เธอจะรับปากชาวบ้านตามเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชาวบ้านไหว้วานมา ว่าจะนำข่าวไปดำเนินการเสนอให้ แต่เมื่อถึงเวลาจริง ๆ เธอก็ลืมทุกอย่างและเลือกเอาแต่ข่าวที่ขายได้ราคาดี

8. พ่อของก้อนเป็นช่างรับเหมา ก้อนมักจะเล่าให้แจมเพื่อนสนิทฟังว่า ที่บ้านจะมีผู้หนักผู้ใหญ่มาคุยเรื่องรับเหมาสร้างถนนกับพ่ออยู่เสมอ ๆ หลายครั้งก็ได้ยินถึงเป็นปูถนนแบบไม่มีคุณภาพ ก้อนเล่าว่าเขาเป็นเด็กที่คุณยายเลี้ยงและสอนมาแต่เล็ก สิ่งที่ก้อนจำได้ติดในความคิดความรู้สึก ซึ่งยายพร่ำสอนทุกวันก็คือ “ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ติดอยู่ในใจเราเสมอ ใครไม่รู้เราก็รู้ และสิ่งที่เรารู้ก็จะติดอยู่ในใจเราเสมอไป ฉะนั้นจงเป็นคนดี ซื่อสัตย์แม้ในเรื่องเล็กๆน้อยๆ นะก้อนหลานรักของยาย....แล้วสิ่งที่ก้อนทำก็จะส่งผลดีกับก้อนแน่นอน ไม่ช้าก็เร็ว”

9. บ้านของหน่อยอยู่ใกล้กับตลาดสด เพียงข้ามถนนก็เป็นร้านผลไม้สด สวย แต่น่าแปลกที่แม่ของหน่อยไม่เคยซื้อผลไม้จากร้านนั้นมาให้ที่บ้านทานเลย อยู่มาวันหนึ่งหน่อยไปตลาดกับแม่ แม่ซื้ออาหารหลายอย่างแต่พอถึงร้านผลไม้ก็เดินเลยไป และค่อยไปซื้อผลไม้ในวันหลังที่อื่น หน่อยถึงถามแม่ และแล้วจึงได้รู้ความจริงวันนั้นเองว่า แม่ค้าผลไม้คนนั้น เขาทำกิโลมาเฉพาะสำหรับโกงน้ำหนักเพื่อจะได้ช่างผลไม้น้อย ๆ แต่ได้เงินเยอะๆ มีแต่คนที่ไม่รู้เท่านั้นที่เข้าไปซื้อ คนที่ซื้อกันประจำก็รู้กันหมดแล้ว เมื่อรู้ความจริงเช่นนั้น หน่อยรู้สึกเศร้าใจกับแม่ค้าคนนั้น

10. จูดี้เป็นโรคเบาหวาน หมอห้ามไม่ให้เขากินของหวานๆ แต่จูดี้ก็อดไม่ได้ เขาแอบกินของหวานเป็นประจำ เมื่อถึงเวลาที่จะต้องพบหมอ เขาก็จะกินยาควบน้ำตาลอย่างหนัก เพื่อให้น้ำตาลลดลงตามที่ต้องการ

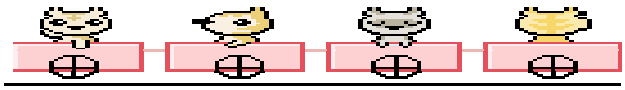

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 2.5 มีอิสระและพึ่งพาตนเองได้

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ของขวัญจากสวรรค์ **จำนวน 4 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 บอกแนวทางในการใช้อิสรภาพที่ถูกต้องในครอบครัว / โรงเรียน

1.2 บอกผลดีของการพึ่งตนเองและผลเสียของการไม่พึ่งตนเอง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายของคำว่าอิสรภาพในครอบครัว/ โรงเรียนได้ถูกต้อง รู้จักข้อดีและข้อเสียของการมีอิสรภาพเพื่อที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองและขอบเขตของการใช้อิสรภาพได้ถูกต้อง

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1. การใช้อิสรภาพที่ถูกต้องในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่นั้น เป็นการตัดสินใจหรือการกระทำใดๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือ พึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้คนอื่นเดือนร้อนและตนเองเสียสิทธิ์อยู่ภายใต้กรอบกติกาของสังคม ไม่ลุกล้ำ ไม่ล่วงเกิน และอยู่ในมิติที่ไม่ขัดแย้งกับมโนสำนึกฝ่ายดี

3.2 การสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นสร้างคุณค่าความมั่นใจให้กับตัวเอง อีกทั้งไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น แต่หากผู้ใดไม่สามารถพึ่งตนเองได้สิ่งต่าง ๆที่ตรงข้ามกันก็จะเกิดขึ้นแก่เขาผู้นั้น

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง ของขวัญจากสวรรค์

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูคลิป เพลง “ระวังหมดอายุ”
- ครูและนักเรียนร่วมร้องเพลง

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเพลงโดยใช้คำถาม ดังนี้
    - อิสรภาพคืออะไร
    - นักเรียนเคยใช้อิสรภาพเรื่องอะไรบ้าง

- ถ้าสังคมไม่มีอิสรภาพนักเรียนคิดว่าจะเป็นอย่างไร

- ครูขออาสาตัวแทนนักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการได้รับอิสรภาพจากผู้อื่น
- ครูให้แจกใบงานเรื่อง ของขวัญจากสวรรค์
- ครูขอให้นักเรียนอาสาออกมาแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับใบงานของตนเอง

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนรวมสรุปความหมายของคำว่าอิสรภาพ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงอิสรภาพที่ตนเองได้รับ

คาบที่ 2 เรื่อง อิสรภาพของฉัน

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนอ่านบทจดหมายนักบุญเปาโลถึงชาว กาลาเทีย เรื่อง “อิสรภาพของคริสตชน”

ขั้นสอน

- ครูเล่านิทาน “ คนเช่าสวนชั่วร้าย ” พร้อมคำถามประกอบต่อไปนี้
  - เหตุใดคนเช่าสวนต้องทุบตีลูกชายของเจ้าของสวน
  - ทำไมพ่อถึงส่งลูกชายสุดที่รักไปหาคนเช่าสวน
  - ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของสวนนักเรียนจะทำอย่างไรกับคนเช่าสวน
- ครูขอตัวแทนนักเรียนมาพูดถึงประโยชน์ของอิสรภาพที่ตนเองได้รับ
- ครูขอตัวแทนนักเรียนมาพูดถึงโทษของอิสรภาพที่ตนเองได้รับ

ขั้นสรุป

- ครูขอตัวแทนนักเรียนอ่านพระวาจาเรื่อง “ คนเช่าสวนชั่วร้าย ”
- ครูสรุปถึงประโยชน์และโทษของการมีอิสรภาพว่า “อิสรภาพมีทั้งอันตรายและมีจุดอ่อนเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาจะได้มา”
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงประโยชน์และโทษที่ได้รับจากการมีอิสรภาพของตนเอง

คาบที่ 3 เรื่อง การพึ่งพาตนเอง

ขั้นนำ

- ครูทบทวนความรู้เดิม ตรวจสอบความพร้อมในการเรียน
- ครูกระตุ้นเตือนเรื่องความรับผิดชอบในการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน

ขั้นสอน

- ครูเล่านิทานเรื่อง “ รถโดยสารกับรถไฟ ”
- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของนิทาน โดยใช้คำถามดังนี้
  - ทำไมรถไฟถึงอยากจะเป็นรถโดยสาร

- นักเรียนคิดว่าระหว่างรถไฟและรถโดยสารมีความแตกต่างกันอย่างไร

- ครูแจกใบงานให้นักเรียนสรุปเนื้อเรื่อง “รถโดยสารกับรถไฟ” พร้อมวาดรูปประกอบ
- ครูขอตัวแทนนักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับผลงาน

ขั้นสรุป

- ครูสรุปความหมายของการพึ่งพาตนเอง“...ในการช่วยเหลือแต่ละครั้งแต่ละกรณี จำเป็นที่เราจะต้องพิจารณาถึงความต้องการและความจำเป็นก่อน และต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่จะช่วยให้เข้าใจด้วยว่าเขาอยู่ในฐานะอย่างไร สมควรที่จะได้รับความช่วยเหลืออย่างไร เพียงใด อีกประการหนึ่งในการช่วยเหลือนั้นควรยึดหลักสำคัญว่า เราจะช่วยเขาเพื่อให้เขาสามารถช่วยตนเองได้ต่อไป...”
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงการใช้อิสรภาพในชีวิตประจำวันของตนเอง

คาบที่ 4 เรื่อง พวกเราทำได้

ขั้นนำ

- ครูใช้คำถามเพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน ดังนี้
  - นักเรียนคิดว่านักเรียนแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนหรือไม่ ทราบได้อย่างไร
  - นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
  - วันนี้โต๊ะของนักเรียนสะอาดเรียบร้อยหรือไม่ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
  - นักเรียนมีวิธีการหยิบจับ และใช้ของใช้ส่วนตัว เช่น เสื้อผ้า สมุด ดินสอ แก้วน้ำ ฯลฯ อย่างไร จึงไม่ชำรุดเสียหายเร็ว และยังคงใช้งานได้นาน

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองในเรื่อง
  - การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนการจัดเก็บของใช้
  - การหยิบจับและใช้ของใช้ส่วนตัว ได้แก่ สมุด ดินสอ แก้วน้ำ ฯลฯ
  - การจัดเก็บโต๊ะ ตู้ ชั้นให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
  - การเตรียมตัวก่อนมาโรงเรียนเรียนและเข้าเรียน
- ครูอธิบายเพิ่มเติมจากการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ที่นักเรียนกระทำ โดยเชื่อมโยงกับเรื่องของการรู้จักดูแลช่วยเหลือตนเองในทุกๆ เรื่อง
- ครูขอตัวแทนนักเรียนมาพูดถึงผลดีของการพึ่งพาตนเอง
- ครูขอตัวแทนนักเรียนมาพูดถึงผลเสียของการไม่พึ่งพาตนเอง

ขั้นสรุป

- ครูสรุปข้อคิดจากพระคัมภีร์ที่ว่า “พระเจ้าทรงเรียกท่านให้มารับอิสรภาพ ขอเพียงแต่อย่าใช้อิสรภาพนั้น เป็นข้อแก้ตัวที่จะทำตามใจตนแต่จงรับใช้ซึ่งกันและกันด้วยความรัก (กท 5:13)
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อช่วยเหลือตนเองในเรื่องต่างๆ ว่ามีการปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องตามวิธีการ และขั้นตอนของแต่ละงาน

- ครูสรุปผลดีของการพึ่งพาตนเองและผลเสียการไม่พึ่งพาตนเอง
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงการพึ่งพาตนเองว่าเป็นผลดีต่อตัวเองและผู้อื่นอย่างไร

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 คลิปเพลง “ระวังหมดอายุ”

5.1.2 ใบความรู้ นิทาน “ รถโดยสารกับรถไฟ ”

5.1.3 ใบความรู้ นิทาน “ คนเช่าสวนชั่วร้าย ”

5.1.4 พระวาจา กาลาเทีย บทที่ 5 : ข้อที่ 1-12

5.1.5 ใบงานเรื่อง ของขวัญจากสวรรค์

5.1.6 ใบงานเรื่อง รถโดยสารกับรถไฟ

5.2 แหล่งเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 ห้องจริยศึกษา

5.2.3 อินเตอร์เน็ต

6. การวัดและประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

6.2 ผลคะแนนจากใบงาน

6.2 การสอบถามความคิดเห็น

ใบความรู้

เพลง : ระวังหมดอายุ

อุปสรรคขัดขวางแล้วเธอไม่ยอมทำอะไร ระวังหมดอายุ
เดินๆตามความฝันแล้วเธอก็ทำครึ่งๆกลางๆ ระวังหมดอายุ
อยากเก่งแบบพี่ป๊อดแต่เจอปัญหาเธอก็ป๊อด ระวังหมดอายุ
อยากทำเซอร์ทำฮิต แต่เธอไม่คิดทำอะไร ระวังหมดอายุ

อิสระเป็นของเรา มีอะไรยังค้างสะสางให้จบ ชีวิตมันไม่ยืนยาว
คิดอะไรก็ทำมันก่อนจะสาย

นั่งรอพรสวรรค์ รอไปวันๆไม่ทำอะไร ระวังหมดอายุ
ชีวิตไม่ใช่สิวๆ ถ้ามัวแต่ชิว ก็ไม่ได้ความ ระวังหมดอายุ
ผิดๆถูกๆกี่ครั้งก็ดีกว่ายังไม่ได้ลอง ระวังหมดอายุ
อยากออกไปเปิดหูเปิดตาแต่มัวอยู่ในกะลา ระวังหมดอายุ
Free your mind Free your soul
ความฝันไม่เคยรอใคร อย่าปล่อยให้เวลาของเราหมดไป

ศิลปิน : ป๊อด โมเดิร์นด๊อก (Modern Dog)
อัลบั้ม : เพลงประกอบโฆษณา "One 2 Call"
จาก http://www.thailyrics.com/lyric/thai/soundtrack/lyric.asp?id=389
ไฟล์วีดีโอ http://www.youtube.com/watch?v=ohv8wIeoLFQ

ใบความรู้

นิทานเรื่อง คนเช่าสวนชั่วร้าย

คหบดีผู้หนึ่งปลูกองุ่นไว้สวนหนึ่ง ทำรั้วล้อม ขุดบ่อย่ำองุ่น สร้างหอเฝ้า ให้ชาวสวนเช่า แล้วก็ออกเดินทางไปต่างเมือง เมื่อใกล้ถึงฤดูเก็บผล เจ้าของสวนจึงให้ผู้รับใช้ไปพบคนเช่าสวนเพื่อรับส่วนแบ่งจากผลผลิต แต่คนเช่าสวนได้จับคนใช้ ทุบตีคนหนึ่ง ฆ่าอีกคนหนึ่ง เอาหินทุ่มอีกคนหนึ่ง เจ้าของสวนจึงส่งผู้รับใช้จำนวนมากกว่าพวกแรกไปอีก คนเช่าสวนก็ทำกับพวกนี้เช่นเดียวกัน ในที่สุด เจ้าของสวนได้ส่งบุตรชายของตนไปพบคนเช่าสวน คิดว่า ‘คนเช่าสวนคงจะเกรงใจลูกของเราบ้าง แต่เมื่อคนเช่าสวนเห็นบุตรเจ้าของสวนมา ก็พูดกันว่า ‘คนนี้เป็นทายาท เราจงฆ่าเขาเสียเถิด เราจะได้มรดกของเขา’ “เขาจึงจับบุตรเจ้าของสวน นำตัวออกไปนอกสวนแล้วฆ่าเสีย ดังนี้ เมื่อเจ้าของสวนมา เขาจะทำอย่างไรกับคนเช่าสวนพวกนั้น” บรรดาผู้ฟังตอบว่า “เจ้าของสวนจะกำจัดพวกใจอำมหิตนี้อย่างโหดเหี้ยม และจะยกสวนให้คนอื่นเช่า ซึ่งจะแบ่งผลคืนให้เขาตามกำหนดเวลา” พระเยซูเจ้าจึงตรัสว่า “ท่านมิได้อ่านในพระคัมภีร์หรือว่า หินที่ช่างก่อสร้างทิ้งเสียนั้นได้กลายเป็นศิลาหัวมุม องค์พระผู้เป็นเจ้าได้ทรงกระทำเช่นนั้น เป็นที่น่าอัศจรรย์แก่เรายิ่งนัก “ดังนั้น เราบอกท่านว่า พระอาณาจักรของพระเจ้าจะถูกยกจากท่านทั้งหลาย ไปมอบให้แก่ชนชาติอื่นที่จะทำให้บังเกิดผล”

จาก พระวรสารนักบุญ มัทธิว 21:33-43

ใบความรู้

อิสรภาพของคริสตชน

พระคริสตเจ้าทรงปลดปล่อยเราให้เป็นอิสระแล้ว ฉะนั้น จงยืนหยัดมั่นคง และอย่าเข้าเทียมแอกเป็นทาสอีกเลย จงฟังเถิด ข้าพเจ้า เปาโลขอบอกท่านทั้งหลายว่า ถ้าท่านเข้าสุหนัต พระคริสตเจ้าก็จะไม่มีประโยชน์อะไรกับท่าน ข้าพเจ้าขอยืนยันอีกครั้งหนึ่งกับทุกคนที่เข้าสุหนัตว่า จำเป็นต้องปฏิบัติตามธรรมบัญญัติทุกข้อด้วย ท่านที่คิดว่าเป็นผู้ชอบธรรมอาศัยธรรมบัญญัติ ก็แยกตัวออกไปจากพระคริสตเจ้า และขาดจากพระหรรษทาน ส่วนเรานั้น พระจิตเจ้าทรงนำเราให้รอคอยความชอบธรรมที่หวังจะได้รับจากความเชื่อ เพราะในพระคริสตเยซูนั้น การเข้าสุหนัตหรือไม่เข้าสุหนัตนั้นไม่สำคัญ เรื่องที่สำคัญก็คือมีความเชื่อที่แสดงออกเป็นการกระทำอาศัยความรัก

ท่านทั้งหลายวิ่งมาอย่างดีแล้ว ผู้ใดกีดขวางท่านมิให้เชื่อฟังความจริงเล่า ความคิดเช่นนี้ไม่ได้มาจากพระองค์ผู้ทรงเรียกท่านเป็นแน่ เชื้อแป้งเพียงเล็กน้อยทำให้ปริมาณแป้งทั้งหมดฟูขึ้น พี่น้องทั้งหลาย ข้าพเจ้าแน่ใจในองค์พระผู้เป็นเจ้าว่า ท่านจะไม่คิดเป็นอย่างอื่น ผู้ที่ทำให้ท่านวุ่นวายจะต้องถูกตัดสินลงโทษ ไม่ว่าเขาจะเป็นใครก็ตาม สำหรับข้าพเจ้านั้น ถ้าข้าพเจ้ายังประกาศสอนให้เข้าสุหนัตอยู่อีก ทำไมข้าพเจ้าจึงยังถูกเบียดเบียนอยู่เล่า ถ้าเช่นนั้น ไม้กางเขนก็คงไม่เป็นอุปสรรคอีกต่อไป ผู้ที่ทำให้ท่านวุ่นวายเหล่านี้น่าจะตัดอวัยวะส่วนนั้นให้หมดไปเลย

ใบงานเพื่อการเรียนรู้

เรื่อง รถโดยสารกับรถไฟ

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....

ระดับชั้น.....ผู้ตรวจทาน.....

คำสั่ง ให้นักเรียนสรุปเนื้อเรื่อง รถโดยสารกับรถไฟ พร้อมวาดรูปประกอบ

ใบความรู้

นิทานเรื่อง “ รถโดยสารกับรถไฟ ”

รถโดยสารคันหนึ่งจอดรอรับผู้โดยสารจากขบวนรถไฟเที่ยวเก้าโมงเช้าที่ลานจอดรถหน้าสถานีรถไฟ ขณะที่กำลังรอผู้โดยสารลำเลียงกระเป๋าลงนั้น รถไฟก็ชวนรถโดยสารคุยว่า

“ รถโดยสารเพื่อนรัก ฉันอิจฉาเธอจริงๆที่อยากทำอะไรก็ได้ทำ อยากแล่นไปทางไหนก็ไปได้ อยากเลี้ยวขวาหรือเลี้ยวซ้ายก็ไม่มีใครมายุ่ง เธอช่างมีอิสระเสียจริง ไม่เหมือนฉันที่ต้องวิ่งไปบนรางตลอดเวลา ถ้าออกนอกรางเมื่อไรก็เกิดอุบัติเหตุเมื่อนั้น ”

“ ที่เธอพูดก็ถูกนะ ฉันเลือกทางเองได้และอยากเปลี่ยนทางเมื่อไรก็ได้ ขับไปที่ใหม่ๆ ก็ยังได้ แล้วยังหยุดนอนพักบนสนามหญ้า ให้ผู้โดยสารปีกนิกกันข้างรถก็ได้ แต่ความจริงก็ไม่ได้ดีไปหมดทุกเรื่องอย่างที่เธอคิดหรอกนะ รู้ไหมว่าฉันอาจเกิดอุบัติเหตุได้ทุกเมื่อ ทุกวินาทีที่แล่นไป ฉันจะต้องคอยระวังตัวเสมอ เพราะรถคันอื่นจะขับมาชนเมื่อไรก็ไม่รู้ ฉันไม่กล้าคิดเลยว่าถ้าฉันหลับตาจะเกิดอะไรขึ้น แล้วถ้าเผลอขับออกนอกถนนจะเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงแค่ไหนก็ไม่รู้ ”

“ นั่นสินะ ฉันไม่เคยคิดเรื่องนี้เลย ถึงแม้การแล่นไปบนรางตลอดเวลา จะไม่มีอิสระและไม่มีเสรีภาพ แต่ก็ถือว่าปลอดภัยมากทีเดียว ฉันสามารถหลับจา แล้วแล่นไปบนรางได้เป็นร้อยๆ กิโลเมตรเลยนะ แล้วยังขับได้เร็วอย่างที่ใจอยากด้วย ถึงแม้ว่าจะกำหนดทิศทางเองก็ไม่ได้ก็ตาม ”

“ ใช่ ความจริงเราก็เหมือนกับคนนั่นแหละยิ่งมีเสรีภาพมากเท่าไร ก็ยิ่งมีอันตรายมากขึ้นเท่านั้น แถมยังต้องรับผิดชอบมากขึ้นอีกด้วยถึงแม้เสรีภาพจะเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็อันตราย สิ่งที่เราต้องเสียไปเพื่อให้ได้เสรีภาพมานับว่าค่อนข้างสูงทีเดียว แต่ขณะเดียวกันก็ถือว่าคุ้มค่านะ ”

เสียงนกหวีดของพนักงานโบกรถดังขึ้นทำให้การพูดคุยของทั้งสองจบลง เสียงประกาศเส้นทางเดินรถดังขึ้นตามมา ขณะเดียวกันผู้โดยสารคนหนึ่งก็ถามขึ้นว่า “ เราจะผ่านที่ไหนบ้าง ”

ที่มา : 20 คุณธรรมสำหรับเด็กดี

เขียน ESTEVE PUJOL I PONS

แปล กัญญารัตน์ จิราสวัสดิ์

ใบงานเพื่อการเรียนรู้

เรื่อง ของขวัญจากสวรรค์

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....

ระดับชั้น.....ผู้ตรวจทาน.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเหตุการณ์หรือสิ่งที่นักเรียนคิดว่าคือ อิสรภาพที่นักเรียนได้รับ

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เรื่องคนดีศรีแผ่นดิน **จำนวน 1 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

ระบุพฤติกรรมและปฏิบัติตนให้มี ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบของสังคมเพื่อความสงบสุขของคนในชาติ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

นักเรียนระบุพฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2 ด้านทักษะ

แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมได้เหมาะสมกับวัย

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ชักชวนบุคคลอื่นให้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

3. สาระการเรียนรู้

พฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความรักชาติ ได้แก่การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบของสังคมเพื่อความสงบสุขของคนในชาติ

4. **กิจกรรมการเรียนรู้**

ขั้นนำ

- นักเรียนชมคลิป “ระดมกวาดล้างสิ่งผิดกฎหมาย” และตอบคำถามต่อไปนี้
  - นักเรียนจดจำข่าวการกระทำผิดกฎหมายประเภทอื่น เพิ่มเติมจากที่ได้ดูในคลิป ได้หรือไม่
  - ถ้าสังคมมีแต่คนกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย จะเกิดผลอย่างไรกับประเทศชาติ

ขั้นสอน

- ครูอธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความรักชาติ ได้แก่ การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบของสังคมเพื่อความสุขของคนในชาติ
- นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย 2-3 คน ระดมความคิดหัวข้อ “นักเรียนจะแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร” บันทึกในใบงาน
- นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปพฤติกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ เลือกข้อตั้งใจที่จะนำไปปฏิบัติในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกับบุคคลอื่น

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 คลิป “ระดมกวาดล้างสิ่งผิดกฎหมาย” http://www.youtube.com/watch?v=wJyO33zFNn0

5.1.2 ใบงาน “นักเรียนจะแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร?”

6. การวัดและการประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	เครื่องมือวัด	เกณฑ์ประเมิน
ด้านความรู้ นักเรียนระบุพฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม	- ใบงานการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม	ระบุได้มากกว่า 5 ข้อ ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมได้เหมาะสมกับวัย	- ใบงานการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกับบุคคลอื่น	ปฏิบัติได้มากกว่า 3 ข้อ ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะ ชักชวนบุคคลอื่นให้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม	- ใบงานการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกับบุคคลอื่น	ชักชวนได้มากกว่า 3 คน ผ่านเกณฑ์

ใบงาน

"นักเรียนจะแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไร"

ชื่อ.....เลขที่ .....ชั้น ……

ใบงาน

ฉันได้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในสัปดาห์ที่ผ่านมาดังนี้

ฉันได้ชักชวนบุคคลอื่นให้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

วัน/เดือน/ปี	พฤติกรรม	ลงชื่อ

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พลังแห่งความดี **จำนวน 1 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

ยกตัวอย่าง และบอกผลของการกระทำความดี ชักชวนบุคลอื่นให้กระทำความดี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

ยกตัวอย่างและบอกผลของการกระทำความดีในชีวิตประจำวัน

2.2 ด้านทักษะ

ปฏิบัติความดีและบอกผลที่เกิดขึ้นจากการทำความดี

2.3 ด้านคุณลักษณะ

อาสาทำความดีร่วมกับบุคคลอื่น

3. สาระการเรียนรู้

การกระทำความดีมีคุณค่าเสมอ แม้ไม่เห็นผลในทันที เราควรชักชวนบุคคลอื่นให้กระทำความดี โดยอธิบายผลกระทบที่เกิดจากการกระทำความดี เพื่อจะได้มุ่งมั่นในการทำความดีแม้ต้องเผชิญกับความลำบากในชีวิต

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- นักเรียนดูคลิป “พลังแห่งความดี” อภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
    - นักเรียนมีคิดเห็นอย่างไรกับถ้อยคำในบทเพลงที่ว่า “พลังความดี เปลี่ยนโลกได้”

ขั้นสอน

- นักเรียนดูคลิป “สังคมดีเริ่มต้นที่ครอบครัว” ครูอธิบายความสำคัญของการทำความดี การกระทำความดีมีคุณค่าเสมอ แม้ไม่เห็นผลในทันที เราควรชักชวนบุคคลอื่นให้กระทำความดี โดยอธิบายผลกระทบที่เกิดจากการกระทำความดี เพื่อจะได้มุ่งมั่นในการทำความดีแม้ต้องเผชิญกับความลำบากในชีวิต
- นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 คน ช่วยกันระดมความคิด ในหัวข้อต่อไปนี้ “นอกจากการทำความดีที่ได้ดูในคลิปโฆษณาแล้ว นักเรียนจะกระทำความดีอย่างไรได้บ้าง
- นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ แต่ละกลุ่มเลือกทำความดีร่วมกันเป็นกิจกรรมเสริมในระหว่างสัปดาห์

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 คลิป “พลังแห่งความดี” http://www.youtube.com/watch?v=a6BLfVNdDmw

5.1.2 คลิป “สังคมดีเริ่มที่ครอบครัว” http://www.youtube.com/watch?v=KkwwSa9nGZI

6. การวัดและการประเมินผล

จุดประสงค์	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์ประเมิน
ด้านความรู้ ยกตัวอย่างและบอกผลของการกระทำความดีในชีวิตประจำวัน	- ใบงานการทำความดีในชีวิตประจำวัน	ตอบได้มากกว่า 7 ข้อ ถือว่าผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ ปฏิบัติความดีและบอกผลที่เกิดขึ้นจากการทำความดี	- ใบงาน “พลังแห่งความดี”	กระทำความดีมากกว่า 3 ครั้ง ถือว่าผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะ อาสาทำความดีร่วมกับบุคคลอื่น	- ใบงาน “พลังแห่งความดี	กระทำความดีมากกว่า 3 ครั้ง ถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงาน การทำความดีในชีวิตประจำวัน-ผลของการกระทำความดี

- “นอกจากการทำความดีที่ได้ดูในคลิปโฆษณาแล้ว นักเรียนจะกระทำความดีอย่างไรได้บ้าง
- การทำความดีเกิดผลต่อตนเองและสังคมอย่างไร

ใบงานพลังแห่งความดี

วันที่	สมาชิกพลังแห่งความดี	รายการความดี	ผลที่เกิดขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง รักและเทิดทูน **จำนวน 1 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 วิเคราะห์ภาพเหตุการณ์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

1.2 ตระหนักถึงความรักขององค์พระมหากษัตริย์ที่มีต่อปวงชนชาวไทยและบอกวิธีการแสดงความกตัญญูต่อพระองค์ในรูปแบบเขียนผังมโนทัศน์ (Mind Map)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

วิเคราะห์ภาพเหตุการณ์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2.2 ด้านทักษะ

เขียนผังมโนทัศน์ (Mind Map) เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ตระหนักถึงความรักขององค์พระมหากษัตริย์ ที่มีต่อปวงชนชาวไทยและ บอกวิธีการแสดงความกตัญญูต่อพระองค์

3. สาระการเรียนรู้

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะทำให้เกิดความรักของคนในชาติ และทำให้ประเทศชาติมีแต่ความสงบสุข

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- นักเรียนดูคลิปในหลวง:พระราชกรณียกิจ “ขอเป็นข้ารองบาททุกชาติไป” และตอบคำถามต่อไปนี้
  - เมื่อดูคลิปพระราชกรณียกิจในหลวง นักเรียนรู้สึกอย่างไร
  - นักเรียนประทับใจพระราชกรณียกิจของพระเจ้าอยู่หัวเรื่องใด เพราะเหตุใด

ขั้นสอน

- นักเรียนอ่านหนังสือเรื่อง ฉันรักในหลวง
- ครูอธิบายความสำคัญของสถาบันหลักของสังคมไทย มี 3 สถาบัน คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ

- นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ (Mind Map) เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- นักเรียนแบ่งปันในกลุ่มย่อย 2-3 คน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- นักเรียนไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ และบันทึกข้อตั้งใจในการแสดงความกตัญญูต่อพระเจ้าอยู่หัว

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 คลิปพระราชกรณียกิจของในหลวง “ขอเป็นข้ารองบาททุกชาติไป” Official MV
http://www.youtube.com/watch?v=QCqa2JIipBA&NR=1&feature=endscreen

5.1.2 หนังสือ “ฉันรักในหลวง”

6. การวัดและการประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	เครื่องมือวัด	เกณฑ์ประเมิน
ด้านความรู้ วิเคราะห์ภาพเหตุการณ์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	- การตอบคำถาม	ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะ เขียนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	- ผังมโนทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ระบุได้มากกว่า 5 ด้าน ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะ ตระหนักถึงความรักขององค์พระมหากษัตริย์ ที่มีต่อปวงชนชาวไทยและ บอกวิธีการแสดงความกตัญญูต่อพระองค์	- แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนเรื่อง รักและเทิดทูน	ได้คะแนนมากกว่า 26 ผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก

แบบสังเกตการตอบคำถาม

คำชี้แจง 1. ครูสังเกตการตอบคำถามของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย √ ในช่องว่างระดับคะแนน

2. นักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน ตอบคำถาม			ผลการประเมิน	
					ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1		

รายการประเมินพฤติกรรม

ด้านการตอบคำถาม

คะแนน/ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามมากกว่า *2* ข้อ ด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามน้อยกว่า *2* ข้อ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจ และไม่ตอบคำถาม

<u>คำชี้แจง</u> เขียนผังมโนทัศน์ (Mind Map) เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

เรื่อง รักและเทิดทูน

คำสั่ง ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง “เรารักในหลวง” โดยให้ตนเอง ครูและผู้ปกครอง ประเมินด้วย

การให้คะแนน

ปฏิบัติสม่ำเสมอ	3	คะแนน	ปฏิบัติบางครั้ง	2	คะแนน
ไม่ค่อยปฏิบัติ	1	คะแนน			

เกณฑ์ประเมิน (นำคะแนนของนักเรียน ครูและผู้ปกครอง มารวมกันแล้วหาร 3)

ระดับคุณภาพ	ดีมาก	30	คะแนน
ระดับคุณภาพ	ดี	26-29	คะแนน
ระดับคุณภาพ	พอใช้	20-25	คะแนน
ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง	ต่ำกว่า 20	คะแนน

พฤติกรรม	**นักเรียน**	**ครู**	**ผู้ปกครอง**
1.ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีด้วยความตั้งใจ			
2.แสดงความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ในหลวง			
3.ร่วมพิธีถวายบังคมวันเฉลิมพระชนมพรรษาด้วยความตั้งใจ			
4.ลงนามถวายพระพรในหลวง			
5.ทำความดีถวายเป็นพระราชกุศล			
6.มีส่วนร่วมในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ถวายเป็นพระราชกุศล			
7.บริจาคเงินสมทบโครงการอันเนื่องมาจากพระดำริ			
8.ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้วยความยินดี			
9.ดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง			
10.นำพระบรมราโชวาทมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต			
ลงชื่อผู้ประเมิน			
รวมคะแนน (แต่ละช่องเต็ม 30)			
คะแนนเฉลี่ย (รวม 3 ช่อง หาร 3)			

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชา จริยศึกษา สำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 **สาระ 3.2, 3.3 รัก เมตตา เห็นอกเห็นใจและรับใช้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตอาสา**

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ฉันเธอมีแบ่งให้กัน **จำนวน** 3 **คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 รู้และเข้าใจความหมายของความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

1.2 วิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงน้ำใจ เอื้อเฟื้อ ต่อกันในสังคม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

ผู้เรียนอธิบายความหมายของความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ลักษณะของคนที่มีน้ำใจและลักษณะพฤติกรรมของการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนประพฤติตนเป็นผู้มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนรู้จักการเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจให้แก่คนรอบข้าง

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

3.2 ลักษณะของบุคคลที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

3.3 พฤติกรรมที่แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจต่อกัน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คุณค่าพระวรสาร

".....จงรักศัตรู จงอธิษฐานภาวนาให้ผู้ที่เบียดเบียนท่าน....." (มธ 5:43-45)

คาบที่ 1 ให้อภัยด้วยรัก (ความหมายและความสำคัญของความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อกันในสังคม)

ขั้นนำ

- นักเรียนแบ่งเป็น 2 แถว เล่นเกม คำ 2 พยางค์ ที่ขึ้นต้นด้วย "น้ำ..." โดยแต่ละคนออกมาเขียนคำตอบบนกระดาน ภายในเวลาที่กำหนด เมื่อหมดเวลา แถวไหนเขียนคำได้ถูกต้อง มีความหมาย และจำนวนมากที่สุด เป็นผู้ชนะ

ตัวอย่างการเล่นเกม

แถว 1	แถว 2
1. น้ำทิพย์	1. น้ำแข็ง
2. น้ำคำ	2. น้ำตาล
3.	3. .....

- เมื่อจบเกม นักเรียนช่วยกันสรุปว่า “น้ำ...” อะไร มีคุณค่ามากที่สุด เพราะเหตุใด
(คำตอบ - น้ำใจ เพราะหมายถึง ความรัก การช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ โดยไม่หวังผลตอบแทน)

ขั้นสอน

- ครูอ่านกรณีศึกษาให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาคำตอบ

☺ *“เมื่อคราวเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมในกรุงเทพฯ มีหลายฝ่ายยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ นายสมชายก็เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมบริจาคเงินช่วยน้ำท่วม แต่ ต้องประกาศชื่อและถ่ายรูปลงหนังสือพิมพ์ ถ้าไม่มีการประกาศชื่อ หรือลงข่าวแล้ว นายสมชายมักจะเลี่ยงไม่บริจาค บอกว่ายังไม่พร้อม”*

☺ *“เมื่อคราวเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมในกรุงเทพฯ มีหลายฝ่ายยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ นายสุชาติก็เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมบริจาคเงินช่วยน้ำท่วม โดยไม่ต้องรอว่าจะมีการถ่ายรูปลงหนังสือพิมพ์ หรือประกาศชื่อหรือไม่ นายสุชาติยินดีมอบเงินให้ทุกเมื่อ และชอบทำเงียบๆ ไม่บอกให้ใครรู้”*

คำถาม 1. “การกระทำของใคร ที่แสดงถึงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่”
2. “ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ที่แท้จริง เป็นอย่างไร”

- นักเรียนฟังคลิปวีดีโอ เพลง “น้ำใจไทย”

ขั้นสรุป

- ครูสรุปความหมาย และความสำคัญ ของ ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อกันในสังคม เมื่อครั้งน้ำท่วมกรุงเทพฯ เมื่อปี พ.ศ. 2554 จากเพลง “น้ำใจไทย”

ความหมายของความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

หมายถึง ใจกว้าง มีน้ำใจ อุดหนุน เจือจาน ช่วยเหลือ ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

ความสำคัญ ของการแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจต่อกันในสังคม

1. สมาชิกในสังคมต่างอยู่เย็นเป็นสุข มีพอกิน พออยู่ ไม่ขาดแคลน
2. สมาชิกในสังคมต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. สมาชิกในสังคมมีความรัก สามัคคี ปรองดองกัน

- นักเรียนไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้เกี่ยวกับความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้แก่กัน **(ครูต้องแนะนำให้นักเรียนไตร่ตรองอย่างไร)**

คาบที่ 2 เรื่อง ให้อภัยด้วยรัก (ลักษณะของบุคคลทีมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่)

ขั้นนำ

- ครูอธิบายลักษณะบุคคลที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ ยกตัวอย่างเหตุการณ์ประกอบ

ขั้นสอน

- นักเรียนอ่านอุปมาพระเยซู จากใบงาน เรื่อง “ชาวสะมาเรียผู้มีน้ำใจดี ” แล้วช่วยกันวิเคราะห์หาคำตอบ
  - ชายนักเดินทางเป็นชนชาติใด ทราบได้อย่างไร
  - ทำไมชาวสะมาเรียจึงช่วยชายที่ถูกโจรปล้น
  - ชาวสะมาเรียเต็มใจช่วยชายที่ถูกโจรปล้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ใครเป็นเพื่อนมนุษย์ที่แท้จริงของชายที่ถูกโจรปล้น เพราะเหตุใด
- ครูเขียนประโยคจากคุณค่าพระวรสาร บนกระดาน ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

  “จงรักศัตรู จงอธิษฐานภาวนาให้ผู้ที่เบียดเบียนท่าน”

ขั้นสรุป

- ครูสรุปลักษณะของมิตร ศัตรู ผู้ที่เบียดเบียน

  <u>ลักษณะของบุคคลที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ</u>

  1. เป็นคนใจกว้าง มีเหตุผล
  2. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
  3. เป็นคนที่รู้จักห่วงใย เอาใจใส่ผู้อื่น
  4. เป็นคนที่มีจิตใจอ่อนโยน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่เกี่ยวกับการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยช่วยกันวิเคราะห์ความหมายจากคุณค่าพระวรสารกับ และเชื่อมโยงถึงเหตุผลที่ชาวสะมาเรียช่วยชายที่ถูกโจรปล้น
- นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับ ลักษณะของบุคคลที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ จากใบงาน เรื่อง “ชาวสะมาเรียผู้มีน้ำใจดี ”
- นักเรียนตรวจคำตอบพร้อมกัน

คาบที่ 3 เรื่อง ให้อภัยด้วยรัก (พฤติกรรมที่แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจต่อกัน)

ขั้นนำ

- นักเรียนอ่านบทกลอน จาก ใบงาน “น้ำใจ เอื้อเฟื้อ” พร้อมกัน

ขั้นสอน

- ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์หาคำตอบว่าบทกลอนนี้อธิบายพฤติกรรมที่แสดงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

- นักเรียนทำใบงาน แต่งเรื่องจากภาพ หัวข้อ “น้ำใจ เอื้อเฟื้อ” พร้อมระบายสีแล้วนำเสนอผลงานให้เพื่อนๆฟัง
- นักเรียนทำแบบประเมินพฤติกรรมตนเอง เรื่อง ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ครูสรุปพฤติกรรมที่แสดง

  <u>พฤติกรรมที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจต่อกัน</u>

  1. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
  2. ดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน
  3. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
  4. ไม่เห็นแก่ตัว
  5. แบ่งปันซึ่งกันและกัน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงพฤติกรรม ลักษณะการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในชีวิตประจำวันที่ตนเคยเห็น เคยกระทำ ต้องการเห็น คาดว่าจะกระทำได้

5. สื่อและ แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 พระคัมภีร์“คุณค่าพระวรสาร”

5.1.2 เกมคำ 2 พยางค์ ที่ขึ้นต้นด้วย “น้ำ...”

5.1.3 กรณีศึกษา เหตุการณ์ น้ำท่วม

5.1.4 คลิปวีดีโอเพลง “น้ำใจไทย”

5.1.5 อุปมาพระเยซู จากใบงาน เรื่อง “ชาวสะมาเรียผู้มีน้ำใจดี ” (Good Friend)

5.1.6 บทกลอน จากใบงาน “น้ำใจ เอื้อเฟื้อ”

5.1.7 ใบงาน แต่งเรื่องจากภาพ หัวข้อ “น้ำใจ เอื้อเฟื้อ”

5.1.8 แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน เรื่อง ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 www.youtube.com

6. การวัดและการประเมินผล

วิธีการวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัด
- สังเกตพฤติกรรม	- นักเรียนร่วมกิจกรรมและผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด	- แบบสังเกตพฤติกรรม

ภาคผนวก

อุปมาพระเยซู จากใบงาน เรื่อง “ชาวสะมาเรียผู้มีน้ำใจดี”

☞ **<u>ให้นักเรียนอ่านเรื่อง แล้วตอบคำถาม</u>**

ชายนักเดินทางคนหนึ่งกำลังเดินทางจากกรุงเยรูซาเล็มไปยังเมืองเยรีโค เขาถูกโจรปล้น พวกโจรปล้นทุกสิ่ง ทุบตีเขา แล้วก็จากไป ทิ้งเขาไว้กลางทางด้วยความเจ็บปวด ปุโรหิตผู้หนึ่งเดินผ่านมาทางนั้นโดยบังเอิญเห็นเขาและเดินผ่านเลยไปอีกฟากหนึ่ง ต่อมามีชาวเลวีซึ่งทำงานอยู่ในพระวิหารผ่านมาทางนั้น เห็นชายคนนี้เข้าก็ทำเฉยเมยเดินผ่านไปอีก และแล้วก็มีชาวสะมาเรียผู้หนึ่งเดินทางผ่านมาใกล้ ๆ ซึ่งปกติชาวสะมาเรียจะไม่แสดงความเป็นมิตรต่อชาวยิว แต่ชาวสะมาเรียคนนี้ เห็นเขาก็รู้สึกสงสาร จึงเดินเข้าไปหา เทน้ำมันและเหล้าองุ่นลงบนบาดแผลแล้วพันผ้าให้ นำเขาขึ้น หลังสัตว์ของตนพาไปถึงโรงแรมแห่งหนึ่งและช่วยดูแลเขา วันรุ่งขึ้นชาวสะมาเรีย ผู้นั้นนำเงินสองเหรียญออกมามอบให้เจ้าของโรงแรมไว้กล่าวว่า “ช่วยดูแลเขาด้วย เงินที่ท่านจะจ่ายเกินไปนั้น ฉันจะคืนให้เมื่อกลับมา (ลก 10:29-37)

1. ถ้านักเรียนเป็นชาวสะมาเรีย นักเรียนจะช่วยชายที่ถูกปล้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

นักเรียนวิเคราะห์พฤติกรรมของชาวสะมาเรีย ว่าเป็นคนลักษณะใด

.....

.....

.....

❄ ❄ ❄ ❄

เพลงน้ำใจไทย

น้ำท่วมยิ่งมากเท่าไร น้ำใจไทยยิ่งมากกว่านั้น
เราคนไทยไม่เคยทิ้งกัน เราคนไทยไม่ทอดทิ้งกัน
จะฝ่าวิกฤตน้ำไปด้วยกัน จะฝ่าวิกฤตนี้ไปด้วยกัน

น้ำใจท้นท่วม ร่วมแก้ปัญหา
น้ำเหนือไหลบ่า นาไร่ล่มจม
ดินโคลนถล่ม ทลายลุ่มเจ้าพระยา
ท่าจีน ปิง วัง ยม น่าน ยัน โขง ชี มูล
(ซ้ำ *)

ร้อยวันพันปี ก็มีเพียงครั้งนี้
ที่น้ำฝนไหลรี่ น้ำผีไหลบ่า
หลั่งเลือดน้ำตา สู้แรงวารี
มีแต่เพียงศรัทธา แห่งความรักและผูกพัน
(ซ้ำ *, *)

เขื่อนคาว่าสูง ตลิ่งใจสูงกว่า
คนไทยทั่วหล้า ส่งกำลังใจถึงกัน
ซื้อข้าวซื้อของ ใส่กระสอบฝัน
ต้องมีสักวัน จะผ่านพ้นมันได้เอง
มีสักวัน จะผ่านพ้นไปได้เอง
(ซ้ำ *, *)
จะฝ่าวิกฤตน้ำไปด้วยกัน จะฝ่าวิกฤตนี้ไปด้วยกัน

บทกลอน จากใบงาน "น้ำใจ เอื้อเฟื้อ"

- **ให้นักเรียนอ่าน บทกลอน “ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ” พร้อมกัน**

คนไหนใครเคยบ้าง
เพื่อนฝูงก็เห็นใจ
นั่นแหละเขาเอื้อเฟื้อ
เราต้องถือเป็นสิ่ง
ช่วยเหลือกันและกัน
มีค่าเหลือเมื่อยาม
ของกินและของใช้
ทุกคนก็จะเห็น
ลืมนำยางลบมาใช้
ให้ขอยืมเพราะลืมจริง
เผื่อแผ่ให้เต็มใจยิ่ง
ควรจดจำและทำตาม
เป็นน้ำใจอันงดงาม
ที่ขาดแคลนแสนลำเค็ญ
แบ่งให้เพื่อนยามจำเป็น
ว่าเราดี มีคนชม

(จากหนังสือ จริยศึกษาประจำตัวนักเรียน มูลนิธิสายใจไทย)

ใบงานแต่งเรื่องจากภาพ หัวข้อ “น้ำใจ เอื้อเฟื้อ”

- ให้นักเรียนดูภาพ แล้วแต่งเรื่องจากภาพ ในหัวข้อ “ความรัก คือใจที่เอื้อเฟื้อ”
  ความยาวประมาณ 5 - 8 บรรทัด พร้อมระบายสีภาพให้สวยงาม

แบบสังเกตพฤติกรรม วิชา จริยศึกษา

.....

คำชี้แจง : 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน

2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		
1									
2									
3									

รายการประเมินพฤติกรรม

- **ด้านการตอบคำถาม**

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้ง ด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้ง ด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

- **ด้านการปฏิบัติกิจกรรม**

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้อง ชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

วิชา..... ชั้น ..... ภาคเรียนที่ ..... ปีการศึกษา .....

ครูผู้สอน..... วันที่ประเมิน .....

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความสนใจและร่วมมือปฏิบัติกิจกรรม	การแสดงถึงความมีเหตุผล	การแสดงความคิดเห็น	การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	ความสามารถในการทำงานร่วมกับ	การแสดงออกถึงการรู้จักให้อภัยผู้อื่น	รวม

เกณฑ์ในการประเมิน

๐ = ไม่เคยแสดงพฤติกรรมเลย ๒ = แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง

๑ = แสดงพฤติกรรมน้อยมาก ๓ = แสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

วิชา ..... ชั้น ..... ชื่อกลุ่ม .....

คำชี้แจง เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีสังเกตในขณะดำเนินการสอน แล้วใส่คะแนนให้ตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน ตามระดับคะแนน ดังนี้

๕ = กระทำมากที่สุด ๔ = กระทำมาก

๓ = กระทำปานกลาง ๒ = กระทำน้อย

๑ = ไม่ค่อยกระทำ/ไม่กระทำเลย

พฤติกรรมนักเรียน / ชื่อ-กลุ่ม	การซักถามที่ตรงประเด็นน่าสนใจ	การตอบคำถาม	การร่วมกิจกรรม	การร่วมอภิปรายตรงประเด็น	การแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ / สำคัญ	รวมคะแนน	หมายเหตุ

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	พฤติกรรม/ระดับคะแนน / ชื่อ-สกุล	ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ			ร่วมปรึกษาและวางแผนกับเพื่อนในกลุ่ม			เป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม			ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์			แนะนำวิธีการทำงานและช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม			รวมคะแนน
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๑๕

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตพิจารณาคุณภาพพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนและเขียนเครื่องหมาย √ ลงในช่องระดับคะแนน

ระดับ ๔ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก ระดับ ๒ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

ระดับ ๓ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูง ระดับ ๑ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับต่ำ

ภาคผนวก

วิธีการวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัด
- สังเกตพฤติกรรม	- นักเรียนร่วมกิจกรรมและผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด	- แบบสังเกตพฤติกรรม
- ผลคะแนนใบงาน	- นักเรียนทำคะแนนผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนคะแนนทั้งหมด	- ใบงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชา จริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 3.4 กตัญญูรู้คุณ และนบนอบ

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง บุคคลที่เราควรกตัญญูรู้คุณ **จำนวน 4 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 นักเรียนสามารถบอกถึงลักษณะของบุคคลที่เราควรกตัญญูรู้คุณ

1.2 นักเรียนสามารถยกตัวอย่างบุคคลรอบตัวของตนเองที่เราควรกตัญญูรู้คุณ

2. จุดประสงค์ การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 ผู้เรียนแยกแยะบุคคลผู้มีพระคุณซึ่งเราควรจะตอบแทนบุญคุณได้

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 ผู้เรียนประพฤติตนเป็นผู้รู้จักการตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ผู้เรียนรู้ว่าควรที่จะตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน

3. สาระการเรียนรู้

บุคคลที่เราควรกตัญญูรู้คุณ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ครูและนักเรียนสนทนาถึงบุคคลที่เราควรแสดงความกตัญญูกตเวที

ขั้นสอน

- ครูยกตัวอย่างบุคคลที่เราควรแสดงความกตัญญูกตเวทีบุคคลแรกคือ พ่อแม่
- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นลักษณะของบุคคลใดบ้างที่เราควรแสดงความกตัญญูรู้คุณ

ขั้นสรุป

- ครูสรุปสาระสำคัญ
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง แล้วเขียนบันทึก ลงในสมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงการกระทำของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความรู้คุณและตอบแทนบุญคุณแก่บุคคลเหล่านั้น

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนทำผังมโนทัศน์ (Mind Mapping) ในหัวข้อบุคคลผู้มีพระคุณลงในใบงาน
- ให้นักเรียนนำเสนอผลงานของตนหน้าชั้นเรียนแล้วเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมแสดงความคิดเห็น

ขั้นสรุป

- ครูสรุป
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- ครูเล่านิทานเรื่อง “สายเสียแล้ว” ให้เด็กฟัง

ขั้นสอน

- ครูและนักเรียนร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานที่ครูได้เล่าให้ฟังว่า

ขั้นสรุป

- ให้นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง แล้วเขียนบันทึก ลงในสมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม

คาบที่ 4

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเราควรกตัญญูรู้คุณต่อบุคคลใดบ้าง
- ครูชี้แนะเพิ่มเติม บุคคลที่เราควรกตัญญูรู้คุณ คือบุคคลที่มีบุญคุณต่อเราในทุกด้าน เช่น การช่วยเหลือ แบ่งปัน มีน้ำใจต่อเรา เป็นต้น

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนเขียนชื่อบุคคลที่นักเรียนคิดว่ามีบุญคุณต่อนักเรียน

ขั้นสรุป

- ให้นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง แล้วเขียนบันทึก ลงในสมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม

5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 ใบงาน บุคคลที่เราควรกตัญญูรู้คุณ

5.1.2 ใบความรู้ “สายเสียแล้ว”

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ ฯลฯ

6. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์ของการเรียนรู้	**วิธีการวัด**	**เกณฑ์การประเมิน**	**เครื่องมือที่ใช้วัด**
1.นักเรียนสามารถบอกถึงลักษณะของบุคคลที่เราควรกตัญญูรู้คุณ	-สังเกตการณ์ปฏิบัติ -การบันทึกสมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม -สรุปข้อคิดลงในใบงาน	-ความถูกต้องในการบันทึกสมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม -ความถูกต้องของใบงาน	-สมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม -ใบงาน
2.นักเรียนสามารถยกตัวอย่างบุคคลรอบตัวของตนเองที่เราควรกตัญญู	-การถามตอบ -การบันทึกสมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม	-ความถูกต้องในการตอบคำถาม -ความถูกต้องในการบันทึกสมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม	-สมุดบันทึกคุณธรรมจริยธรรม

ใบความรู้

นิทานเรื่อง “สายเสียแล้ว”

นิยายธรรมะของจีนอีกเรื่องหนึ่ง ที่เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วลูกชั่วหลาน ซึ่งเป็นเรื่องที่มีคติธรรมพอสมควรคือ สอนให้คนเรารู้จักเคารพและกตัญญูต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็นข้อประจักษ์ชัดว่า ไม่ว่ามนุษย์ชาติไหนก็ตาม พ่อแม่ย่อมเป็นของประเสริฐสุด ควรเคารพทั้งสิ้น ผู้ใดขาดความเคารพกตัญญู ผู้นั้นจะเจริญไปได้อย่างไร

เด็กหนุ่มลูกครอบครัวคนจีนคนหนึ่ง มีอาชีพเลี้ยงแกะ ดำเนินรอยตามตระกูลของเขามาช้านานแล้ว เช้าขึ้นก็ไล่ฝูงแกะไปกลางทุ่ง แล้วปล่อยให้แกะหาอาหารกินเองที่กลางทุ่ง พอเย็นลง ก็ต้อนฝูงแกะกลับบ้าน ทำเช่นนี้เป็นกิจวัตรทุกวัน

แต่เด็กหนุ่มผู้นี้มีความประพฤติไม่ดีอยู่อย่างหนึ่ง ในข้อที่ว่า ไม่เคารพเชื่อฟังในคำสั่งสอนของบิดามารดา จนได้ชื่อว่า เป็นลูกอกตัญญู โดยเหตุที่ขาดความเคารพยำเกรงในบิดามารดาของตนเอง เขาจึงกล้าขึ้นเสียงด่าว่า ผู้เป็นบิดามารดาได้เต็มปากเต็มคำ และร้ายยิ่งกว่านั้น ภายหลังที่บิดาเสียชีวิตลง เหลือแต่แม่ผู้ชราภาพคนเดียว เขาก็เพิ่มความโหดร้ายยิ่งขึ้น ถึงขนาดทุบตีแม่ตนบ่อย ๆ เมื่อเกิดโมโหว่า แม่ทำอะไรให้ไม่ถูกใจ เพราะเหตุที่เขามีภาระต้องนำฝูงแกะออกไปเลี้ยงกลางทุ่งตั้งแต่เช้าจนเย็น อยู่ทางนี้แม่ก็ทำหน้าที่หุงหาอาหาร และนำอาหารมื้อกลางวันไปส่งให้เขากินถึงกลางทุ่งเป็นประจำทุกวัน วันไหน แม่หุงข้าวช้า หรือนำไปส่งไม่ทันใจเพราะอาการหิว แม่ก็ต้องถูกเขาด่าว่า หรือถึงขนาดลงมือลงไม้ทุบตีเอาเลยก็มี ผู้เป็นแม่ก็ได้แต่หลั่งน้ำตาเสียใจในความโหดร้ายของลูก จะว่ากล่าวสอนลูกก็ไม่ได้ เพราะลูกใช้กำลังเหนือกว่า แต่ส่วนใจจริงของผู้เป็นแม่นั้น จะอาฆาตโกรธแค้นลูกที่ทำเช่นสักนิดหนึ่งหรือ ก็เปล่าเลย แม่เสียอีก กลับเป็นห่วงความลำบาก ห่วงความหิวของลูก ต้องรีบงก ๆ เงิ่น ๆ นำข้าวกลางวันไปส่งให้ถึงลูก ให้ลูกได้กินอาหารทันใจอยู่เสมอ เหตุที่ช้าไปบ้าง สายไปบ้าง ก็เนื่องจากว่า แม่นับวันกำลังวังชาก็ย่อมถอยลงไปทุกที ทำอะไรไม่ว่องไวเหมือนสมัยก่อน ๆ แต่ก็เพราะความรักเป็นห่วงลูก ประกอบด้วยความกลัวลูกนั้นเอง แม่จึงต้องทนมีชีวิตลำบากอยู่กับลูกตลอดเวลามา

มาวันหนึ่ง ในขณะที่เด็กหนุ่มผู้นี้ต้อนฝูงแกะของเขาไปเลี้ยงกลางทุ่งและปล่อยให้แกะหากินโดยลำพังเป็นหมู่ ๆ นั้น เขาก็หลบมานั่งพักร้อนอยู่ใต้ต้นไม้ มองดูฝูงแกะแม่ลูกอ่อนตัวหนึ่งกำลังนอนให้ลูกดูดนมอยู่ ลูกแกะตัวนั้นกำลังคู้ขาหน้าก้มลงดูดนมแม่แกะด้วยความหิวโหย เอร็ดอร่อย แต่มีท่าว่าเคารพในแม่ของตนเองอยู่ด้วย

เด็กหนุ่มนั่งพิจารณาดูภาพลูกแกะกับแม่แกะคู่นั้น ด้วยความสนใจโดยไม่ละสายตา และเมื่อเพ่งพินิจภาพนานไปก็บังเกิดความคิดเรื่อยเปื่อยไปว่า ลูกแกะที่ยังเล็กอยู่นี้ต้องอาศัยนมมารดาเป็นอาหารและต่อชีวิตตนเองให้ยืนนานไป ฉะนั้น ท่าทางที่มันกำลังดูดอาหารจากนมแม่ของมันนั้นคงจะเต็ม

ไปด้วยจิตสำนึกถึงบุญคุณของแม่ในข้อนี้ จึงมีความเคารพและออดอ้อน ส่วนแม่ก็เอาลิ้นเลียขนของลูกมันด้วยความรักและเอ็นดู สายตามีอาการเชื้อเชิญให้ลูกดูดดื่มน้ำนมจากอกของมันอย่างเต็มใจทุกประการ

เด็กหนุ่มก็นึกลำดับย้อนมาถึงชีวิตของตนเองบ้างว่าเรานี้เมื่อตอนเป็นทารกอยู่ ก็คงจะได้ดื่มน้ำนมจากอกของมารดาในสภาพเช่นนี้เหมือนกัน แม่ก็คงจะรักเราไม่ผิดอะไรกับแม่แกะที่มีต่อลูกแกะ แต่ครั้นบัดนี้เราเติบโตขึ้น เราก็ยังจะอาศัยแรงแม่ ให้ช่วยหุงหาอาหารให้เรากินอยู่อีก เราจึงดูไม่ผิดกับทารกที่ยังอาศัยน้ำนมมารดาผิดกันแต่ว่าเป็นข้าวปลาอาหารที่แม่ต้องจัดให้เราเป็นประจำทุกวัน

คิดลำดับถึงตอนนี้ ก็หวนระลึกได้ว่า แม่เป็นผู้หุงหาอาหารให้เรากิน เลี้ยงเรามาตั้งแต่ยังเป็นทารกจนกระทั่งเติบใหญ่ เรานี้ไม่เคยเป็นฝ่ายหุงหาให้แม่เลย มิหนำซ้ำวันใดแม่หาอาหารมาส่งเราช้าไป หรือรสอาหารไม่ถูกปากเราเพียงนิดเดียว เราก็ตำหนิติเตียนแม่ ถึงใช้คำหยาบ ๆ กับแม่ ตบตีแม่ อนิจจา ! นี่เราเป็นสัตว์หรือเป็นคนกันแน่ ? เหตุไฉนจึงต้องกระทำกิริยาเช่นนี้ตอบแทนแก่แม่บังเกิดเกล้าของเราเอง แม้แต่สัตว์เดรัจฉานแท้ ๆ มันยังรู้จักเคารพรักแม่ เรานี้เป็นมนุษย์ผู้ประเสริฐ รู้สารพัดกว่าสัตว์ แต่กระทำตนเองให้เลวเสียยิ่งกว่าสัตว์

ด้วยจิตสำนึกเช่นนี้ เด็กหนุ่มก็บังเกิดสำนึกถึงความผิดของตนเองได้ เกิดความสงสารแม่ผู้งก ๆ เงิ่น ๆ ต้องลำบากตรากตรำในการหิ้วอาหารมาส่งลูกขึ้นมาฉับพลันน้ำตาก็ไหลเอ่อออกมา แทบจะลุกโลดกลับไปหาแม่ เพื่อสารภาพถึงความผิดที่แล้ว ๆ มากับแม่ ให้แม่ได้ชื่นใจทันทีทันใด

ก็ขณะนั้นเป็นจังหวะที่หญิงชราผู้เป็นแม่ กำลังหิ้วตะกร้าอาหารจะนำมาส่งตามเวลาเป็นกิจวัตร เด็กหนุ่มมองเห็นร่างของแม่แต่ไกลก็จำได้ รีบลุกขึ้นด้วยความตั้งใจว่าจะรีบเข้าไปรับถึงมือแม่เสียก่อน ที่จะปล่อยให้แม่ต้องนำมาให้ถึงที่ ขณะนั้น แม่ยังอยู่อีกไกลพอสมควรดังนั้น เขาจึงรีบวิ่งตรงจะไปหาแม่ทันที

ฝ่ายหญิงชราผู้เป็นแม่นั้น ครั้นเหลือบมองเห็นลูกชายวิ่งพรวดพราดจะมาหาแต่ไกล และใกล้จะถึงนั้น ก็เกิดความเข้าใจผิด คิดว่า เห็นทีลูกคงจะโมโหจัดเต็มที่ในความเชื่องช้าของเราในวันนี้ก็ได้ วันนี้เราเห็นจะไม่พ้นถูกลูกทุบตีเอาอีกเป็นแน่ ด้วยความคิดเช่นนี้ นางก็หยุดชะงัก ตกใจ กลัวจนตัวสั่น และลังเลใจว่า จะหนีหรือจะให้ลูกเฆี่ยนตีดีแน่ แต่ถ้าปล่อยให้ลุกตี นอกจากเราจะเจ็บตัวแล้ว ก็จะพลอยเป็นบาปแก่ลูกด้วย ความเจ็บปวดนั้นพอทนได้แต่ไม่อยากจะให้ลูกมีบาปติดตัวไปมากกว่า นางจึงตัดสินใจหันหลังออกกลับวิ่งหนีทั้ง ๆ ที่ใจยังเป็นห่วง กลัวว่าอาหารที่อยู่ในตะกร้าจะหกออกหรือเสียหาย ก็พยายามประคองอาหารในตะกร้าไว้ วิ่งไม่ได้เร็วดังใจหมาย แต่ก็ต้องหนีไว้ก่อน

ข้างเด็กหนุ่มครั้นเห็นมารดาหันหลังกลับด้วยสำคัญผิดคิดว่าตนจะไปทำร้าย ก็ร้องตะโกนออกไปว่า ? แม่อย่าหนี ? แต่เสียงที่ตะโกนนั้น กลับไปทำให้แม่ยิ่งเข้าใจผิดหนักเข้าไปอีก ด้วยคิดว่าลูกขู่ ก็เลยเร่งฝีเท้าออกวิ่งเร็วขึ้นและคิดเอาอีกว่าวันนี้ลูกคงจะโมโหหิวจัดจึงโกรธแม่ถึงขนาดมากมายเอาเช่นนี้

และขณะที่วิ่งหนีมานั้น นางก็อดน้ำตาไหลพรากไม่ได้ ด้วยคิดว่า ชาตินี้ตนช่างมีกรรมหนัก มีลูกชายคนหนึ่งก็หวังพึ่งในเวลาแก่เฒ่า แต่ก็ต้องกลับเป็นขี้ข้าให้แก่ลูกมิหนำซ้ำยังต้องถูกคุกคามจากลูกให้ได้รับความทรมานใจอย่างแสนสาหัสอีกด้วย

ครั้นวิ่งมาถึงทางข้างหน้า ซึ่งเป็นบ่อน้ำกว้างใหญ่ขวางอยู่ ซึ่งจะหลีกไปก็คงพ้น แต่กลับทำให้นางต้องตัดสินใจทันใดว่า จะมีชีวิตอยู่ทำไม ควรจะกระโดดน้ำตายเสียดีกว่า เพราะอยู่ต่อไปตนเองจะต้องทุกข์

แล้ว ลูกก็จะต้องมีบาปมหันต์เพิ่มขึ้นไปอีก เพราะนางเป็นแม่

ด้วยคิดเช่นนี้ นางจึงหยุดที่ปากบ่อ แล้วค่อย ๆ วางอาหารลงข้าง ๆ หันกลับมามองลูกซึ่งใกล้เข้ามาเต็มที นางยังอุตส่าห์ตะโกนบอกลูกว่า ? ข้าวในตะกร้านี้ที่แม่เอามา กินเสียน่าลูก แม่ขอลาก่อน ? แล้วทันใดนั้นนางก็ตัดสินใจหันกลับเข้ามาที่ปากบ่อ เตรียมจะกระโดด ลุกชายก็ร้องตะโกนไปว่า ? แม่ นั่นจะทำอะไร เดี๋ยวก่อน แม่?.แม่อย่าโดด!?

แต่สายไปเสียแล้ว ร่างของแม่กระโจนลงไปในบ่อนั้น กว่าลูกจะวิ่งมาถึง ร่างแม่ก็จมหายลงไปใต้น้ำนั้นแล้ว ถึงหากจะลงไปงมเอาขึ้นมาได้ แม่ก็คงจะสำลักน้ำขาดใจตายเสียก่อน ด้วยว่า น้ำในบ่อนั้นลึกเหลือขนาดที่จะดำลงไปค้นหาได้ง่ายนัก จะมีประโยชน์อะไร ถ้าคนเรามาระลึกถึงความผิดของตนเองได้ ก็ต่อเมื่อทุกสิ่งสายไปเสียแล้วทำไมจึงไม่คิดเสียแต่แรกว่า

รักใดเล่ารักแน่เท่าแม่รัก ผูกสมัครรักมั่นมิหวั่นไหว
ห่วงใดเล่าเล่าห่วงดังดวงใจ ที่แม่ให้กับลูกอยู่ทุกครา
ยามลูกขื่นแม่ขมตรมหลายเท่า ยามลูกเศร้าแม่โศกวิโยคกว่า
ยามลูกหายแม่ห่วงคอยดวงตา ยามลูกมาแม่หมดลดห่วงใย

ใบงาน

เรื่องบุคคลที่เราควรกตัญญูรู้คุณ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำผังมโนทัศน์ (MIND MAP) ในหัวข้อ “บุคคลผู้มีพระคุณ” พร้อมอธิบายและตกแต่งให้สวยงาม

จงอธิบาย

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 3.5 มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดี มีวินัย **จำนวน 1 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 บอกการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อตนเองได้

1.2 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อตนเองได้เหมาะสม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

ผู้เรียนอธิบายหลักการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อตนเองได้

2.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อตนเองได้เหมาะสม

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3. สาระการเรียนรู้

3.1 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีวินัยต่อตนเอง

3.2 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อตนเอง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- นักเรียนวิเคราะห์ภาพบ้านที่ไม่มีวินัย และบ้านที่มีวินัยจากรูปภาพ แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็นโดยบอกข้อแตกต่างตามความเข้าใจ ครูโยงเข้าสู่เนื้อหา

บ้านที่ไม่มีวินัย

บ้านที่มีวินัย

ขั้นสอน

- นักเรียนดูการ์ตูนคุณธรรม 8 ประการตอน **“มีวินัย”** แล้วช่วยกันสรุปการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีวินัยต่อตนเอง และศึกษาความรู้ประกอบจากใบความรู้ พร้อมช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้ ตามความเข้าใจ ครูสรุปและยกตัวอย่างการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพิ่มเติม
- นักเรียนอ่านนิทานคุณธรรมเรื่อง **“ความรับผิดชอบต่อตนเอง”** โดยวิเคราะห์การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบจากพฤติกรรมตัวละคร พร้อมตอบคำถามพัฒนาทักษะความคิด ตามความเข้าใจ ดังนี้
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเอง” ตกแต่งด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง นำเสนอผลงาน ครูตรวจแก้ไขชี้แนะข้อบกพร่อง พร้อมกล่าวชมเชยให้กำลังใจ
- นักเรียนทำแบบประเมินพฤติกรรมตนเองเกี่ยวกับ “การปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ” และ “มีวินัยต่อตนเอง” นำเสนอผลงาน นักเรียน-ครูร่วมกันประเมินแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นสรุป

- ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงพฤติกรรมที่ผ่านมาของตน กับของแกละ

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 พระคัมภีร์ คุณค่าพระวรสาร

5.1.2 ภาพ “บ้านที่ไม่มีวินัย และบ้านที่มีวินัย”

5.1.3 คลิปวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมตอน “มีวินัย”

5.1.4 นิทานคุณธรรมเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อตนเอง”

5.1.5 ใบความรู้ “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเอง”

5.1.6 ใบปฏิบัติกิจกรรม “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเอง”

5.1.7 แบบประเมินประเมินพฤติกรรม “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเอง”

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

6. การวัดและการประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

6.2 ผลคะแนนจากการตรวจใบงานการเรียนรู้

6.3 การแสดงความคิดเห็น

ใบความรู้

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อตนเอง คือการรู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุดโดยทำงานในหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพทันเวลา ที่กำหนด และฝึกตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาอยู่เนืองนิตย์การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ทำได้ดังนี้

1. มีความซื่อสัตย์, ซื่อตรงต่อตนเอง วิเคราะห์และพิจารณาส่วนดีและส่วนเสียของตนอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดถือหลักของความถูกต้องมากกว่าพรรคพวกกระทำการใดๆ โดยไม่ยึดเอาประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ไม่เข้าข้างตนเอง โทษแต่สิ่งแวดล้อมและคนอื่นรักษาสัจจะ เวลา และมีความเสมอต้นเสมอปลาย

2. มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ดำรงชีวิตอย่างไม่ประมาทรู้และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจบแล้วเสร็จตามแผนที่ได้กำหนดไว้มีความกล้าหาญยอมรับผิดเมื่อตนเองพลาดแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนรักษาระเบียบวินัยและเคารพในสิทธิของตนและผู้อื่น

3. มีความอดทน เพียร พยายาม ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคในการทำงานระลึกอยู่เสมอว่า ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่นอดทนต่อความเย้ายวนของสิ่งแวดล้อมมุ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานภาพของตนให้ดีที่สุด

4. มุมานะบากบั่น หมั่นศึกษาหาความรู้ ค้นคว้าหาประสบการณ์ใหม่ๆ พร้อมทั้งฝึกฝน จนเกิดความชำนาญ และสามารถนำมาประกอบกับภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติจนเกิดผลดีต่อตนเองครอบครัวและสังคม เช่น นายตำรวจที่มีตำแหน่งเป็นผู้กำกับคนหนึ่ง จบการศึกษาระดับปวช. เมื่อรับราชการพยายามศึกษาหาความรู้และฝึกฝนเพิ่มเติมอยู่เสมอจนได้รับการเลื่อนขั้นตามลำดับเป็นนายตำรวจที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทในเวลาเพียงไม่กี่ปี

5. มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ต่อคนในครอบครัวตลอดรวมไปถึงเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความสุข และไมตรีจิตที่ดีต่อกัน

บทบาทการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบของนักเรียนมีดังนี้

(1) ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบของโรงเรียน

(2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้

(3) ให้ความเคารพต่อบุคคลที่อาวุโสโดยมีมารยาทที่เหมาะสมกับสถานการณ์

(4) รับฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล

(5) ขยันหมั่นเพียรในการแสดงหาความรู้เพิ่มเติม

(6) เสริมสร้างความสามัคคีในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

ใบความรู้

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีวินัยต่อตนเอง

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีวินัยต่อตนเองคือการฝึกและควบคุมตนเองให้มีความประพฤติการปฏิบัติที่ดี และมีการปรับปรุงตัวเองอย่างต่อเนื่องการสร้างวินัยให้ตนเองหรือวินัยที่พึงปฏิบัติต่อตนเองได้แก่

1. การตรงต่อเวลา เป็นสิ่งที่พึงยึดถือเป็นอันดับแรกทั้งนี้เพราะเวลาเป็นสิ่งที่แน่นอนตายตัวและยึดเป็นตัวกำหนดความมีประสิทธิภาพของตนเองได้เพราะส่วนมากแล้วคนที่มีความสำเร็จในชีวิตมักจะเป็นคนที่ยึดถือเรื่องตรงต่อเวลาเป็นสิ่งสำคัญ
2. มีความเพียรพยายามในการทำงานไม่ท้อถอยและล้มเลิกก่อนที่ผลของงานจะสำเร็จ มีความอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคทั้งปวง
3. มีความกล้าหาญ ยอมรับผิด และกล้าที่จะแสดงออก อย่างสมเหตุสมผลยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. มีความมุ่งมั่นในการดำรงชีวิตอย่างจริงจังและจริงใจ
5. รู้จักวางแผนในการทำงานอย่างมีเป้าหมายและถูกต้องตามวัตถุประสงค์
6. รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนและเคารพในสิทธิของผู้อื่น
7. มีสัจจะยืนหยัดในหลักการที่ถูกต้อง
8. เคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ และกฎหมาย
9. ประหยัดและอดออม ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและสร้างหนี้สิน
10. ยึดมั่นในศาสนา ไม่กระทำการใดๆ ที่ผิดต่อศีลธรรมและจรรยาบรรณ

แบบประเมินการตรวจผลงาน

หัวข้อประเมิน	เกณฑ์การประเมิน		
	๓	๒	๑
๑.เนื้อหา	*เรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม ต่อเนื่อง มีข้อมูลสนับสนุน สอดคล้องได้สาระ สื่อความหมายได้ชัดเจน	*เรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องแต่สื่อความไม่ชัดเจน	*เนื้อหาไม่เรียงลำดับและขาดความชัดเจน
๒.การใช้ภาษา	*ใช้ภาษาได้ถูกต้อง กระชับชัดเจน เข้าใจง่าย และใช้สำนวนโวหารสื่อความหมายชัดเจน	*ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เข้าใจง่าย แต่สื่อความหมายไม่ชัดเจน	*ใช้ภาษาได้ถูกต้องแต่ขาดความชัดเจน
๓.อักขรวิธี	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๑-๓ แห่ง	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๔-๖ แห่ง	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๗-๑๐แห่ง
๔.นิสัยที่ดีในการเขียน	*ลายมือสวยงามเป็นระเบียบ อ่านง่ายและสะอาด	*ตัวอักษรอ่านง่าย เป็นระเบียบมีรอย ลบ ขูด ขีดฆ่า ๒-๓ แห่ง	* ลายมือไม่เป็นระเบียบ มีรอย ลบ ขูด ขีดฆ่า ๔ แห่งขึ้นไป
๕.การตรงต่อเวลา	*เสร็จตามกำหนด งานมีคุณภาพ	*เสร็จไม่ทันตามกำหนด แต่งานมีคุณภาพ	*เสร็จไม่ทันตามกำหนด งานไม่มีคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	๓	หมายถึง	ดี	ช่วงคะแนน	๑๓-๑๕
	๒	หมายถึง	พอใช้	ช่วงคะแนน	๘-๑๒
	๑	หมายถึง	ควรปรับปรุง	ช่วงคะแนน	๑-๗

แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

พฤติกรรม ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบ และปฏิบัติตนตามหลักเบื้องต้นของแต่ละศาสนา

คำอธิบาย ผู้เรียนตั้งใจทำงาน เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อนนักเรียน ชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติ ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนและสังคม ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาและร่วมประกอบศาสนพิธี

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อย ๆ

.....1. พยายามทำการบ้านให้เสร็จอย่างรวดเร็ว

.....2. ทำงานเสร็จตามที่ครูมอบหมายทุกครั้ง

.....3. เขียนหนังสือหรือทำงานอย่างเป็นระเบียบ

.....4. เตรียมอุปกรณ์การเรียนพร้อมเสมอ

.....5. แต่งตัวสะอาด ถูกระเบียบ

.....6. พูดจาสุภาพเรียบร้อย

.....7. เล่นเกมตามกฎกติกา

.....8. สนใจซักถามครูเมื่อไม่เข้าใจ

.....9. ร่วมงานประเพณีต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

.....10. จัดเก็บอุปกรณ์ในห้องเรียนให้เป็นระเบียบ

.....11. ไปโรงเรียน และกลับบ้านตรงเวลา

.....12. ตรวจหาข้อบกพร่องของงานก่อนส่ง

.....13. จัดแถวอย่างเรียบร้อยโดยไม่มีครูคุมแถว

.....14. ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ

.....15. ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สมบัติของโรงเรียน

.....16. ช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

สรุปผลการประเมิน

○ ผ่าน (มีพฤติกรรม 10 จาก 16 ข้อ) ○ ไม่ผ่าน (มีพฤติกรรมน้อยกว่า 10 ข้อ)

ใบปฏิบัติกิจกรรม

ผลการเรียนรู้ นักเรียนบอกการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อตนเองได้เหมาะสม

กิจกรรม ให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับ “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อตนเอง” จากใบความรู้ สื่ออินเทอร์เน็ต หรือแหล่งความรู้อื่นเพิ่มเติม แล้วนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้นักเรียนบอกการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและท้องถิ่น ในฐานะที่นักเรียนเป็นลูกที่ดีของครอบครัว เป็นเพื่อนที่ดี และเป็นนักเรียนที่ดี พร้อมระบายสี ตกแต่งอย่างสร้างสรรค์

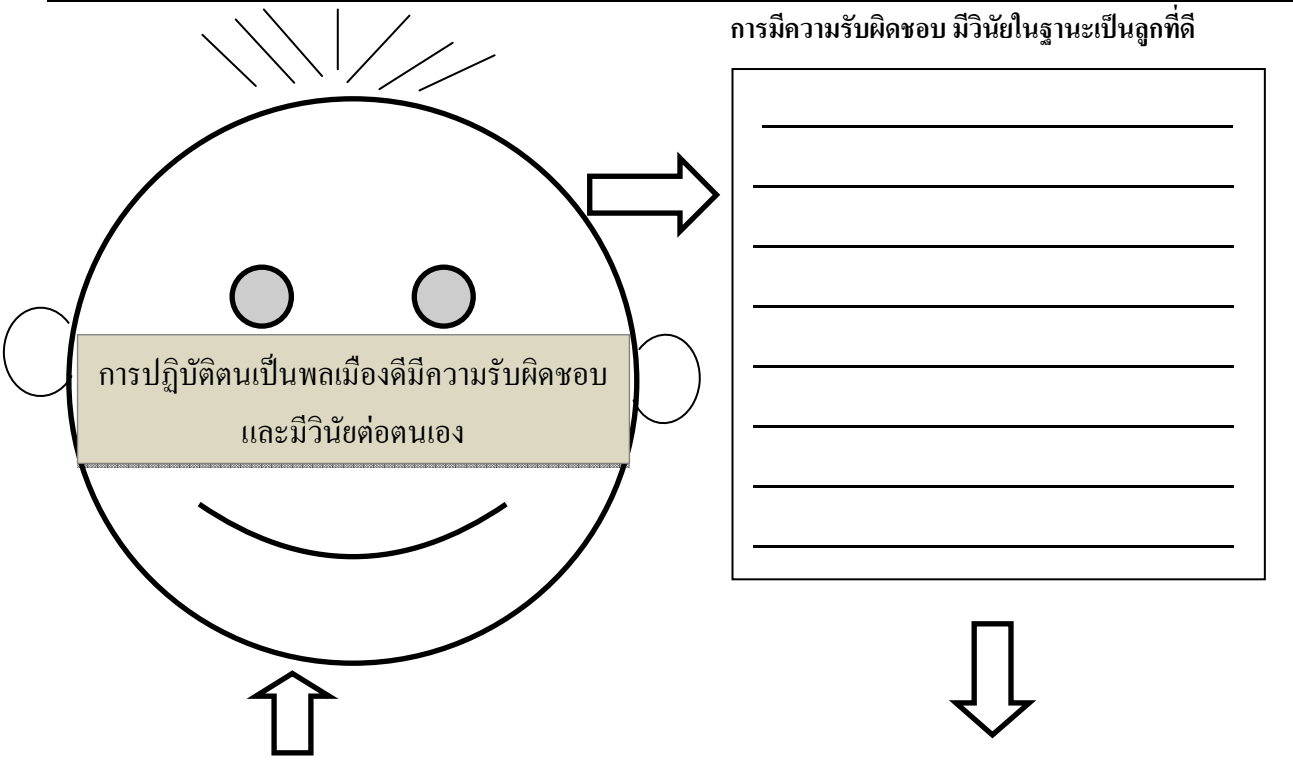

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 3.5 รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง รู้รับผิดชอบตามระบอบสังคมไทย จำนวน 2 คาบ

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 บอกและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนได้เหมาะสม

1.2 บอกและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อชุมชนและท้องถิ่นได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 ผู้เรียนอธิบายหลักการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนได้

2.1.2 ผู้เรียนอธิบายหลักการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อชุมชนและท้องถิ่นได้

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนได้เหมาะสม

2.2.2 ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อชุมชนและท้องถิ่นได้เหมาะสม

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3. สาระการเรียนรู้

3.1 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อน

3.2 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อชุมชนและท้องถิ่น

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- นักเรียนวิเคราะห์ภาพ “สำนวนไทยใส่ใจวินัย” แล้วช่วยกันทายภาพสำนวนปริศนา แล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายตามความเข้าใจ ครูโยงเข้าสู่เนื้อหา

ขั้นสอน

- นักเรียนดูคลิปการ์ตูนคุณธรรมตอน **“ปิดเทอมใหญ่ หัวใจพอเพียง”** แล้วช่วยกันสรุปการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียนเพื่อนชุมชนและท้องถิ่นและศึกษาความรู้ประกอบจากใบความรู้ พร้อมช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้ ตามความเข้าใจ ครูสรุปและยกตัวอย่างการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนเพิ่มเติม
- นักเรียนอ่านนิทานคุณธรรมเรื่อง **“หลวงปู่จรัญกับเณรน้อยช่างคิด ตอนชัยชนะที่ยิ่งใหญ่”** โดยวิเคราะห์การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบจากพฤติกรรมตัวละคร พร้อมตอบคำถามพัฒนาทักษะความคิด ตามความเข้าใจ ดังนี้

  คำถาม

  - นักเรียนคิดว่า เจ้าอ้วนมีนิสัยอย่างไร และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อน ชุมชนและท้องถิ่น หรือไม่ เพราะเหตุใด

  - แว่นเป็นคนอย่างไร และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อน ชุมชนและท้องถิ่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

  -ถ้าเจ้าอ้วนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะส่งผลเสียอย่างไรบ้าง

  -ถ้านักเรียนเป็นเจ้าอ้วนจะประพฤติตนอย่างไรจึงจะเป็นพลเมืองดีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อน ชุมชนและท้องถิ่น
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนและเพื่อน ชุมชนและท้องถิ่น” ตกแต่งด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง นำเสนอผลงาน ครูตรวจแก้ไขชี้แนะข้อบกพร่องพร้อมกล่าวชมเชยให้กำลังใจ

ขั้นสรุป

- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งในประเด็นความรับผิดชอบ
- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 พระคัมภีร์ คุณค่าพระวรสาร

5.1.2 ภาพ “สำนวนไทยใส่ใจวินัย”

5.1.3 คลิปวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรม**“ปิดเทอมใหญ่ หัวใจพอเพียง”**

5.1.4 นิทานคุณธรรมเรื่อง “**หลวงปู่จรัญกับเณรน้อยช่างคิด ตอนชัยชนะที่ยิ่งใหญ่”**

5.1.5 ใบความรู้ “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียน และเพื่อน”

5.1.6 ใบปฏิบัติกิจกรรม “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียนเพื่อน ชุมชนและท้องถิ่น”

5.1.7 แบบสังเกตุพฤติกรรมนักเรียน

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

6. การวัดและการประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

6.2 ผลคะแนนจาการตรวจใบงานการเรียนรู้

6.3 การแสดงความคิดเห็น

ใบความรู้

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็น รับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและท้องถิ่น

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อสังคมหมายถึงการรู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม ซึ่งได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัวโรงเรียนชุมชนประเทศชาติ และบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมดังต่อไปนี้

1 **ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง** ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม การรักษาทรัพย์สินของสังคม การช่วยเหลือผู้อื่น และการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

2 **ความรับผิดชอบต่อครอบครัว**ได้แก่การเคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง การช่วยเหลืองานบ้านและการรักษาชื่อเสียงของครอบครัว

3 **ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน** ได้แก่ ความตั้งใจเรียน การเชื่อฟังครู – อาจารย์ การปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนและการรักษาสมบัติของโรงเรียน

4 **ความรับผิดชอบต่อเพื่อน** ได้แก่ การช่วยตักเตือนแนะนำเมื่อเพื่อนกระทำผิด การช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสม การให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิดการไม่ทะเลาะและ เอาเปรียบเพื่อน และการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

บทบาทการปฏิบัติตนเป็นผู้มีความรับผิดชอบของนักเรียนมีดังนี้

(1) ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบของโรงเรียน

(2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้

(3) ให้ความเคารพต่อบุคคลที่อาวุโสโดยมีมารยาทที่เหมาะสมกับสถานการณ์

(4) รับฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล

(5) ขยันหมั่นเพียรในการแสดงหาความรู้เพิ่มเติม

(6) เสริมสร้างความสามัคคีในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

ใบปฏิบัติกิจกรรม

ผลการเรียนรู้ นักเรียนบอกการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและท้องถิ่นได้เหมาะสม

กิจกรรม ให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับ “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและท้องถิ่น” จากใบความรู้ สื่ออินเทอร์เน็ต หรือแหล่งความรู้อื่นเพิ่มเติม แล้วนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้นักเรียนบอกการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและท้องถิ่น ในฐานะที่นักเรียนเป็นลูกที่ดีของครอบครัว เป็นเพื่อนที่ดี และเป็นนักเรียนที่ดี พร้อมระบายสี ตกแต่งอย่างสร้างสรรค์

การมีความรับผิดชอบ มีวินัยในฐานะเป็นลูกที่ดี

การมีความรับผิดชอบ มีวินัยในฐานะเป็นเพื่อนที่ดี

การมีความรับผิดชอบ มีวินัยในฐานะเป็นนักเรียนที่ดี

แบบประเมินการตรวจผลงาน

หัวข้อประเมิน	เกณฑ์การประเมิน		
	๓	๒	๑
๑.เนื้อหา	*เรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม ต่อเนื่อง มีข้อมูลสนับสนุน สอดคล้องได้สาระ สื่อความหมายได้ชัดเจน	*เรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องแต่สื่อความไม่ชัดเจน	*เนื้อหาไม่เรียงลำดับและขาดความชัดเจน
๒.การใช้ภาษา	*ใช้ภาษาได้ถูกต้อง กระชับชัดเจน เข้าใจง่าย และใช้สำนวนโวหารสื่อความหมายชัดเจน	*ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เข้าใจง่าย แต่สื่อความหมายไม่ชัดเจน	*ใช้ภาษาได้ถูกต้องแต่ขาดความชัดเจน
๓.อักขรวิธี	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๑-๓ แห่ง	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๔-๖ แห่ง	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๗-๑๐แห่ง
๔.นิสัยที่ดีในการเขียน	*ลายมือสวยงามเป็นระเบียบอ่านง่ายและสะอาด	*ตัวอักษรอ่านง่าย เป็นระเบียบมีรอย ลบ ขูด ขีดฆ่า ๒-๓ แห่ง	* ลายมือไม่เป็นระเบียบมีรอย ลบ ขูด ขีดฆ่า ๔ แห่งขึ้นไป
๕.การตรงต่อเวลา	*เสร็จตามกำหนด งานมีคุณภาพ	*เสร็จไม่ทันตามกำหนดแต่งานมีคุณภาพ	*เสร็จไม่ทันตามกำหนดงานไม่มีคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	๓	หมายถึง	ดี	ช่วงคะแนน	๑๓-๑๕
	๒	หมายถึง	พอใช้	ช่วงคะแนน	๘-๑๒
	๑	หมายถึง	ควรปรับปรุง	ช่วงคะแนน	๑-๗

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุเทพฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 3.5 รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สามสถาบันหลักตระหนักในคุณค่า **จำนวน 1 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

บอกและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ มีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ได้ถูกต้องเหมาะสม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 ด้านความรู้

2.1.1 ผู้เรียนอธิบายหลักการปฏิบัติเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ได้ถูกต้อง

2.1.2 ผู้เรียนอธิบายหลักการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ได้ถูกต้อง

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ได้ถูกต้องเหมาะสม

2.2.2 ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ได้ถูกต้องเหมาะสม

2.3 ด้านคุณลักษณะ

ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3. สาระการเรียนรู้

3.1 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- นักเรียนวิเคราะห์ “ภาพปริศนา” จากรูปภาพ แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพนั้นว่ากล่าวถึง ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ครูโยงเข้าสู่เนื้อหา

ขั้นสอน

- นักเรียนดูการ์ตูนคุณธรรมตอน **“คุณธรรม ๘ ประการ”** จากคลิปวีดิทัศน์แล้วช่วยกันสรุปการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และศึกษาความรู้ประกอบจากใบความรู้ พร้อมช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้ ตามความเข้าใจ ครูสรุปและยกตัวอย่างการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เพิ่มเติม
- นักเรียนสังเกตรูปภาพ แล้วนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์รูปภาพ แล้วเขียนอธิบายการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตามความเข้าใจและอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” ตกแต่งด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง นำเสนอผลงาน ครูตรวจแก้ไขชี้แนะข้อบกพร่องพร้อมกล่าวชมเชยให้กำลังใจ

ขั้นสรุป

- ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

5.1.1 พระคัมภีร์ คุณค่าพระวรสาร

5.1.2 ภาพวิถีไทยใจพอเพียง

5.1.3 คลิปวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรม **“คุณธรรม ๘ ประการ”**

5.1.4 ใบความรู้ “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

5.1.5 ใบปฏิบัติกิจกรรม “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

6. การวัดและการประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

6.2 ผลคะแนนจาการตรวจใบงานการเรียนรู้

6.3 การแสดงความคิดเห็น

ใบความรู้ : พลเมืองเรื่องดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย

“พลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย” หมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้เป็นสังคมและประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริงหลักการทางประชาธิปไตย

แนวทางการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย

พลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยควรมีแนวทางการปฏิบัติตนดังนี้ คือ

1) **ด้านสังคม** ได้แก่
   (1) การแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล
   (2) การรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น
   (3) การยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า
   (4) การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
   (5) การเคารพระเบียบของสังคม
   (6) การมีจิตสาธารณะ คือ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมและรักษาสาธารณสมบัติ
2) **ด้านเศรษฐกิจ** ได้แก่
   (1) การประหยัดและอดออมในครอบครัว
   (2) การซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ
   (3) การพัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า
   (4) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
   (5) การสร้างงานและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมโลก
   (6) การเป็นผู้ผลิต-ผู้บริโภคที่ดีมีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ดีต่อชาติเป็นสำคัญ
3) **ด้านการเมืองการปกครอง** ได้แก่
   (1) การเคารพกฎหมาย
   (2) การรับฟังข้อคิดเห็นของทุกคนโดยอดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
   (3) การยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า
   (4) การซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
   (5) การกล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม กล้าเสนอตนเองในการทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา
   (6) การทำงานอย่างเต็มความสามารถเต็มเวลา

ใบความรู้

เรื่อง จริยธรรมของการเป็นพลเมืองดี

คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ความดีที่ควรประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คุณธรรมจริยธรรมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ได้แก่

1) ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง การตระหนักในความสำคัญของความเป็นชาติไทย การยึดมั่นในหลักศีลธรรมของศาสนา และการจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

2) ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การยึดมั่นในการอยู่ร่วมกันโดยยึดระเบียบวินัย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในสังคม

3) ความกล้าทางจริยธรรม หมายถึง ความกล้าหาญในทางที่ถูกที่ควร

4) ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่น หรือสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน

5) การเสียสละ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่น หรือสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน

6) การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย

การส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

การที่บุคคลปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยแล้ว ควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลอื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยด้วย โดยมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย โดยยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมของศาสนาและหลักการของประชาธิปไตยมาใช้ในวิถีการดำรงชีวิตประจำวันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรอบข้าง

2. เผยแพร่ อบรม หรือสั่งสอนบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในสังคม ให้ใช้หลักการทางประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน

3. สนับสนุนชุมชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการบอกเล่า เขียนบทความเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

4. ชักชวน หรือสนับสนุนคนดีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองหรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน

5. เป็นหูเป็นตาให้กับรัฐหรือหน่วยงานของงานรัฐในการสนับสนุนคนดี และกำจัดคนที่เป็นภัยกับสังคม

การสนับสนุนให้ผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย ควรเป็นจิตสำนึกที่บุคคลพึงปฏิบัติเพื่อให้เกิดประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ใบปฏิบัติกิจกรรม

ผลการเรียนรู้ นักเรียนบอกการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ได้ถูกต้อง

กิจกรรม ให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับ “การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์” จากใบความรู้ สื่ออินเทอร์เน็ต หรือแหล่งความรู้อื่นเพิ่มเติม แล้วนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้นักเรียนบอกการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และมีวินัย พร้อมระบายสี ตกแต่งอย่างสร้างสรรค์

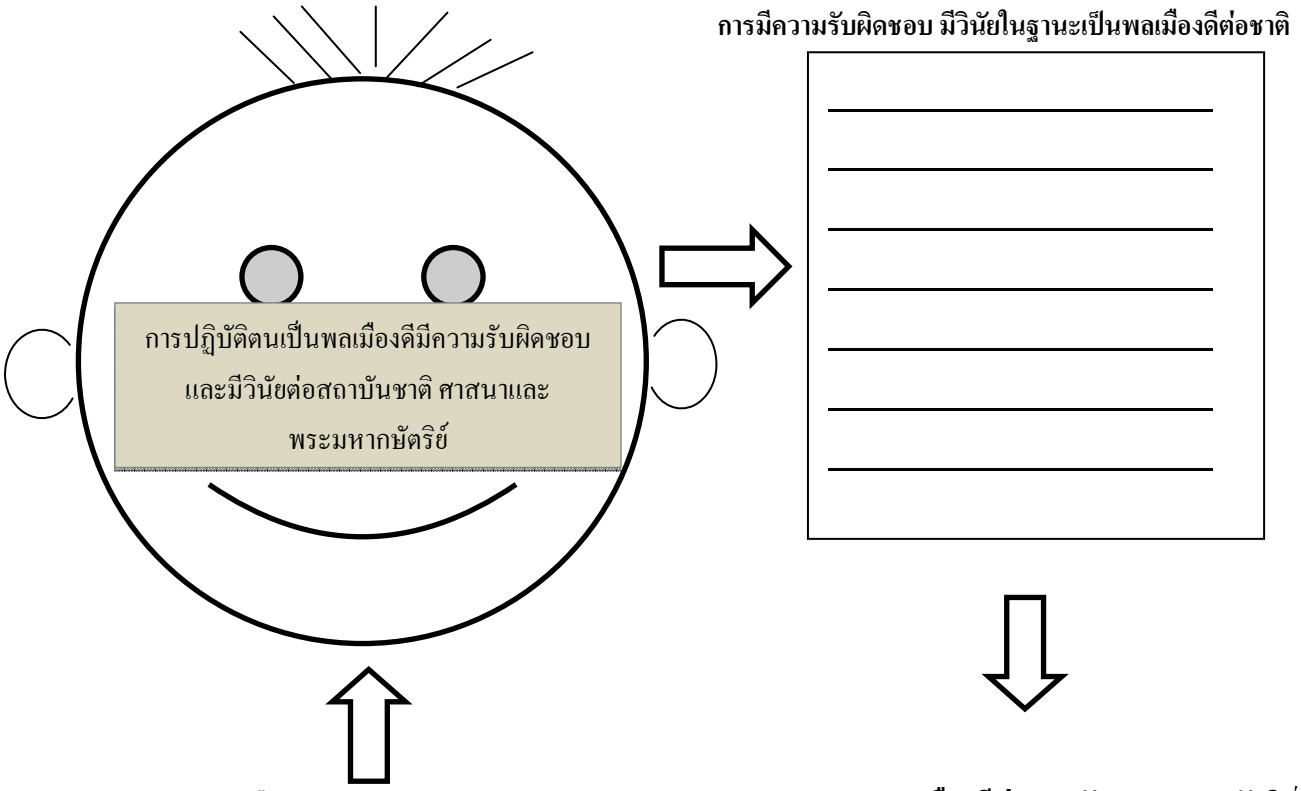

แบบประเมินการตรวจผลงาน

หัวข้อประเมิน	เกณฑ์การประเมิน		
	๓	๒	๑
๑.เนื้อหา	*เรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม ต่อเนื่อง มีข้อมูลสนับสนุน สอดคล้องได้สาระ สื่อความหมายได้ชัดเจน	*เรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องแต่สื่อความไม่ชัดเจน	*เนื้อหาไม่เรียงลำดับและขาดความชัดเจน
๒.การใช้ภาษา	*ใช้ภาษาได้ถูกต้อง กระชับชัดเจน เข้าใจง่าย และใช้สำนวนโวหารสื่อความหมายชัดเจน	*ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เข้าใจง่าย แต่สื่อความหมายไม่ชัดเจน	*ใช้ภาษาได้ถูกต้องแต่ขาดความชัดเจน
๓.อักขรวิธี	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๑-๓ แห่ง	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๔-๖ แห่ง	*เขียนสะกดคำ อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอนผิด ๗-๑๐แห่ง
๔.นิสัยที่ดีในการเขียน	*ลายมือสวยงามเป็นระเบียบอ่านง่ายและสะอาด	*ตัวอักษรอ่านง่าย เป็นระเบียบมีรอย ลบ ขูด ขีดฆ่า ๒-๓ แห่ง	* ลายมือไม่เป็นระเบียบมีรอย ลบ ขูด ขีดฆ่า ๔ แห่งขึ้นไป
๕.การตรงต่อเวลา	*เสร็จตามกำหนด งานมีคุณภาพ	*เสร็จไม่ทันตามกำหนดแต่งานมีคุณภาพ	*เสร็จไม่ทันตามกำหนดงานไม่มีคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	๓	หมายถึง	ดี	ช่วงคะแนน	๑๓-๑๕
	๒	หมายถึง	พอใช้	ช่วงคะแนน	๘-๑๒
	๑	หมายถึง	ควรปรับปรุง	ช่วงคะแนน	๑-๗

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 3.6 ความยุติธรรม

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ฉันจะเลือกทำสิ่งที่ดีและถูกต้องเสมอ **จำนวน 2 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 รู้และเข้าใจความหมายของความยุติธรรม คือ การจักเลือกทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

1.2 อธิบายความสำคัญของการทำดีและถูกต้อง

1.3 สรุปเรื่องและข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 ผู้เรียนอธิบายความหมายของความยุติธรรม รู้จักเลือกทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง เพื่อสร้างความยุติธรรมในสังคม

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 เรียนประพฤติตนเป็นผู้ที่รู้จักเลือกทำในสิ่งที่ดีและถูกต้องและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ผู้เรียนรู้จักเลือกทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง เพื่อนสร้างความยุติธรรมในสังคม

3. สาระการเรียนรู้

3.1. ความยุติธรรม คือ การรู้จักเลือกทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

3.2. ความหมาย และความสำคัญ ของการรู้จักเลือกทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 เรื่อง คนต่อเทียน (ความหมายของความยุติธรรม)

ขั้นนำ

- นักเรียนช่วยกันนำเสนอคำตอบของ “ความยุติธรรม คือ.....” ในรูปของผังมโนทัศน์ (MIND MAP) โดยเขียนบนกระดาน เช่น

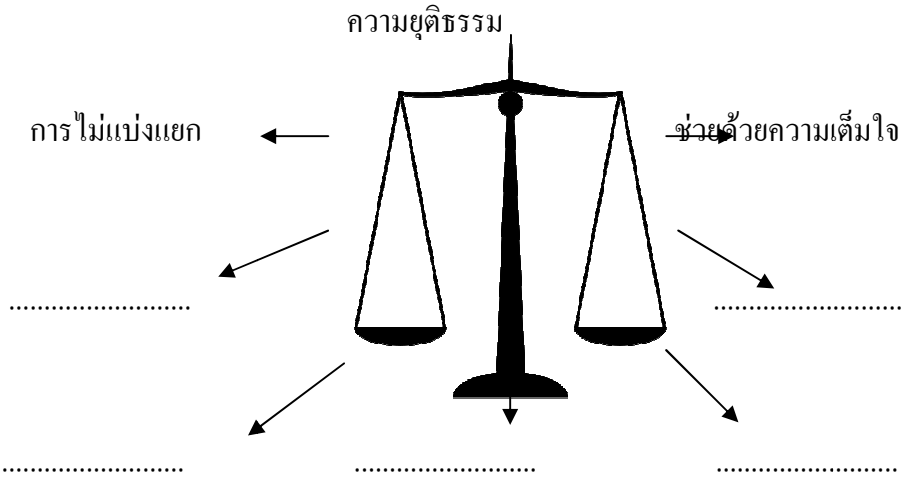

ขั้นสอน

- แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยคละนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 4-5 คน จากนั้นครูแจกนิทานเรื่อง “คนต่อเทียน” ที่สืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ภายในคือ ห้องอัจฉริยะไอที ให้นักเรียนอ่าน แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์หาคำตอบ ดังนี้
  - เพราะเหตุใด ตากับยายจึงต้องนำเงินเก็บที่มีอยู่น้อยนิดมาซื้อเทียนจุดให้แสงสว่างกับผู้อื่น
  - สองตายายได้รับสิ่งใดจากการกระทำดังกล่าว
  - สมมติว่านักเรียนเป็นสองตายาย นักเรียนจะปฏิบัติเหมือนสองตายายหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - นิทานเรื่องนี้ แสดงให้เห็นถึงความหมายของการกระทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง
  - อย่างไร ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายหน้าชั้น พร้อมทั้งสรุปเรื่อง ข้อคิดที่ได้ ผลของการทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง ลงในใบกิจกรรม “ทำดี ใครๆก็ทำได้” โดยเชื่อมโยงจากผังมโนทัศน์ (Mind Map) บนกระดานจากนั้นแสดงผลงานที่บอร์ด

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนช่วยกับสรุปความหมาย และความสำคัญของการรู้จักเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้องอีกครั้ง
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่ง แล้วทำแบบประเมินพฤติกรรมตนเอง หน่วยที่ 1 เรื่อง ความยุติธรรม คือ การรู้จักเลือกทำในสิ่งดีและถูกต้อง

คาบที่ 2 เรื่อง ผู้ปล่อยวาง

ขั้นนำ

- นักเรียนบอกเหตุการณ์ที่นักเรียนเคยพบเจอเกี่ยวกับความยุติธรรม หรือเหตุการณ์ที่รู้จักเลือกทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง โดยให้นักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนๆฟังที่หน้าห้องเรียน (เลือกนักเรียนที่สมัครใจ 2 - 3 คน)

ขั้นสอน

- แบ่งกลุ่มนักเรียน ประมาณกลุ่มละ 4 - 5 คน (คละนักเรียนชายหญิงให้อยู่กลุ่มเดียวกัน) จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “ ผู้ปล่อยวาง” แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์นิทานที่ได้อ่าน และตอบคำถามต่อไปนี้
    - เพราะเหตุใด ท่านริโยกัน ถึงให้เสื้อแต่โจร
    - นักเรียนคิดว่าท่านริโยกันอยากจะบอกอะไรให้แก่โจร
    - หากนักเรียนเป็นท่าริโยกัน นักเรียนจะทำเช่นไร
    - และหากนักเรียนเป็นโจร นักเรียนจะทำเช่นไร
    - นักเรียนคิดว่าคำพูดของท่านริโยกันที่ว่า “ เจ้าขโมยที่น่าสงสาร ฉันคิดว่าฉันควรจะให้พระจันทร์ที่สวยงามดวงนี้แก่เจ้า แทนเสื้อตัวนั้นมากกว่า ” หมายความว่าอย่างไร
    - นักเรียนได้แง่คิดอะไรจากเรื่องนี้

ขั้นสรุป

- ครูขอให้นักเรียนอาสาออกมาแสดงความรู้สึกของตนเองหลังจากได้อ่านนิทานเรื่องผู้ปล่อยวาง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องความยุติธรรม คือการเลือกทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง
- นักเรียนไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้เงียบๆ สักครู่หนึ่งหลังจากที่ได้อ่านนิทานและได้ทำใบงาน

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้

5.1.1 นิทานเรื่อง คนต่อเทียน

5.1.2 ใบกิจกรรม ทำดี...ใครๆก็ทำได้

5.1.3 นิทานเรื่อง “ผู้ปล่อยวาง”

5.1.4 ใบกิจกรรม “ทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง”

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 อินเทอร์เน็ต

6. วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การตอบคำถาม

6.2 ตรวจจากแบบประเมินพฤติกรรม

นิทาน เรื่อง คนต่อเทียน

จาก www.oknation.net/blog/nambun/2009/03/25/entry-2

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งตั้งอยู่ในป่าลึกที่ห่างไกลจากความเจริญ ผู้คนในหมู่บ้านล้วนแล้วแต่เป็นคนยากจนและมีชีวิตที่ลำบาก หนำซ้ำ...หลังพระอาทิตย์ตกดิน ชาวบ้านทุกคนก็แทบจะไม่กล้าออกจากเรือนพัก เพราะรอบ ๆ หมู่บ้านเป็นป่าทึบที่แม้แต่แสงจันทร์ก็ยังยากที่จะส่องลงมาได้ ทำให้สัตว์ร้ายต่าง ๆ มักแฝงตัวอยู่ในความมืดแล้วหาโอกาสทำร้ายชาวบ้านหรือนักเดินทางที่บังเอิญผ่านไปผ่านมาอยู่เสมอๆ

วันหนึ่ง ชายชราซึ่งเป็นคนเก่าแก่ของหมู่บ้านรู้สึกเป็นห่วงลูก ๆ หลาน ๆ และผู้คนที่อาจโดนสัตว์ป่าทำร้ายไม่วันใดก็วันหนึ่ง ชายชราจึงปรึกษากับภรรยาที่มีอายุไล่เลี่ยกันเพื่อหาวิธีป้องกันอันตรายให้แก่ทุก ๆ คน

หลังจากที่สองตายายปรึกษาหารือกันอยู่หลายวัน ในที่สุด ทั้งคู่ก็ตัดสินใจนำเงินที่ตั้งใจเก็บไว้ใช้ในบั้นปลายชีวิตไปซื้อเทียนไขจำนวนหนึ่งหมื่นเล่ม แล้วทำการจุดเทียน พร้อมกับนำมันไปติดตั้งบนก้อนหินทั้งในตัวหมู่บ้านและในราวป่า จนหมู่บ้านและป่าที่เคยมืดสนิทในยามค่ำคืนกลับสว่างไสวด้วยแสงเทียนดูงามตาน่าพิศวง

แสงเทียนที่งดงามทำให้ผู้คนจากทั่วทุกสารทิศอยากรู้ว่าแสงสว่างกลางป่ามีที่มาอย่างไร ชาวเมืองที่อยู่ห่างไกลบางคนเข้าใจว่า ผู้ที่นำเทียนมาติดตั้งในป่าอาจเป็นคนของพระราชาผู้ครองแคว้น บางคนเดาว่าอาจเป็นความเมตตาของเศรษฐีใจบุญที่มีเงินมหาศาล บางคนคิดไปว่าอาจเป็นฝีมือของเทวดาที่แอบมาช่วยเหลือมนุษย์ เมื่อความสงสัยทวีมากขึ้นเรื่อย ๆ ชาวเมืองทั้งหลายจึงพากันเข้าไปในป่าเพื่อหาคำตอบ

เมื่อชาวเมืองทั้งหลายพากันเข้ามาในป่า พวกเขาก็เห็นชายชรากับภรรยาค่อย ๆ เดินจุดเทียนไปทีละเล่ม ๆ จนครบทั้งหนึ่งหมื่นเล่มอย่างไม่ย่อท้อต่อความเหน็ดเหนื่อย หลังจากนั้น ชาวเมืองก็ตามสองตายายกลับไปที่เรือนพัก ซึ่งเพียงแค่เห็นสภาพของเรือนพัก ทุกคนก็รู้ในทันทีว่า ผู้เฒ่าทั้งสองไม่น่าจะเป็นคนที่มีเงินทองเหลือกินเหลือใช้แต่อย่างใดเลย

ชาวเมืองทั้งหลายจึงสงสัยว่า ชายชรากับภรรยาได้อะไรจากการจุดเทียนไปทั่วทั้งป่า แต่เมื่อชาวเมืองได้ฟังคำตอบของผู้เฒ่าทั้งสอง ชาวเมืองก็ถึงกับพูดไม่ออก เพราะทั้งคู่ตอบว่า **สิ่งที่ได้จากการจุดเทียนมีเพียงอย่างเดียว นั่นคือความสุขใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น**

จริง ๆ แล้ว สองตายายผู้คุ้นเคยกับการใช้ชีวิตในป่าไม่จำเป็นต้องอาศัยแสงสว่างในยามค่ำคืนเลยแต่เพียงเพราะผู้เฒ่าทั้งสองอยากป้องกันภัยให้ลูก ๆ หลาน ๆ ในหมู่บ้านของตัวเองและผู้คนทั้งหลายที่อาจจำเป็นต้องเดินทางผ่านป่าในยามค่ำคืน ชายชราและภรรยาจึงเสียสละเงินส่วนตัวก้อนสุดท้ายและเรี่ยวแรงที่มีทำการจุดเทียนหนึ่งหมื่นเล่มทุกวันเพื่อให้ทุก ๆ คนปลอดภัยจากสัตว์ร้ายในป่า

ความตั้งใจดีของสองตายายจุดประกายให้ทุก ๆ คนนึกอยากทำความดีเพื่อผู้อื่นบ้าง ชาว เมืองทั้งหลายจึงผลัดกันนำเทียนเล่มใหม่มาแทนเทียนหนึ่งหมื่นเล่มของชายชราและภรรยาที่ค่อย ๆ สั้นลงทุกวันๆ รวมทั้งพวกเขายังบริจาคเงินทองและแบ่งปันข้าวของให้แก่ชาวบ้านในป่าที่มีฐานะยากจนกว่าอีกด้วย

ส่วนชาวบ้านในป่านั้น พวกเขาก็นำอ่างใส่น้ำดื่มมาตั้งไว้ที่หน้าบ้าน ทำเพิงนั่งพักให้คนที่เหนื่อยอ่อนจากการเดินทางได้ใช้หลบแดด ติดป้ายและกระดิ่งที่ประตูให้คนที่ต้องการความช่วยเหลือเรียกหาได้ทุกเวลา จัด

ขนมผัดขนมต้มและผลไม้วางไว้ให้นักเดินทางได้ใช้รองท้อง และพยายามเสนอตัวช่วยเหลือคนทุกคนตามกำลังที่มีอยู่

ความดีที่ผู้สูงอายุทั้งสองได้กระทำลงไปเปรียบเหมือนการเริ่มต้นจุดเทียนให้แสงสว่างแก่สังคมที่มืดมิด แม้ในตอนแรกแสงอาจยังน้อย แต่เมื่อผู้คนเห็นดีเห็นงามกับการทำความดีและพร้อมใจกันต่อเทียนแห่งความดีด้วย ทุกหนทุกแห่งจึงเต็มเปี่ยมไปด้วยความดีงามและความสุข

สองตายายดีใจมากที่ได้เห็นคนทุกคนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่วนผู้คนทั้งหลายนั้น เมื่อพวกเขาเล็งเห็นถึงจิตใจอันดีงามของผู้เฒ่าทั้งสอง ทุกคนจึงช่วยกันดูแลชายชราและภรรยาผู้เป็นบุคคลต้นแบบให้มีความสุขสืบมา ...ตลอดชั่วชีวิตของท่าน

ใบกิจกรรม ทำดี...ใครๆก็ทำได้

คำสั่ง ให้นักเรียนสรุปเรื่อง ข้อคิดที่ได้ ผลของการทำในสิ่งที่ดีและถูกต้องจากการอ่านนิทานเรื่อง “คนต่อเทียน” ในรูปแบบของผังมโนทัศน์ (Mind Map) พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

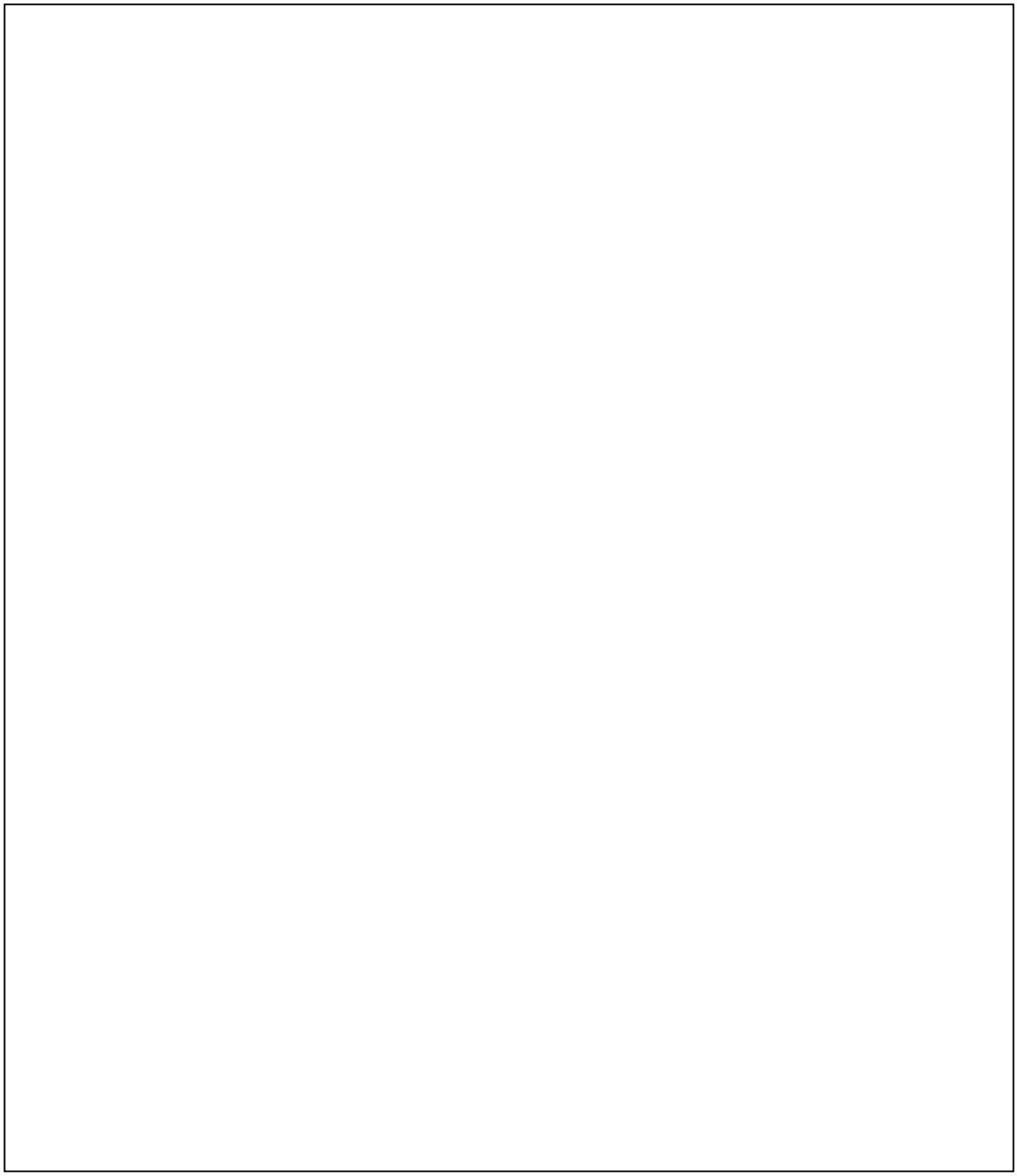

ผู้ปล่อยวาง

โพสท์ในเวปบอร์ด กองทัพพลังจิต โดยคุณ Kamen rider เมื่อ 10-01-2005

http://www.palungjit.com/board/showthread.php?t=3148

ท่านริโยกัน เป็นพระเซ็นที่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายแบบสมณะเพศในกระท่อมเล็กๆ หลังหนึ่งตรงเชิงเขา คืนหนึ่งขณะที่ท่านริโยกันไม่อยู่ ก็มีขโมยลอบเข้าไปในกระท่อมแต่พบว่า ไม่มีทรัพย์สมบัติอะไรเลยที่มีค่าพอจะขโมยเอาไปได้ ในขณะนั้นท่านอาจารย์ริโยกันก็กลับมาพอดี พอเห็นขโมย แทนที่ท่านจะโกรธ ท่านกับพูดกับขโมยผู้นั้นว่า " เจ้าคงเดินทางมาไกลโขซินะ ฉะนั้นเจ้าไม่ควรจะกลับไปมือเปล่า นี่แน่ะเอาเสื้อที่ฉันสวมอยู่นี่ติดมือกลับไปด้วยเถอะ คิดเสียว่าเป็นของกำนัลจากฉัน" ว่าแล้วท่านก็ถอดเสื้อที่ท่านกาลังสวมอยู่ส่งให้ขโมยไป ขโมยรับเสื้อด้วยความงุนงง แล้วรีบหลบจากกระท่อมไปทันที เมื่อขโมยไปแล้ว ท่านอาจารย์ริโยกันก็นั่งลงมองพระจันทร์ และราพึงว่า " เจ้าขโมยที่น่าสงสาร ฉันคิดว่าฉันควรจะให้พระจันทร์ที่สวยงามดวงนี้แก่เจ้าแทนเสื้อตัวนั้นมากกว่า" ผู้ที่หลุดพ้นแล้ว ย่อมไม่มีความยึดถืออะไรเหลืออยู่อีก ไม่ว่ามิตร หรือศัตรู ก็มีความหมายเช่นกัน สำหรับปุถุชนเช่น เราๆ ท่านๆ ถ้าหากรู้จักยอมเสียสละสิ่งที่เหลือใช้ หรือเป็นส่วนเกินของชีวิต ออกไปให้แก่ผู้ที่ยังขาดแคลนบ้าง เพียงเท่านี้สังคมก็คงจะน่าอยู่ขึ้นอีกมากทีเดียว

ใบกิจกรรม ทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

คำสั่ง ให้นักเรียนสรุปเรื่อง ข้อคิดที่ได้ ผลของการทำในสิ่งที่ดีและถูกต้องจากการ อ่านนิทานเรื่อง “ ผู้ปล่อยวาง ” ในรูปแบบของผังมโนทัศน์ (Mind Map) พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

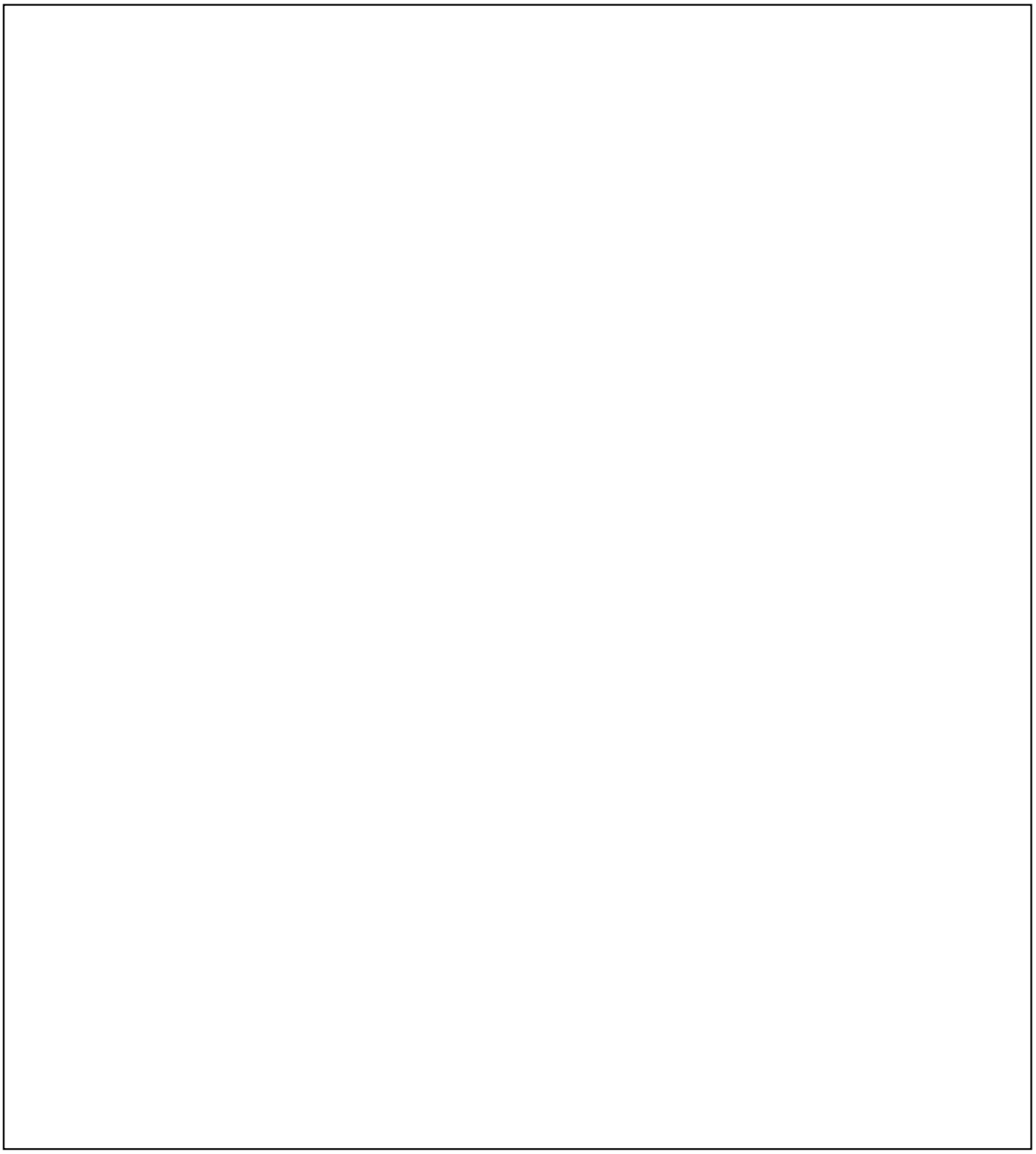

ความยุติธรรม คือ การเลือกกระทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

แบบสังเกตพฤติกรรม วิชา จริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก

คำชี้แจง : 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน

2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		
1									
2									
3									

รายการประเมินพฤติกรรม

- ด้านการตอบคำถาม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้ง ด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้ง ด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

- ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้อง ชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

หน่วยที่ 1 เรื่อง ความยุติธรรม คือ การเลือกกระทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

<u>คำสั่ง</u> ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง ด้านความยุติธรรม และให้ผู้ปกครอง และครู ร่วมประเมินด้วย

<u>การให้คะแนน</u>

ปฏิบัติสม่ำเสมอ ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้	2	คะแนน
ไม่ค่อยปฏิบัติ ให้	1	คะแนน

<u>เกณฑ์ประเมิน (นำคะแนน ของนักเรียน, ผู้ปกครอง, ครู มารวมกัน แล้วหาร 3)</u>

ระดับคุณภาพ	ดีมาก	30	คะแนน
ระดับคุณภาพ	ดี	26 – 29	คะแนน
ระดับคุณภาพ	พอใช้	20 – 25	คะแนน
ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง	ต่ำกว่า 20	คะแนน

พฤติกรรม	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู
1. เก็บของได้และนำส่งคืน			
2. ไม่หยิบของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต			
3. เข้าแถวซื้ออาหาร /เครื่องดื่ม			
4. ช่วยคุณครู/ผู้ปกครอง ถือของ			
5. ไม่พูดโกหก พูดแต่ความจริงเสมอ			
6. ทำผิดและยอมรับผิด			
7. รู้จักรักษาของส่วนรวม เช่น รู้จักปิดน้ำปิดไฟ			
8. ไม่แกล้งเพื่อน			
9. เชื่อฟังคำสั่งสอนของคุณครู/ผู้ปกครอง			
10. ตั้งใจทำงาน			
ลงชื่อผู้ประเมิน			
รวมคะแนน (แต่ละช่องเต็ม 30)			
คะแนนเฉลี่ย (รวม 3 ช่อง หาร 3)			
ระดับคุณภาพ			

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 4.1 การให้อภัย

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การให้อภัย **จำนวน 3 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 รู้จักคิดวิเคราะห์และอธิบายความสำคัญของการให้อภัย

1.2 รู้จักแนวทางการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในชุมชนและสังคมการให้อภัย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ความหมายและความสำคัญของการให้อภัย

2.1.2 นักเรียนรู้จักแนวทางการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 นักเรียนประพฤติตนที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

2.2.2 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 นักเรียนรู้จักการให้อภัยผู้อื่น

2.3.2 นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมของการให้อภัย

3. สาระการเรียนรู้

3.1 นิยามความสำคัญของการให้อภัย

3.2 แนวทางปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในชุมชนและสังคมด้วยการให้อภัยเพื่อสร้างความเป็นหนึ่ง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูคลิปวีดิทัศน์ เรื่อง “LOVE YOUR ENEMIES”

ขั้นสอน

- ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคลิปวีดีทัศน์ โดยใช้คำถามดังนี้
  - นักเรียนสังเกตชายคนแรกกำลังทำอะไร?
  - นักเรียนสังเกตพฤติกรรมชายคนที่สองปฏิบัติต่อชายคนแรกอย่างไร?
- ครูให้นักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นจากเรื่องดังกล่าว
- ครูขอให้นักเรียนอาสาออกมาเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการให้อภัยผู้อื่น

ขั้นสรุป

- ครูสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาในคลิปวีดิทัศน์
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการให้อภัยเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันในชุมชน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงการปฏิบัติตนที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

คาบที่ 2

ขั้นนำ

- ครูเล่านิทานเรื่อง เจ้าหญิงกระต่าย ให้นักเรียนฟัง แล้วตั้งคำถามประกอบ ดังนี้
  - พฤติกรรมของพี่ชายคนโต ? (ที่คอยเอาเปรียบน้องชาย)
  - พฤติกรรมของน้องชายคนเล็ก ? (ผู้ที่ให้เกียรติผู้ที่เป็นพี่)
  - การเคารพความเป็นพี่น้อง ? (การเคารพ-การวางตัวของพี่และน้อง)

ขั้นสอน

- นักเรียนดูคลิปวีดิทัศน์เรื่อง **" เจ้าหญิงกระต่าย"** พร้อมตั้งคำถามประกอบ ดังนี้
  - พี่ชายทำผิดต่อน้องชายอย่างไร?
  - น้องชายปฏิบัติต่อพี่ชายอย่างไร?
  - ผลลัพธ์ที่ได้รับจากนิทานเรื่องนี้อย่างไร ?
- ครูขอให้นักเรียนอาสามาเล่าเรื่องที่เคยทำผิดต่อพี่น้องในครอบครัวและได้รับการอภัย

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงการปฏิบัติตนที่ดีรู้จักการให้อภัยผู้ที่ทำผิดต่อตนเอง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาและข้อคิดที่ดีจากนิทาน
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงการปฏิบัติตนที่ดีต่อคนในครอบครัว

คาบที่ 3

ขั้นนำ

- นักเรียนเล่านิทานเรื่อง "ยางลบกับดินสอ" ให้นักเรียนฟัง แล้วตั้งคำถามประกอบ ดังนี้
  - ดินสอกับยางลบ ? (เพื่อนที่รักกัน)
  - ความลำพองของยางลบกับดินสอ ? (ความชิงดีชิงเด่น)
  - การไม่เคารพในหน้าที่ของตนเองและคนอื่น ?

ขั้นสอน

- นักเรียนดูคลิปวีดิทัศน์เรื่อง **" ยางลบกับดินสอ"** แล้วตั้งคำถามประกอบ ดังนี้
  - นักเรียนคิดว่าดินสอทำหน้าที่อะไร เพราะเหตุใด?
  - นักเรียนคิดว่ายางลบทำหน้าที่อะไร เพราะเหตุใด?

- นักเรียนคิดว่าทั้งสองสิ่งต้องพึ่งพาอาศัยกันหรือไม่ เพราะเหตุใด?
- ถ้ามียางลบ หรือดินสอ อย่างใดอย่างหนึ่ง เพียงพอหรือไม่ เพราะอะไร?

- ให้นักเรียนจับกลุ่มกันกลุ่มละ 5 คน
- โดยให้นักเรียนบอกประโยชน์ของยางลบ และดินสอ ให้มากที่สุด
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอ

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงเนื้อหาในคลิปวิดีทัศน์
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงผลดีของการให้อภัย
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งถึงการปฏิบัติหน้าที่เป็นคนดี รู้จักการให้อภัย

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้

5.1.1 คลิปวิดิทัศน์

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้อง active board

5.2.2 ห้องสมุด

5.2.3 อินเทอร์เน็ต

6. วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การสนทนาซักถามและตอบคำถาม

6.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น

6.3 ผลจากใบงาน

ภาคผนวก

นิทานสอนใจ เรื่อง เจ้าหญิงกระต่าย

พี่น้องคู่หนึ่งเดินทางออกจากบ้านมาแสวงหาโชคด้วยกัน ในระหว่างทางชายหนุ่มผู้พี่ได้เก็บกิ่งไม้แห้งขึ้นมา 2 กิ่งแล้วโยนขึ้นไปในอากาศครั้นเมื่อกิ่งไม้แห้งแตกลงมาสู่พื้นดิน พี่ชายก็เห็นว่ากิ่งไม้ที่ยาวกว่านั้นชี้ไปทางหมู่บ้าน ส่วนกิ่งไม้ที่เล็กกว่าอีกกิ่งหนึ่งนั้นชี้เข้าไปในป่าใหญ่ พี่ชายคนโตคิดเอาเปรียบผู้เป็นน้องจึงเอ่ยขึ้นว่า *“นี่คือการเสี่ยงทายที่ดี น้องเอ๋ยพี่เป็นพี่เจ้า ดังนั้นพี่จะเลือกกิ่งไม้ที่ยาวกว่าซึ่งมันชี้เข้าหาทิศที่มุ่งเข้าสู่หมู่บ้าน ดังนั้นพี่จะเข้าไปแสวงหาโชคในหมู่บ้านข้างหน้า ส่วนเจ้านั้นเป็นน้องก็ควรจะต้องเลือกกิ่งไม้ที่สั้นกว่าถูกต้องหรือไม่”* น้องชายคนเล็กพยักหน้าแล้วกล่าวขึ้นว่า *“กิ่งไม้กิ่งสั้นนี้ชี้เข้าไปในป่า ดังนั้นฉันก็จะต้องเข้าไปแสวงหาโชคในป่าใช่ไหม”*

เมื่อตกลงกันแล้วทั้งสองจึงแยกจากกันไป ฝ่ายพี่ชายผู้พี่คิดจะเอาเปรียบน้องนั้นเมื่อเดินทางเข้าไปในหมู่บ้านแล้วก็ ได้เข้าไปขอทำงานในโรงสีแห่งหนึ่ง พลางคิดกระหยิ่มยิ้มย่องว่า *“พ่อกับแม่บอกให้เรา 2 คนออกไปแสวงหาโชคเป็นเวลา 2 ปี ดูซิว่าใครจะได้ดีกว่ากัน ตัวเรานี้ทำงานอยู่ที่โรงสีเป็นเวลา 2 ปี คงจะเก็บเงินเก็บทองได้ไม่น้อย พ่อกับแม่คงจะภูมิใจมาก แต่เจ้าน้องเล็กเล่าเข้าไปในป่าจะมีทางแสวงหาความก้าวหน้าได้อย่างไรกัน คิดแล้วขำนัก ช่างโง่งมจริงๆ”* แต่ทางฝ่ายน้องชายคนเล็กนั้นเมื่อเดินทางเข้าไปในป่าแล้วก็ไม่นิ่งดูดายพยายามเก็บรากไม้สมุนไพรและหาของป่าใส่ย่ามไว้ด้วยคิดว่าจะได้นำไปขายในเมืองข้างหน้าต่อไป

วันหนึ่งขณะที่ผู้เป็นน้องชายคนเล็กนั่งพักอยู่ริมหนองน้ำเขาได้เห็นกระต่ายป่าตัวหนึ่งได้รับบาดเจ็บเพราะถูกขอนไม้ใหญ่ตกลงมาทับขาจนไม่สามารถขยับเขยื้อนได้ ชายหนุ่มจึงตรงเข้าไปช่วยยกขอนไม้ออก ทันใดนั้นเขาก็ต้องตกใจเมื่อได้ยินเสียงกระต่ายเอ่ยขึ้นว่า *“ท่านจ๊ะ ท่านคงไม่คิดจะจับฉันย่างกินเป็นอาหารหรอกนะ”* เวลานั้นแม้จะหิวโหยเพียงแต่ด้วยความเป็นคนมีจิตใจดีชายหนุ่มจึงเอ่ยขึ้นว่า *“ไม่หรอกจ้ะกระต่ายน้อยที่น่าสงสาร ฉันไม่กินเจ้าหรอกแต่ฉันจะช่วยทำแผลให้เจ้านะ”* ว่าแล้วชายหนุ่มก็เอื้อมมือไปลูบหัวของกระต่ายน้อยสีขาวขนปุกปุยเล่นด้วยความเมตตาและในทันใดนั้นเองเจ้ากระต่ายน้อยก็ได้กลายเป็นเจ้าหญิงผู้เลอโฉมเมื่อชายหนุ่มพาเจ้าหญิงเสด็จกลับ คืนสู่พระราชวัง พระราชาดีใจยิ่งนักที่ชายหนุ่มช่วยให้พระธิดาของตนพ้นจากคำสาปของแม่มดได้ชายหนุ่มจึงได้แต่งงานกับเจ้าหญิงอย่างมีความสุข และชายหนุ่มผู้เป็นน้องชายคนเล็กก็ได้พาพ่อแม่มาอยู่ด้วยกันในพระราชวัง ภายหลังผู้เป็นพี่ชายคนโตได้ข่าวก็มาเยี่ยมน้องชายคนเล็กผู้โชคดีของตน แล้วออกเดินทางแสวงโชคต่อไป มิกล้าอยู่ด้วยกันในวังด้วยความละอายใจเป็นยิ่งนัก

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า : คนที่มีจิตใจดีย่อมประสบโชคดีในชีวิตอย่างแน่นอน

ภาคผนวก

นิทานเรื่อง ยางลบกับดินสอ

"มีดินสอกับยางลบเป็นเพื่อนสนิทกันมากไปไหนมักไปด้วยกันเสมอ มีสมุดบันทึกมากมายที่อยากใช้บริการของทั้งคู่ ต่างก็ได้รับคำชื่นชมตลอดว่า ทั้งคู่ต่างทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ แบบ ดินสอก็เขียนๆๆๆ ยางลบก็ลบๆๆๆ อยู่มาวันนึ่งทั้งคู่เกิดลำพองในตัวเอง คิดว่าข้านี่เก่งเจ๋ง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพากันแล้ว ก็เกิดการทะเลาะกันและแยกกันอยู่ ดินสอก็เอาแต่เขียนๆๆๆ เปรอะเปื้อนสมุด ที่ผิดก็ไม่มีใครมาลบให้ ตัวเองก็ได้แต่ขีดฆ่า สมุดก็ไม่พอใจ ยางลบก็ได้แต่ลบไปทั่ว จนบางอย่างนั้นสมุดอยากให้คงอยู่ แต่ยางลบดันลบทิ้งไป ซะงั้น แถมตัวยางลบก็ลบมากจนตัวเองเปรอะเปื้อนไปหมด ทั้งคู่ก็ต่างเริ่มคิดได้ว่า ทำแบบนี้ทำให้ สมุดไม่พอใจ ดินสอจึงเขียนได้น้อยลง จนแทบจะไม่ได้เขียน ยางลบก็ลบได้น้อยลง หรือหากได้ลบทีด้วยความที่ตัวเองเปรอะเปื้อนอยู่แล้ว ก็ทำให้สมุดนั้นเปื้อนไปด้วย ทั้งคู่จึงเริ่มคิดถึงกันขึ้นมาอีกครั้ง แต่ มันก็สายแล้ว เพราะไม่มีสมุดไหนอยากใช้บริการของดินสอและยางลบคู่นี้เลย"

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนวิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก

เรื่องการให้อภัย

คำชี้แจง : 1. ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน

2. ในแต่ละรายการประเมินนักเรียนต้องได้คะแนนระดับ 2 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

เลขที่	ชื่อ สกุล	รายการประเมินพฤติกรรม						ผลการประเมิน	
		ตอบคำถาม			ปฏิบัติกิจกรรม			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	2	1	3	2	1		
1									
2									
3									

รายการประเมินพฤติกรรม

ด้านการตอบคำถาม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามทุกครั้ง ด้วยความมั่นใจ ถูกต้องชัดเจน มีเหตุผล
2 = พอใช้	ตั้งใจฟังและร่วมตอบคำถามเป็นบางครั้ง ด้วยความมั่นใจพอใช้ ตอบถูกต้องบางครั้ง
1 = ปรับปรุง	ไม่ค่อยตั้งใจฟังคำถาม ขาดความมั่นใจในการตอบคำถาม ต้องถามเพื่อนเสมอ

ด้านการปฏิบัติกิจกรรม

คะแนน / ความหมาย	พฤติกรรมที่ปรากฏ
3 = ดี	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่มอย่างตั้งใจ ด้วยความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้อง ชัดเจน
2 = พอใช้	ปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม อย่างตั้งใจบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ และมีผลงานที่ปรากฏถูกต้องบ้าง
1 = ปรับปรุง	ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ไม่ค่อยรับผิดชอบ และผลงานที่ปรากฏไม่ค่อยถูกต้อง

ภาคผนวก

วิธีการวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัด
- สังเกตพฤติกรรม	- นักเรียนร่วมกิจกรรมและผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด	- แบบสังเกตพฤติกรรม
- ผลคะแนนใบงาน	- นักเรียนทำคะแนนผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนคะแนนทั้งหมด	- ใบงาน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

วิชา..... ชั้น ..... ภาคเรียนที่ ..... ปีการศึกษา .....

ครูผู้สอน..... วันที่ประเมิน .....

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ความสนใจและร่วมมือปฏิบัติกิจกรรม	การแสดงถึงความมีเหตุผล	การแสดงความคิดเห็น	การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	การแสดงออกถึงการรู้จักให้อภัยผู้อื่น	รวม

เกณฑ์ในการประเมิน

๐ = ไม่เคยแสดงพฤติกรรมเลย ๒ = แสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง

๑ = แสดงพฤติกรรมน้อยมาก ๓ = แสดงพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

วิชา ..... ชั้น ..... ชื่อกลุ่ม .....

คำชี้แจง เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีสังเกตในขณะดำเนินการสอน แล้วใส่คะแนนให้ตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน ตามระดับคะแนน ดังนี้

๕ = กระทำมากที่สุด ๔ = กระทำมาก

๓ = กระทำปานกลาง ๒ = กระทำน้อย

๑ = ไม่ค่อยกระทำ/ไม่กระทำเลย

พฤติกรรมนักเรียน / ชื่อ-กลุ่ม	การซักถามที่ตรงประเด็นน่าสนใจ	การตอบคำถาม	การร่วมกิจกรรม	การร่วมอภิปรายตรงประเด็น	การแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ / สำคัญ	รวมคะแนน	หมายเหตุ

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	พฤติกรรม/ระดับคะแนน / ชื่อ-สกุล	ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ			ร่วมปรึกษาและวางแผนกับเพื่อนในกลุ่ม			เป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม			ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์			แนะนำวิธีการทำงานและช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม			รวมคะแนน
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๑๘

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตพิจารณาคุณภาพพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนและเขียนเครื่องหมาย ☐ ลงในช่องระดับคะแนน

ระดับ ๔ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก ระดับ ๒ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

ระดับ ๓ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูง ระดับ ๑ หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับต่ำ

ใบงานการเรียนรู้ 1

“การให้อภัย”

ชื่อนักเรียน……นามสกุล……ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน……..วันที่……..

<u>คำสั่ง</u>

ให้นักเรียนวาดภาพระบายสีสิ่งที่สามารถสื่อได้ถึงการให้อภัย

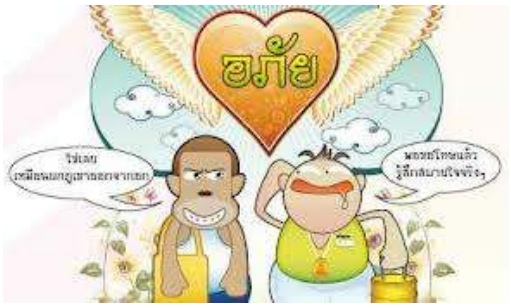

ใบงานการเรียนรู้ 2

“การให้อภัย”

ชื่อนักเรียน……นามสกุล……ระดับชั้น.....

ผู้ตรวจทาน……วันที่……

<u>คำสั่ง</u>

ให้นักเรียนเขียนประโยชน์ของการให้อภัย

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง รักสร้างสันติสุข **จำนวน 3 คาบ**

1. ผลการเรียนรู้

1.1 ยอมรับความแตกต่างและปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความรัก

1.2 อ่านอุปมาเรื่องลูกล้างผลาญและตอบคำถามจากเรื่องได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 ความรักย่อมอดทนไม่เห็นแก่ตัว ไม่จดจำความผิด ความรักให้อภัยทุกอย่าง ความรักทำให้เราปฏิบัติต่อผู้อื่นได้ดี และให้อภัย เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 ขบวนการฟัง อ่าน ตอบคำถาม และเขียนแผนผังสรุปสิ่งที่ได้รับและสิ่งที่ปฏิบัติได้

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคล ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรัก

2.3.2 ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง มีจิตสาธารณะพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรักทำให้เราปฏิบัติต่อผู้อื่นได้ดีและทำให้อภัย และเกิดความสามัคคีในกลุ่ม

3.2 ลูกล้างผลาญเป็นนิทานเปรียบเทียบในพระธรรมใหม่ที่สอนให้รู้ถึงการยอมรับและเข้าใจในความผิดพลาดของผู้อื่น

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 รักสร้างสันติสุข

ขั้นนำ

- ครูสุ่มถามนักเรียนว่าถ้านักเรียนถูกเพื่อนล้อเลียนจะโกรธเพื่อนหรือไม่ เพราะอะไรถึงโกรธ หรือไม่โกรธเพื่อนให้เหตุผลประกอบ

ขั้นสอน

- ครูลองพูดแบบคนติดอ่างให้นักเรียนฟังสังเกตนักเรียนว่าแต่ละคนเมื่อฟังครูแล้วแสดงกิริยาอย่างไรจากสีหน้าและอาการของนักเรียน

- ทุกครั้งที่ได้ยินเขาพูด นักเรียนหัวเราะเสียงดัง (ถ้าอยากหัวเราะทุกครั้งที่ได้ยินเขาพูด ลองถามตัวเองดูซิว่าเป็นเพราะเขาพูดตลกจริงๆ หรือเพราะรู้สึกแปลกที่เขาพูดไม่เหมือนเรา แล้วเพื่อนจะรู้สึกว่าเราหัวเราะเยาะหรือเปล่า
- นักเรียนแสดงท่าทางหงุดหงิดรำคาญ เพราะเขาใช้เวลานานกว่าจะพูดจบประโยค (แม้จะน่าหงุดหงิดที่ต้องคุยกับคนติดอ่าง แต่เขาอาจหงุดหงิดยิ่งกว่าเรา เพราะไม่สามารถพูดได้ราบรื่นเหมือนกับคนอื่น)
- ทำหน้าตาสงสารคนพูดติดอ่าง “โธ่! เขาน่าสงสารจริงๆไม่น่าเป็นแบบนั้นเลย” (ไม่มีใครอยากติดอ่าง แม้ว่าเด็กคนนั้นจะติดอ่างแต่เขาคงไม่อยากให้ใครสงสารเขาแน่ เพราะนอกจากอาการติดอ่างแล้วเขาทำทุกอย่างได้เหมือนกับคนอื่น และเขาคงอยากให้คนชื่นชมในสิ่งดีๆ ที่เขามีมากกว่า)
- ครูเลือกนักเรียนที่แสดงกิริยาทั้ง 3 ข้อที่กำหนดมาซักถามว่า นักเรียนหัวเราะเพื่อนคิดไหมว่าเพื่อนจะโกรธ นักเรียนทำหน้าตาหงุดหงิดรำคาญเพื่อนคิดหรือไม่ว่าเพื่อนจะเสียใจและนักเรียนทำหน้าสงสารเขา คิดไหมว่าเขาจะชอบใจ ให้นักเรียนตอบ และถ้าเป็นตนเอง อยากให้เพื่อนแสดงอาการต่อเราอย่างไร
- แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 - 7 คนให้ร่วมกันเสนอแนวคิดที่จะทำให้เราไม่โกรธเพื่อนหากเจอคำพูดหรือการแสดงกิริยาในแบบที่เราไม่ชอบใจได้อย่างไรจากนั้นส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียนครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนรู้จักการให้อภัยกันและกันและคิดถึงผู้อื่นในทางที่ดี

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่าในชีวิตของเราต้องพบเจอบุคคลมากมายแตกต่างกัน บางคนชอบใจเรา บางคนเห็นหน้าแล้วไม่ชอบและแสดงกิริยาที่ไม่ดีต่อเรา เพื่อสร้างสันติ นักเรียนควรรู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกันอีกทั้งรู้จักที่จะใช้คำพูดที่ดีกับผู้อื่นพร้อมกันเอาใจเขามาใส่ใจเรา รวมถึงมีความอดทนอดกลั้นในการที่จะตอบโต้กับผู้อื่น
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างจากเรา ปฏิบัติต่อเพื่อนและผู้อื่น เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า ความอดทนอดกลั้นในการตอบโต้ผู้อื่นเพราะโกรธ ทำง่ายหรือทำยาก และจะมีวิธีการใดเพื่อหลีกเลี่ยงการตอบโต้ผู้อื่นเมื่อเราโกรธ

คาบที่ 2 อ่อนน้อมถ่อมตน

ขั้นนำ

- ครูและนักเรียนสนทนาถึงคุณธรรมที่ลูกพึงปฏิบัติต่อพ่อแม่ และคุณธรรมที่พ่อแม่ควรปฏิบัติต่อลูก เมื่อพูดคุยแล้วครูสรุปโดยให้นักเรียนอ่านจากสิ่งที่นักเรียนตอบ และครูเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด

ขั้นสอน

- ครูเปิดคลิปนิทานเรื่อง “ ลูกล้างผลาญ “ให้นักเรียนดู
- ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่อง

- ลูกคนเล็กทำผิดเรื่องอะไร
- ลูกคนเล็กสำนึกผิดหรือไม่เมื่อกลับมาหาพ่อและคำพูดใด
- คำพูดของลูกคนเล็กที่แสดงความสำนึกผิด เขาพูดว่าอย่างไร
- พ่อแสดงกิริยาอย่างไรเมื่อพบลูกคนเล็ก
- พ่อพูดกับลูกชายคนโตว่าอย่างไรเพื่อให้ลูกคนโตไม่รู้สึกน้อยใจ

- ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงการใช้ชีวิตที่ผิดพลาดของผู้อื่นว่ามีผลดีอย่างไรต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
- ครูให้นักเรียนอาสามาแบ่งปันประสบการณ์เรื่องที่เคยทำผิดต่อพ่อแม่หรือต่อบุคคลอื่นในครอบครัว และได้รับการให้อภัย

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของการให้อภัย เพื่อสร้างสันติ (ผู้ทำผิดต้องเกิดความสำนึกผิดอย่างจริงใจ และผู้ให้อภัยต้องมีความรักและไม่จดจำสิ่งที่ผิดไว้ เพราะการให้อภัยเป็นหัวใจของการคืนดี)
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า ตนเองเคยทำผิดแล้วสำนึกผิดอย่างจริงใจในการขอโทษหรือไม่?

คาบที่ 3 คืนดีสร้างสุข

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนอ่านข้อความคำพูดของพระเยซู ตอนที่พระองค์ถูกตรึงกางเขน ความว่า“ พระบิดาโปรดทรงอภัยโทษพวกเขา เพราะพวกเขาไม่รู้ว่าตนกำลังทำอะไร” ลก.23:.12)
- ให้นักเรียนคาดเดาความคิดของพระเยซู ขณะที่พระองค์พูด ว่าพระเยซูรู้สึกอย่างไร และมีเจตนาที่จะสื่อถึงอะไร

ขั้นสอน

- จากการแสดงออกของพระเยซูนั้น นักเรียนสามารถให้อภัยกับผู้อื่นที่ทำให้เรารู้สึกเจ็บปวด มีบาดแผลความทรงจำที่ไม่ดี ได้อย่างพระเยซูหรือไม่ เพราะเหตุใด
- แบ่งนักเรียน 8 กลุ่ม โดย 4 กลุ่มแรกผลัดกันเล่าเหตุการณ์ที่เคยถูกเพื่อนรังแกหรือทำให้บาดเจ็บ และนักเรียนเคยให้อภัยเพื่อน ให้บอกความคิด ความรู้สึกขณะนั้น (เพื่อนวิ่งเล่นกันและชนนักเรียนจนล้ม เพื่อนขอโทษ นักเรียนไม่โกรธเพราะคิดได้ว่า เพื่อนไม่ตั้งใจแกล้ง แต่เป็นอุบัติเหตุ) อีก 4 กลุ่มเล่าประสบการณ์แบบเดียวกัน แต่นักเรียนยังโกรธเพื่อนอยู่ นักเรียนรู้สึกอย่างไร
- ให้แต่ละกลุ่มสรุปและเลือกเรื่องที่ประทับใจ นำเสนอหน้าชั้น

ขั้นสรุป

- ครูให้นักเรียนที่โกรธกันจับมือกัน หันหน้าหากันและเปิดใจขออภัย และให้อภัยกัน
- ครูให้นักเรียนสรุปถึงผลดีและผลเสียของการให้อภัยและไม่ให้อภัยเพื่อน

- ให้นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า ตนเองในแต่ละวันว่าเคยทำสิ่งใดให้ใครไม่พอใจหรือไม่ และได้ขอโทษ ขอคืนดีกันแล้วหรือยัง

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้

5.1.1 นิทานเรื่องลูกล้างผลาญhttp://www.youtube.com/watch?v=GvU7VtYbifE

5.1.2 พระวรสารนักบุญลูกา บทที่ 23 ข้อ 12

5.1.3 ภาพเปรียบเทียบความแตกต่างของคน (ภาคผนวกท้ายแผน)

5.2 แหล่งเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 ห้องจริยธรรม

6. วัดและประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ไม่มีใครเหนือกว่าคนอื่น

เมื่อเด็กเกิดมาจะมีลักษณะทางกายภาพติดตัวมาด้วย ลักษณะบางอย่างที่ปรากฏในรุ่นพ่อแม่หรือปู่ย่าตายาย เช่น สีผิว สีผม การห่อลิ้น โรค หรือความพิการ มาปรากฏให้เห็นในรุ่นลูกหรือหลานด้วย เราเรียกลักษณะแบบนี้ว่า การถ่ายทอดทางพันธุกรรม

แอนสายตาสั้น เหมือนแม่ของเธอ

โจเป็นโรคโปลิโอ ตั้งแต่อายุสองขวบ

มาร์กมีแขนข้างเดียว มาตั้งแต่เกิด

คนพิการ คือ คนที่มีความผิดปกติทางร่างกาย

เด็กแต่ละคนมีลักษณะต่างๆตามเพศของตน

เด็กผู้หญิงมีรังไข่

เด็กผู้ชายมีอัณฑะ

ไม่ควรมองใครว่าต้อยต่ำกว่าคนอื่น
เพียงเพราะความพิการ

เราทุกคนมีทั้งสิ่งที่เหมือนและแตกต่าง

มนุษย์มีหลายเชื้อชาติ ความแตกต่างบางอย่างสามารถเห็นได้ทันที นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างที่มองไม่เห็น และเราอาจนึกไม่ถึง เช่น ทุกคนมีเลือดสีแดง แต่หมู่เลือดของเรายังแบ่งออกเป็นสี่หมู่ที่แตกต่างกัน

มิ้นท์มีรูปร่างหน้าตาคล้ายแม่มาก แต่ทั้งคู่มีหมู่เลือดต่างกัน ส่วนเพื่อนชาวญี่ปุ่นที่ชื่อโทโมโกะกลับมีหมู่เลือดเหมือนกับแม่ของมิ้นท์

ความเหมือนที่เราไม่เคยนึกถึงมีอยู่มากมาย เช่น ทุกคนมีหัวใจและสมอง เราหัวเราะ ร้องไห้ ตัวสั่น และหน้าแดงได้เหมือนกัน

อย่าปล่อยให้ความแตกต่างเป็นอุปสรรคในการสร้างมิตรภาพ

อุปมาเรื่องลูกล้างผลาญ (ลก.15:11-24)

ชายผู้หนึ่งมีบุตรสองคน บุตรคนเล็กพูดกับบิดาว่า "พ่อครับ โปรดให้สมบัติส่วนที่เป็นมรดกของลูกแก่ลูกเถิด" บิดาก็แบ่งสมบัติให้แก่บุตรคนเล็ก ต่อมาไม่นานบุตรคนเล็กก็รวบรวมทุกสิ่งที่มีแล้วเดินทางไปยังประเทศห่างไกล ที่นั่นเขาประพฤติเสเพลผลาญเงินทองจนหมดสิ้น

ขณะที่เขาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยใกล้หมดตัวได้เกิดกันดารอาหารอย่างหนักทั่วท้องถิ่นแถบนั้น เขาเริ่มขัดสนไม่มีอาหารจะรับประทาน จึงไปรับจ้างอยู่กับชาวเมืองคนหนึ่ง คนนั้นใช้ให้เขาไปเลี้ยงหมูในทุ่งนา

เขาอยากกินฝักถั่วที่หมูกินเพื่อระงับความหิว แต่ไม่มีใครให้เขาจึงรู้สำนึกและคิดว่า 'คนรับใช้ของพ่อฉันมีอาหารกินอุดมสมบูรณ์ ส่วนฉันอยู่ที่นี่ หิวจะตายอยู่แล้ว' ฉันจะกลับไปหาพ่อและพูดกับพ่อว่า "พ่อครับ ลูกทำบาปผิดต่อสวรรค์และต่อพ่อ ลูกไม่สมควรได้ชื่อว่าเป็นลูกของพ่ออีกโปรดนับว่าลูกเป็นผู้รับใช้คนหนึ่งของพ่อเถิด" แล้วเขาก็เดินทางกลับไปหาบิดา

ขณะที่เขายังอยู่แต่ไกล บิดามองเห็นเขาก็จำได้ รู้สึกดีใจและสงสาร รีบวิ่งไปสวมกอดและจูบเขา บุตรจึงพูดกับบิดาว่า "พ่อครับลูกทำบาปผิดต่อสวรรค์และต่อพ่อ ลูกไม่สมควรได้ชื่อว่าเป็นลูกของพ่ออีก" แต่บิดาพูดกับผู้รับใช้ว่า "เร็วเข้า จงไปนำเสื้อตัวที่สวยที่สุดมาสวมให้ลูกเรา นำแหวนมาสวมนิ้ว นำรองเท้ามาใส่ให้ และจงนำลูกวัวที่ขุนอ้วนแล้วไปฆ่า ให้เรากินเลี้ยงฉลองกันเถิด เพราะลูกของเราผู้นี้ได้ตายไปแล้วกลับมีชีวิตอีก หายไปแล้วได้พบกันอีก" แล้วการฉลองก็เริ่มขึ้น

ส่วนบุตรคนโต อยู่ในทุ่งนา เมื่อกลับมาใกล้บ้าน ได้ยินเสียงดนตรีและการร้องรำ จึงเรียกผู้รับใช้คนหนึ่งมาถามว่าเกิดอะไรขึ้น ผู้รับใช้บอกเขาว่า "น้องชายของท่านกลับมาแล้ว บิดาสั่งให้ฆ่าลูกวัวที่ขุนอ้วนแล้ว เพราะเขาได้ลูกกลับคืนมาอย่างปลอดภัย" บุตรคนโตรู้สึกโกรธ ไม่ยอมเข้าไปในบ้าน บิดาจึงออกมาขอร้องให้เข้าไป แต่เขาตอบบิดาว่า "ลูกรับใช้พ่อมานานหลายปีแล้ว ไม่เคยฝ่าฝืนคำสั่งของพ่อเลย พ่อก็ไม่เคยให้ลูกแพะแม้แต่ตัวเดียวแก่ลูกเพื่อเลี้ยงฉลองกับ เพื่อน ๆ แต่พอลูกคนนี้ของพ่อกลับมา เขาคบหญิงเสเพล ผลาญทรัพย์สมบัติของพ่อจนหมด พ่อยังฆ่าลูกวัวที่ขุนอ้วนแล้วให้เขาด้วย"

บิดาพูดว่า "ลูกเอ๋ย ลูกอยู่กับพ่อเสมอมา ทุกสิ่งที่พ่อมีก็เป็นของลูก แต่จำเป็นต้องเลี้ยงฉลองและชื่นชมยินดี เพราะน้องชายคนนี้ของลูกตายไปแล้ว กลับมีชีวิตอีก หายไปแล้วได้พบกันอีก"

คุณธรรมที่ควรปฏิบัติในครอบครัว

คุณธรรมที่พ่อแม่พึงปฏิบัติ

1. เอาใจใส่เลี้ยงดู หาอาหารและปัจจัยแห่งการดำรงชีวิตให้แก่ลูก ด้วยรักเมตตา
2. อบรม สั่งสอนลูก ให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดี ที่ถูกต้องชอบธรรม
3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกในทุกสิ่งที่สอนลูก
4. ให้ลูกได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาอันสมควรแก่ฐานะ
5. รับฟังลูกด้วยความรัก ความเข้าใจ และให้คำแนะนำเมื่อลูกปรึกษา

คุณธรรมที่ลูกพึงปฏิบัติ

1. ให้ความเคารพ รัก บิดามารดาทั้งกาย วาจาใจ คือมีกิริยานอบน้อม ใช้คำพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน
2. เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของบิดามารดา
3. ช่วยเหลือกิจการงานของบิดามารดา
4. ดำรงวงศ์สกุล ประพฤติตนเป็นคนดี ไม่ทำให้บิดามารดาเจ็บช้ำน้ำใจ
5. ดูแลบิดามารดายามท่านเจ็บป่วย และชราภาพ
6. รักใคร่ สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่พี่น้อง

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 4.3 การสร้างความเป็นหนึ่งสู่ความเป็นชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หนึ่งเดียวที่แตกต่าง **จำนวน 3 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 บอกความหมาย ความสำคัญ คุณค่า คำนิยามและการปฏิบัติเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

1.2 วิเคราะห์ผลดี ผลเสีย และข้อคิดที่ได้ศึกษาจากกลุ่มและกลุ่มที่แตกแยกกัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

2.1.1 ผู้เรียนอธิบายความหมาย ความสำคัญ คุณค่า และค่านิยมของความเป็นหนึ่งเดียว

2.2 ด้านทักษะ

2.2.1 ผู้เรียนสามารถเข้าใจและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมาย ความสำคัญ คุณค่า คำนิยามและการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

3.2 กรณีศึกษา : สมาชิกในกลุ่มที่มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน และกลุ่มที่แตกแยกกัน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 หนึ่งเดียวที่แตกต่าง

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูคลิปวีดิทัศน์เรื่อง หมู แพะ ลิง
- ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยใช้คำถามชักนำ

ขั้นสอน

- ครูใช้คำถามชักนำเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น
  - ในเรื่องนี้มีสัตว์ทั้งหมดกี่ตัว อะไรบ้าง
  - สัตว์แต่ละตัวมีบทบาทหน้าที่อย่างไร
  - ใครมีความเป็นผู้นำได้บ้าง
  - เมื่อเกิดเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้นสัตว์ทั้ง 3 ตัวทำอย่างไร

- ครูถามนักเรียน หากเราเป็นตัวละครในเรื่องนี้ เราจะเลือกเป็นสัตว์ตัวไหน
    - เพราะอะไร (ให้นักเรียนจดลงในสมุด)
    - นักเรียนคิดว่าสัตว์ตัวไหนที่นักเรียนไม่ควรเอามาเป็นแบบอย่าง เพราะอะไร
    - ถ้ามีเพื่อนของนักเรียนมีพฤติกรรมเหมือนสัตว์ตัวนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และออกมาแสดงความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ทุกคนมีหน้าที่แตกต่างกัน มีความสามารถแตกต่างกัน แต่ต้องยอมรับความสามารถของเพื่อนร่วมงานนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และพื้นฐานของการทำงานนอกจากจะอาศัยความร่วมมือแล้วนั้น ต้องมีความสามัคคี ซึ่งความสามัคคีนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างแน่นอน
- ไตร่ตรอง เราจะสร้างความเป็นหนึ่งกับพระโดยให้ความร่วมมือตามหน้าที่ของเราได้อย่างไร

คาบที่ 2 ใจประสานใจ

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูรูปการสร้างตึก ดูกระบวนการสร้างตั้งแต่ต้น จนเป็นรูปตึกที่สมบูรณ์
- เมื่อดูเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนเริ่มก่อสร้างตึกเป็นกลุ่ม โดยครูอธิบายกระบวนการสร้างตึก ซึ่งมีกติกาว่าเรามีเวลาที่กำหนดให้ ต้องสร้างให้สูงและคงทนกว่าตึกของเพื่อน

ขั้นสอน

- ครูแบ่งกลุ่มและแจกอุปกรณ์ โดยแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 7 คน แล้วให้สัญญาณลงมือสร้างได้
- ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และพยายามเน้นที่กติกา โดยแนะนำนักเรียนขณะที่ทำกิจกรรมว่าทุกคนต้องช่วยออกความคิดเห็นว่าจะทำอย่างไรจึงจะสร้างได้สูงและคงทนแข็งแรง ที่สำคัญเสร็จทันเวลาด้วย
- เมื่อครูให้สัญญาณหมดเวลาแล้ว ครูให้ทุกกลุ่มหยุดและดูการทำงาน โดยดูผลงานแต่ละกลุ่มแล้วให้ตัวแทนนักเรียนในกลุ่มบอกอุปสรรค และความพอใจในผลงานของกลุ่มหรือไม่
- ครูให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นและให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มเสนอเพิ่มเติมได้
- ครูแสดงความคิดเห็นแต่ละกลุ่มว่า กลุ่มไหนมีการทำงานเป็นทีมที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีการวางแผนงานที่ดี มีการสื่อสารที่ดี และสามัคคีกันในกลุ่ม
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงผลงานที่ควรจะทำต่อไปและให้นักเรียนลองทำอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมสรุปโดยครูเป็นผู้นำโดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้นักเรียนได้เสนอแนวทางที่ดี การสร้างตึกที่แข็งแรงต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง ที่สำคัญถ้าหากเปรียบกับชีวิตของหมู่คณะเรา หาก

เราสามัคคีกัน รวมพลังกันไว้ตลอดก็ไม่มีใครทำอะไรเราได้ แต่หากเรามัวแต่คิดถึงตัวเองเป็นใหญ่ ฐานความมั่นคงของความสามัคคีในกลุ่มก็จะไม่มีและความแตกแยกก็จะตามมา

- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า เมื่อเรามีปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต นักเรียนคิดขอความช่วยเหลือจากใครและนักเรียนได้รับความช่วยเหลือนั้น ๆ ในด้านใดบ้าง เช่น เมื่อมีความทุกข์ใจเราขอความบรรเทาจากพระ จะทำให้รู้สึกสบายใจ ปล่อยวางได้

คาบที่ 3 แตกต่างแต่ไม่แตกแยก

ขั้นนำ

- ครูนำอุปกรณ์มาให้นักเรียนดู โดยอุปกรณ์เหล่านี้คือ แก้วน้ำ น้ำเปล่า 1 ขวด ไม้บรรทัด และเงิน (ธนบัตรใหม่) แล้วถามนักเรียนว่า สามอย่างนี้ใครคิดว่ามันเกี่ยวข้องกันอย่างไร
- สังเกตว่านักเรียนหลายคนการตอบคำถามจะเป็นไปในทิศทางไหน การซื้อขาย หรือการใช้เงินซื้อหรืออื่น ๆ

ขั้นสอน

- ครูแจกอุปกรณ์ที่เตรียมมาให้นักเรียนนั่งทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม โดยครูอธิบายว่า ให้นักเรียนตั้งไม้บรรทัดในแนวตั้งสันไม้บรรทัดขึ้น เอาเงินวางบนไม้บรรทัด เอาแก้วน้ำวางบนเงิน แล้วเทน้ำใส่แก้วโดยที่ทำอย่างไรก็ได้ให้น้ำมีอยู่ในแก้ว ให้แก้วตั้งอยู่บนธนบัตร และให้ธนบัตรวางอยู่บนไม้บรรทัด
- ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดและวางแผนโดยสามารถทดลองได้ และกลุ่มไหนทำได้ขอให้ปรบมือดัง ๆ พร้อม ๆ กัน
- ครูให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมและสังเกตการทำงานของนักเรียนในแต่ละกลุ่มด้วย
- ครูให้ขอเสนอแนะว่านักเรียนจะทำอย่างไรก็ได้เพียงแต่ให้ไม้บรรทัดตั้งสันไว้เสมอ
- เมื่อนักเรียนทำแล้ว (ถ้าทำไม่ได้เลย) ครูให้นักเรียนพับธนบัตรเป็นคลื่น (พับขึ้น-ลงให้ธนบัตรเป็นสันเล็ก ๆ) แล้วเอาแก้วเติมน้ำ และวางบนไม้บรรทัดเพราะธนบัตรใหม่จะแข็งและตั้งอยู่บนไม้บรรทัดได้เมื่อเราพับดี ๆ
- ครูให้นักเรียนลองทำและแน่นอนทุกกลุ่มทำได้แน่นนอน
- ให้นักเรียนช่วยกันสรุปกับครู

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการทำงานและการสร้างความสามัคคีในกลุ่มนั้น เราพูดเป็นทฤษฎีได้แต่ในภาคปฏิบัติเราไม่รู้เลยว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมันเรียกร้องถึงความสามัคคีหรือความชอบของเรามาก่อน เช่นอุปกรณ์ที่ให้ไป เราสังเกตถึงความเป็นไปได้ที่จะตั้งเงินบนไม้บรรทัด มันเป็นไปไม่ได้ (ถ้าคิดไม่ออก) เหตุการณ์บางอย่างในชีวิตมันเหมือนจะเป็นไปไม่ได้ ไม่ว่าจะโดยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นไปได้เสมอคือ เมื่อใดมีความสามัคคี แม้สิ่งนั้นจะยาก หากคิดระดมสมองร่วมมือกันสิ่งนั้นจะยากแค่ไหนก็เป็นไปได้เสมอ

- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า พระศาสนจักรเรียกร้องให้นักเรียนสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า โดยให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ กับศาสนา ให้นักเรียนลองคิดพิจารณาและคิดกิจกรรมที่จะช่วยให้เราสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า

5. สื่ออุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้

5.1.1 คลิปวีดิทัศน์ เรื่อง หมู แพะ ลิง

5.1.2 ใบงาน

5.1.3 กล่องไม่ขีดไฟ

5.1.3 ฐานไม้รูปสี่เหลี่ยม

5.1.4 แก้วน้ำ น้ำเปล่า 1 ขวด ไม้บรรทัด และเงิน (ธนบัตรใหม่)

5.2 แหล่งเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 ห้องจริยธรรม

6. วัดและประเมินผล

6.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.2 แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม

6.3 ตรวจใบงาน

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนคาทอลิก อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 สาระ 4.4 ซาบซึ้งและมีความมหัศจรรย์ใจในสิ่งสร้าง และรักษ์ธรรมชาติ
หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สร้างสรรค์เพื่อโลก **จำนวน 3 คาบ**

---

1. ผลการเรียนรู้

1.1 บอกประโยชน์และโทษที่ได้รับจากสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่ รอบตัวเรา

1.2 กำหนดวิธีการในการปฏิบัติตนต่อสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ด้านความรู้

ผู้เรียนมีความเข้าใจประโยชน์และโทษของสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

2.2 ด้านทักษะ

ปฏิบัติต่อสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

2.3 ด้านคุณลักษณะ

2.3.1 ผู้เรียนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. สาระการเรียนรู้

3.1 รู้และเข้าใจประโยชน์และโทษของสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

3.2 การปฏิบัติตนต่อสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

4. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 สร้างสรรค์เพื่อโลก

<u>เนื้อหาของการเรียนรู้</u> ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบตัว และร่วมกันอภิปรายว่าสิ่งที่เห็นมีอะไรบ้าง (ต้นไม้ น้ำ ดิน บ้าน) พร้อมทั้งแยกประเภทว่าเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น

ขั้นสอน

- ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันทำภารกิจเรื่อง เจ้านกน้อยที่น่าสงสาร (เอกสารแนบท้ายแผน)ช่วยกันวิเคราะห์เหตุการณ์ที่กำหนดโดยแต่ละกลุ่มบอกผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำตามเหตุการณ์แต่ละข้อ นำเสนอหน้าชั้นเรียน
- สนทนาซักถามนักเรียนว่าถ้าป่าไม้ถูกทำลาย แม่น้ำลำธารเหือดแห้ง อากาศเป็นพิษจะเกิดอะไรขึ้นกับคนและสัตว์ที่อาศัยบนโลก
- ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันบอกประโยชน์ของสิ่งสร้างธรรมชาติและจดบันทึกลงในสมุด

ขั้นสรุป

- ครูให้นักเรียนอ่านคำกลอนถึงสืบ นาคเสถียร ให้แต่ละกลุ่มศึกษาวิเคราะห์บทกลอนนั้นและสรุปสิ่งที่ได้จากการอ่านกลอน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงประโยชน์ของธรรมชาติที่มีต่อมนุษย์
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีประโยชน์มากมายหากถูกทำลายอย่างเดียวจะเกิดอะไรขึ้นกับมนุษย์และสัตว์ที่อาศัยอยู่บนโลก

คาบที่ 2 โทษจากภัยธรรมชาติ

เนื้อหาของการเรียนรู้ (โทษของทรัพยากรธรรมชาติ)

ขั้นนำ

- ครูให้นักเรียนดูYouTube เรื่องน้ำท่วมและร่วมกันสนทนาซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ดูเช่น
  - สาเหตุที่เกิดน้ำท่วม
  - ความเสียหายที่เกิดขึ้น
  - แนวทางการแก้ไข

ขั้นสอน

- ครูได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม อ่านบทความเกี่ยวกับน้ำท่วมเกิดขึ้นได้อย่างไรและวิเคราะห์บทความที่อ่าน
- กำหนดให้แต่ละกลุ่มสรุปสาเหตุและแนวทางแก้ไขเหตุการณ์จากบทความที่ได้รับ
- แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอสิ่งที่ร่วมกันวิเคราะห์ได้ให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับโทษของทรัพยากรธรรมชาติอย่างเช่นน้ำท่วมซึ่งเกิดจากเราทำลายธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เราอาศัยอยู่
- ครูตั้งคำถามกับนักเรียนให้ไตร่ตรองถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดภัยธรรมชาติและแนวทางแก้ไข
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งเกี่ยวกับคำถามที่ครูตั้งขึ้น

คาบที่ 3 โลกในฝัน

<u>เนื้อหาของการเรียนรู้</u> (การปฏิบัติตนต่อสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมเพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ)

ขั้นนำ

- ครูพานักเรียนร้องเพลง **โลกสวยด้วยมือเรา** บทเพลงของนิติพงษ์ ห่อนาค พร้อมตั้งคำถามประกอบดังนี้
  - จากเพลงที่นักเรียนร้องโลกของเราเป็นอย่างไร

- นักเรียนคิดว่าเราจะช่วยโลกได้อย่างไร
- นักเรียนคิดว่าโลกในความฝันของนักเรียนเป็นอย่างไร

ขั้นสอน

- ครูนำภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในธรรมชาติมาให้นักเรียนดู พร้อมตั้งคำถามประกอบดั้งนี้
  -จากภาพนักเรียนรู้สึกอย่างไร
  - ทำไมจึงเกิดปัญหานี้
- ให้นักเรียนจับกลุ่มละ 6 คนให้นักเรียนช่วยกันวาดภาพโลกในความฝันในโรงเรียนของนักเรียนที่อยากให้เกิดขึ้นพร้อมเขียนบรรยายใต้ภาพ
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง
- ให้นักเรียนอาสาสมัครแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานที่แต่ละกลุ่มทำว่านักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร พร้อมตั้งคำถามประกอบดังนี้
  - นักเรียนเห็นอะไรในภาพที่แต่ละกลุ่มสื่อออกมา
  - ในฐานะที่เราเป็นส่วนหนึ่งใน ชุมชน โรงเรียน ประเทศ และโลก เราควรมีคุณธรรมอย่างไรในการอาศัยอยู่ในโลกใบนี้

ขั้นสรุป

- ครูสรุปถึงการปฏิบัติตนต่อธรรมชาติ ควรดูแลรักษาและร่วมกันอนุรักษ์
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการปฏิบัติตนต่อสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมเพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง
- นักเรียนไตร่ตรองเงียบๆ สักครู่หนึ่งว่า พระเจ้าทรงสร้างธรรมชาติให้เรา เราจะมีวิธีอย่างไรที่จะช่วยกันดูแลธรรมชาติที่พระทรงสร้างขึ้นให้กับเรา

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้

5.1.1 นิทาน บันทึกจากป่า

5.1.2 ภารกิจ เรื่องเจ้านกน้อยที่น่าสงสาร

5.1.3 คลิปเรื่องน้ำท่วม

http://www.youtube.com/watch?v=CDDvLPLBK3Y&feature=related

http://www.youtube.com/watch?v=ZvdFE-yY46M

5.1.4 เพลงโลกสวยด้วยมือเรา

5.1.5 รูปภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม

5.1.6 เอกสารประกอบการสอน ปัญหาสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน

5.1.7 เอกสารประกอบการสอน การปฏิบัติตนต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ-สังคม

5.1.8 แบบสังเกตุพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

5.2 แหล่งการเรียนรู้

5.2.1 ห้องสมุด

5.2.2 ห้องจริยศึกษา

6. การวัดและประเมินผล

6.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

6.2 การตอบคำถาม

เจ้านกน้อยที่น่าสงสาร

ลองสมมติว่าตัวเองเป็นเด็กในรูปข้างล่าง
และในหน้าถัดไป ให้เด็กๆเลือกว่าจะทำอย่างไร
ถ้าตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกันนี้

ขณะที่กำลังเดินเล่น บังเอิญพบนกตัวหนึ่ง
บาดเจ็บอยู่กลางทาง

เด็กๆจะทำอย่างไร

1. เดินผ่านไปโดยไม่ทำอะไรเลย

2. อุ้มนกไปปล่อยให้ห่างถนน เพื่อความปลอดภัย

3. นำนกกลับไปที่บ้านเพื่อรักษา แล้วเลี้ยงไว้

4. นำนกกลับไปที่บ้านเพื่อรักษา ให้หาย แล้วปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ

5. พยายามปลอบโยนนกตรงที่ ที่พบมัน

6. พานกไปหาสัตวแพทย์

ทิ้งไม่เป็นที่

ลองสมมติว่าตัวเองเป็นเด็กในรูปข้างล่าง
และในหน้าถัดไป ให้เด็กๆเลือกว่าจะทำอย่างไร
ถ้าตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกันนี้

ขณะที่เล่นกับเพื่อนๆอยู่ริมทะเล เพื่อนคนหนึ่ง
ทิ้งถ่านใส่กล้องถ่ายรูปที่ใช้แล้วลงบนชายหาด

เด็ก ๆ จะทำอย่างไร

1. ไม่ทำอะไรเลย เพราะไม่ใช่ปัญหาของเรา

2. ใช้ทรายกลบถ่านก้อนนั้น เพื่อไม่ให้คนอื่นเห็น

3. ขอให้เพื่อนคนนั้นเก็บถ่านขึ้นมา

4. เก็บถ่านก้อนนั้นขึ้นมาเอง โดยไม่บอกใคร

5. รีบไปฟ้องคุณครู

6. อธิบายให้เพื่อนคนนั้นฟังว่าเพราะเหตุใดจึงไม่ควรทำแบบนี้

เมื่อเลือกเสร็จแล้ว พลิกหน้าถัดไป และดูว่าผลจะเป็นอย่างไร

ดินแดนป่าใหญ่ น้ำใสเย็นชื่น
ต้นไม้ร่มรื่น ดาษดื่นฝูงนก

นิทาน บันทึกจากป่า

นิทานเรื่องนี้ เริ่มต้นขึ้นในป่าที่สวยงามแห่งหนึ่ง
ที่เป็นผืนป่าอันสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารใสสะอาด
ที่ชาวบ้านได้อาศัยดื่มกิน เก็บหน่อไม้หวานอร่อยและพืชผักอื่น ๆเหมือนกับจะไม่มีวันหมด
สัตว์หลายชนิดก็ได้อาศัยอยู่อย่างสบายในป่าแห่งนี้
รวมทั้ง..... เจ้านกยูงแสนสวย เจ้านกขุนแผนจอมโวยวาย
เจ้านกเค้าแมวช่างคิด และ นกอีกหลายชนิด หลายพันธุ์
อยู่มาวันหนึ่งเจ้านกขุนแผนสีฟ้า หางยาวที่ชอบบินไปเกาะตามต้นไม้ต้นโน้นต้นนี้
แล้วก็กระโดดหยองแหยงไปมาเป็นกลุ่ม ๆ
ถ้าได้ไปพบเห็นเรื่องอะไรก็มักจะมาส่งเสียงบอกเพื่อน ๆในป่า
เช้าวันนี้กลุ่มของเจ้านกขุนแผนก็ส่งเสียงโวยวายกันมาดังลั่น
ราวกับมีเรื่องน่ากลัว น่าตื่นเต้น
“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”
“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”
“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”
เจ้านกเค้าแมวช่างคิด ลืมตากลมโตขึ้นมา
“อะไรกันจ๊ะ เจ้าขุนแผน มีเรื่องอะไรแต่เช้าเชียว”
เจ้านกขุนแผนแย่งกันพูดจนเพื่อน ๆแทบจะฟังไม่รู้เรื่อง
ในที่สุดเจ้าขุนแผนหัวหน้าฝูงก็เล่าให้เพื่อน ๆฟังว่า..
“ฉันไปได้ยินเจ้ายักษ์ตัวใหญ่มันบอกว่า

จะมาทำอ่างน้ำใบใหญ่ ๆที่ป่าของเราน่ะซี”

นกยูงที่เพิ่งบินลงจากต้นไม้ใหญ่รีบเดินมาร่วมวง

“อ่างน้ำใบใหญ่เหรอ ใหญ่ขนาดไหนล่ะจ๊ะ”

นกขุนแผน “ใหญ่เป็นภูเขาเลยล่ะ”

นกเค้าแมว “ถ้าใหญ่โตขนาดนั้น น้ำก็จะต้องมีมาก

ขนาดที่จะมาท่วมบ้านของพวกเราทุกตัวเลยทีเดียว”

นกยูง “บ้านชั้นอยู่บนต้นไม้สูง ชั้นก็คงไม่เป็นไร ใช่มั้ยจ๊ะ”

นกเค้าแมว “ไม่ใช่แล้วล่ะ ต้นไม้สูงขนาดไหน ก็คงหนีไม่พ้น

อ่างเก็บน้ำของเจ้ายักษ์นั่นหรอก แล้วพวกหญ้า พวกแมลง

ก็คงจะตายไปหมด พวกเราทุกตัวในป่าก็จะอดอาหารตาย”

นกยูง “เจ้ากิ้งก่าบินเพื่อนรักของฉันก็ต้องตายด้วยใช่มั้ยจ๊ะ”

นกเค้าแมว “ถูกแล้ว สัตว์เล็กสัตว์น้อยในป่านี้จะไม่มีใครเหลือรอด

แม้แต่มนุษย์ที่อยู่แถว ๆนี้ก็เหมือนกัน”

นกขุนแผน “แล้วพวกเราจะทำยังไงกันดี ทำยังไงดี ทำยังไงดี”

“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”

“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”

“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”

นกเค้าแมว “ฉันว่า เราต้องส่งข่าวให้มนุษย์รู้ จะได้ช่วยกัน ดีมั้ย”

นกขุนแผน “แล้วใครจะเป็นคนไปคุยกับมนุษย์ล่ะ ใครกัน ใครกัน ใครกัน”

“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”

“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”

“ชะ-แช้ก....ชะแช้ก”

นกยูง “ฉันเอง เพราะมนุษย์ชอบมาเยี่ยมเยียนพวกฉัน

เห็นมั้ย พวกเขายังเอาชื่อฉันไปตั้งเป็นชื่อแก่ง

แก่งลานนกยูง ที่พวกผีเสื้อชอบไปกินน้ำนั่นไงจ๊ะ”

นกเค้าแมว “ดีจ้ะ งั้นพวกเราช่วยกันคิดซิว่า เราจะไปบอกเรื่องอะไรบ้าง”

พวกนก และสัตว์ทั้งหลายช่วยกันคิด เจ้านกเค้าแมวจดบันทึก

น้อง ๆลองอ่านบันทึกของสัตว์ที่น่าสงสารเหล่านี้ดูนะคะ

บันทึกจากป่า

ถึงชาวบ้านทุกท่าน
ถ้าเจ้ายักษ์พวกนั้นมาสร้างอ่างน้ำเท่าภูเขาในป่าของพวกเรา
ทั้งท่านและเราจะต้องลำบากกันหลายเรื่อง
ที่สำคัญที่สุด คือต้องสูญเสียป่าไม้เป็นจำนวนมาก
ต้นไม้ทุกต้นในป่าล้วนมีบทบาทและหน้าที่สำคัญเท่ากันคือ
-เป็นแหล่งผลิตออกซิเจนให้กับมนุษย์ได้หายใจ
-เป็นแหล่งกักเก็บน้ำถาวรอย่างแท้จริง ที่ปัจจุบันเหลืออยู่ น้อยมากแล้ว)
-เป็นบ้านของสัตว์ป่านานาชนิด
-เป็นแหล่งสร้างความสุขของทุกท่าน ทั้งชมธรรมชาติ และได้ไปเล่นน้ำ
ล่องแก่ง กางเต้นท์ ฯลฯ

สรุปว่า ป่าไม้ คือบ้านหลังใหญ่ของชีวิตทุกสรรพสิ่ง

ขอให้พวกเราร่วมมือกันรักษาป่าไว้ตลอดไป

ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

จาก

คณะนก หนู ปู ปลา และสัตว์ป่าที่น่าสงสารทุกตัว

หนึ่งเปรี้ยง	ปืนลั่น	สะท้านป่า
หนึ่งวูบ	ไหวผวา	ทั้งป่าลั่น
หนึ่งคืน	นานยาว	ราวกัปกัลย์
หนึ่งฝัน	ปลุกแล้ว	ลับแนวไพร
หนึ่งคน	ควรค่า	คาราวะ
“สืบ” สร้าง	สัจจะ	ยิ่งใหญ่
หมื่นคำ	ร่ำหา	อาลัย
รวมใจ	สืบทอด	เจตนา

.....จิระนันท์ พิตรปรีชา....

บทเพลง โลกสวยด้วยมือเรา

นิติพงษ์ ห่อนาค
บริษัท แกรมมี่ เอ็นเตอร์เทนเม้นท์ จำกัด (มหาชน)

ธรรมชาติสร้างคน มีมือมาสองมือ
ไว้ดูแลให้โลกยังคง มีเราทุกคน
อยู่เป็นแสนล้านคน ลงมือคนละคน
ช่วยกันทำให้ดีดีกว่า รวมใจเข้ามา

ให้มากับคนเราทุก ๆ คน เอาไว้คอยประคองป้องกัน
ได้อยู่อาศัยร่วมกันมา
ช่วยกันถ้าเรายังเห็นคุณค่า ในเมื่อเราเป็นคนทั้งที
มาคอยรักษาโลกเราไว้

* ให้โลกเราสวย พวกเรามาช่วยกัน
อยากให้โลกน่าอยู่กว่านี้ เป็นโลกที่เราฝันใฝ่
* * ให้โลกเราสวย พวกเรามาช่วยกัน
อยากให้โลกน่าอยู่กว่านี้ เป็นโลกที่เราฝันใฝ่
อีกไม่ช้าไม่นาน เราเองคงต้องไป
เข้ามาอยู่ที่นี้แทนเรา คือเด็กของเรา
อยู่ที่มือของเรา ที่จะทำโลกให้เลวร้ายอย่างไร
อยากให้โลกน่าอยู่กว่านี้ เป็นโลกที่เราฝันใฝ่

รับรู้ด้วยกันแล้วทำให้โลกนี้สดใส
จะสวยอย่างไร เป็นไปได้ด้วยมือของเรา
รับรู้ด้วยกันแล้วทำให้โลกนี้สดใส
จะสวยอย่างไร เป็นไปได้ด้วยมือของเรา
แต่มันก็ยังมีโลกใบเก่า ยังต้องมีอีกหมื่นล้านคน
เด็ก ๆ ที่เขาไม่เดียงสา (ซ้ำ *)
อยู่ที่มือของเรา ที่จะทำโลกให้สดใส
จะสวยอย่างไร เป็นไปได้ด้วยมือของเรา (ซ้ำ *)

เอกสารประกอบการสอน คาบ 3

เรื่อง การปฏิบัติตนต่อสิ่งสร้างทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมเพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนาที่ตนนับถือพระพุทธศาสนากับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ประเวศ อินทองปาน*)

บทนำทั่วไป

พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นเป็นเวลา 2,500 ปี กว่าล่วงมาแล้วเดิมที่เดียวนั้น พระพุทธศาสนาเกี่ยวข้องกับการแสวงหาวิธีกำจัดทุกข์ของมนุษย์จึงไม่ได้เน้นโดยตรงเรื่องแนวปฏิบัติต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพราะปัญหาทางสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหายุคปัจจุบัน สมัยพุทธกาลไม่มีปัญหานี้ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังบริสุทธิ์สะอาด ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ อุดมสมบูรณ์ พระพุทธเจ้าและพระสาวกทั้งหลายใช้ชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติอย่างแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เคยปรากฏหลักฐานใดๆ ว่าเบียดเบียน ช่วงชิงทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์มาสร้างประโยชน์ในทางวัตถุเพื่อตนเองหรือเพื่อพระศาสนาเลยในทางตรงกันข้ามกลับอาศัยใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นด้วยความซาบซึ้งในคุณค่า และมีจิตใจในการถนอมรักษาอย่างสูงส่ง ถึงกระนั้นก็ตาม ในฐานะพระพุทธศาสนาเป็นปรัชญาชีวิตที่สมบูรณ์แบบที่สะท้อนในแง่มุมต่าง ๆ ของประสบการณ์
จึงเป็นไปได้ที่จะค้นหาหลักคำสอนเพื่อทำความเข้าใจและอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พระพุทธศาสนามีปรัชญาและคำสอนที่เน้นความตระหนักและมีความเมตตาต่อชีวิตทั้งมวล แต่ที่ผ่านมา ชีวิตสัตว์ พืชพรรณ ทรัพยากรทางธรรมชาติ เป็นต้น ถูกทำลายลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากความโง่เขลา ความโลภ และการขาดความเคารพต่อโลก วิกฤติการณ์ทางสิ่งแวดล้อมที่เราเผชิญอยู่ทุกวันนี้ ต้องการความช่วยเหลือที่เร่งด่วน แต่การมุ่งเน้นคุณค่าด้านจิตวิญญาณของมนุษย์ มิได้หมายความว่าจะละเลยบทบาทของวิทยาศาสตร์ แต่วิทยาศาสตร์มีขอบเขตอยู่กับสภาพของโลก ในขณะที่พุทธศาสนาเป็นแหล่งคุณค่าของมนุษย์ และทุกวันนี้ ประชาชนจำนวนมากรู้สึกว่า นอกเสียจากปัจเจกชนและค่านิยมทางสังคมจะได้รับการกระตุ้น เมื่อนั้นเราจึงจะเริ่มแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้ในวิถีทางที่มีผลต่อชีวิตบนโลก ทั้งปัจจุบันและอนาคตอย่างไรก็ตาม ถึงเวลาแล้วที่มนุษย์จะได้ทบทวนทัศนะของตนต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะสามารถกำหนดเป้าหมายในการดำรงชีพเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติและไม่กลายเป็นผู้ทำลายล้างธรรมชาติไปอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์และหยุดยั้งการทำลายล้างธรรมชาติก่อนที่จะสายเกินไป ในศตวรรษที่ 20 นี้ได้มีเสียงเรียกร้องดังก้องมาก

ปัญหาสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน

ตั้งแต่ได้มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้นในปี ค.ศ. 1770 เป็นต้นมาการขยายตัวของเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมได้เป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของประชากรของโลกอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติได้ถูกคุกคามและทำลายลงโดยการกระทำของมนุษย์จนเกิดมลพิษ (Pollution) และได้ส่งผลร้ายต่อมวลมนุษย์อย่างรุนแรงตามระยะเวลาที่ผ่านมา ปัญหาและความสูญเสียดุลยภาพของสิ่งแวดล้อมมีท่าทีว่าจะเลวร้ายลงทุกวัน อันจะต้องระดมความคิดและการกระทำช่วยกันแก้ไขทุกวันนี้ก็คือ

1. มลพิษทางอากาศ เกิดจากก๊าซหลายชนิด เช่น คาร์บอนมอนนอกไซด์ คาร์บอนไดออกไซด์ ออกไซด์ของไนโตรเจน สารไฮโดรคาร์บอนต่างๆรวมทั้งอนุภาคบางชนิดและไอของตะกั่วโรงงานอุตสาหกรรมและยวดยานพาหนะยิ่งหนาแน่นมากเท่าไร มลพิษในอากาศก็เพิ่มมากเท่านั้น

2. มลพิษทางน้ำ การที่น้ำในแม่น้ำลำคลองปัจจุบันเน่าเสีย มีแนวโน้มมากขึ้น เพราะมนุษย์ได้ทิ้งขยะ สารเคมี ปุ๋ย ซากสัตว์ น้ำสกปรกจากโรงงาน ผงซักฟอก ฯลฯ มนุษย์จึงต้องเผชิญกับน้ำไม่บริสุทธิ์ที่ตนใช้ยังชีพและมนุษย์ก็ยังรู้ดีต่อไปว่า น้ำเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตอย่างหนึ่ง และน้ำที่ตนใช้ยังชีพกำลังจะเป็นพิษขึ้นทุกที แต่มนุษย์ก็ยังไม่หยุดยั้งในการทำน้ำให้เป็นพิษ เพราะความละเลย ความเห็นแก่ตัว มักง่าย และความไม่เอาใจใส่ของมนุษย์นั่นเอง แม่น้ำลำคลองต่างๆ จึงเน่าเหม็นเป็นจำนวนมาก

3. มลพิษทางดิน การที่ดินเกิดภาวะมลพิษมีที่มาจากหลายสาเหตุ เช่น มูลของสัตว์ การใช้ปุ๋ยเกินพอดี ตะกอนของเกลือ สารเคมี โดยเฉพาะขยะมูลฝอย ถ้ากองทิ้งไว้จะเกิดการสลายตัว ทำให้เกิดสารอินทรีย์และ อนินทรีย์ พอฝนตกลงมาน้ำก็จะไหลไปบริเวณข้างเคียง สารต่างๆ ก็ตามไปด้วย ทำให้บริเวณนั้นมีพิษไปด้วย นอกจากนี้ขยะบางอย่างก็ยากต่อการทำลายหรือทำลายได้เพียงบางส่วน ถ้าทิ้งไว้ที่ใดก็มักจะคงอยู่ในสภาพเช่นนั้น ถ้าทิ้งลงตามท่อระบายน้ำ จะทำให้เกิดการอุดตัด ถ้าทิ้งลงในแม่น้ำลำคลองจะทำให้ตื้นเขินและเป็นอันตรายต่อเรือที่สัญจรไปมา สิ่งที่ละลายตัวยากที่กล่าวมา เช่น พลาสติก โลหะ ฝ้าย หนัง เป็นต้น

4. มลพิษทางอุณหภูมิ โลกปัจจุบัน อากาศจะแปรปรวนไปจากอดีตมาก เพราะมนุษย์มีการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ทั้งที่เป็นการเสริมสร้างและทำลายมนุษย์ เช่น ระเบิดไฮโดรเจน การถางป่าตัดต้นไม้ หรือ การอยู่ในเมืองอย่างแออัดไม่มีต้นไม้ทำให้ฝนไม่ตก หรือความร้อนจากอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ เช่นตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ เครื่องจักรต่างๆ ตลอดจนความร้อนจากดวงอาทิตย์ เป็นต้น

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กล่าวมานี้ ล้วนมีผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน มนุษย์ต้องการฝืนดินในการผลิตอาหารธรรมชาติ แต่ขณะนี้ดินก็หมดประสิทธิภาพในการผลิต ทุกวันนี้ต้องสร้างปุ๋ยเคมี เพิ่มความอุดมให้แก่ดินซึ่งผิดธรรมชาติที่เคยเป็นมายิ่งเพิ่มปุ๋ยเคมีลงไปมากเท่าไรก็เป็นการทำลายมากเท่านั้นคงต้องใช้เวลานานต่อการย่อยสลาย ผลิตภัณฑ์สังเคราะห์ต่างๆ ที่ทับถมอยู่บนแผ่นดิน ในช่วงเวลาดังกล่าว ดินก็เสื่อมคุณภาพลงไปเรื่อยๆ กว่าความอุดมสมบูรณ์จะกลับคืนมาก็คงจะใช้เวลานานทีเดียว ชีวิตมนุษย์ต้องการน้ำเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับตาลงแต่ละวัน มนุษย์ต้องใช้น้ำในการอุปโภค บริโภคประจำวัน เช่น อาบ ดื่ม ทำความสะอาดร่างกายและสิ่งต่างๆ ใช้ในการผลิตผลทางการเกษตรในไร่นา ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม ใช้ในทางการคมนาคม

ยานพาหนะบรรทุกคน บรรทุกสิ่งของไปมา ติดต่อกันโดยไม่ต้องลงทุนอะไร ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ แต่เมื่อเกิดมลพิษทางน้ำ ประโยชน์การใช้งานเหล่านี้ย่อมลดลงและหมดไปในที่สุด แต่ความต้องการใช้ประโยชน์จากน้ำ มิได้หมดไปด้วย เมื่อความต้องการมีมากปัจจัยตอบสนองความต้องการมีน้อยมนุษย์ขาดน้ำยังพออยู่ได้ในระยะเวลาสั้นๆ ขาดอาหารอยู่ได้นานหลายวัน แต่ขาดอากาศบริสุทธิ์หายใจ ไม่ถึง 1 ชั่วโมงก็เสียชีวิตทันที หากไม่เสียชีวิตก็อาจจะพิการได้ หากอากาศเสียแผ่ขยายออกไปมากๆ ความเจ็บป่วยต่างๆ เกิดขึ้นได้ง่าย กระทบกระเทือนสุขภาพก่อน เวลาผ่านไปก็เป็นอันตรายแก่ชีวิต หากอากาศเสียขยายไปอย่างรุนแรงมนุษย์อาจจะต้องตายจนสิ้นเผ่าพันธุ์ก็ได้

อุณหภูมิ ก็มีผลกระทบต่อการดำรงชีพของมนุษย์ไม่แพ้สิ่งแวดล้อมอื่นๆ ร่างกายที่ดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข เพราะมีอุณหภูมิสมดุลกับธาตุอื่นๆ ในร่างกาย และอุณหภูมิในร่างกายย่อมมีความสัมพันธ์กับภายนอกอย่างใกล้ชิด หากอุณหภูมิภายนอกร้อนมากจนร่างกายไม่สามารถปรับตัวอยู่ได้ ก็ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างแน่นอน

หากมองปัญหาตามแนวพระพุทธศาสนาก็พบว่าขณะนี้ ธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม กำลังมีปัญหาซึ่งอาจจะเพิ่มความรุนแรงขึ้นทุกวันจนถึงขั้นวิกฤตขึ้นไม่วันใดก็วันหนึ่ง ชีวิตมนุษย์ตามพุทธทัศนะประกอบขึ้นมาจากธาตุ ดิน น้ำ ไฟ ลม ตามกฎธรรมชาติ ต้องอาศัย ธาตุ 4 ที่ส่งเข้าไปสู่ร่างกายและถ่ายทอดออกมาต้องบริสุทธิ์และสมดุล ร่างกายจึงจะดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข ถ้าหากเสียดุลบ้างเล็กน้อย ร่างกายก็จะแสดงปฏิกิริยาออกมาในรูปของความอ่อนแอหรือป่วยไข้ ถ้ารุนแรงชีวิตจะแตกสลายทันที หากสิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาวะปกติบริสุทธิ์ สดใสตามธรรมชาติ ชีวิตมนุษย์ก็จะพบกับความสุขสดชื่นไปด้วย แต่ถ้าเมื่อไรมีความแปรปรวนมากๆ ชีวิตมนุษย์ก็จะประสบทุกข์มากขึ้น ภารกิจแห่งการร่วมกันเผชิญปัญหา การค้นหาสาเหตุขอวงปัญหาและทางแก้ให้พบซึ่งมั่นใจว่าทางแก้มีอยู่ จึงมิใช่เป็นหน้าที่ของมนุษย์เพียงคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของทุกชีวิต เพราะมันจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความดำรงอยู่และการล้มสลายแห่งมนุษยชาติ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับแนวคิดทางพระพุทธศาสนา

ปัญหาโลกร้อนขึ้น ชั้นโอโซนถูกทำลาย พืชและสัตว์หลายชนิดกำลังจะสูญพันธุ์ การเพิ่มขึ้นของประชากร การแพร่กระจายของมลภาวะและฝนกรด ปัญหาต่างๆ เหล่านี้กำลังรุมเร้าโลกของเราและทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจก็ยังคงดำเนินไปตามปกติ ส่วนสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความโลภซึ่งเป็นผลมาจากกระแสการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเดียวคงไม่เพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาที่โลกกำลังเผชิญอยู่ได้ ที่จริงแล้วความอวดดีของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยความเชื่อของศาสนาต่างๆ ที่มีปรากฏอยู่บนโลกใบนี้นานมาแล้ว พระพุทธศาสนาสอนให้คนรักความสงบ และเชื่อว่าความเกลียดชังและอาวุธนำไปสู่การทำลายล้างตนเองและผู้อื่น ความโลภ และความเห็นแก่ตัวนำไปสู่ความทุกข์ยาก ยิ่งไปกว่านั้นความเห็นแก่ตัวยังเป็นสาเหตุสำคัญของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ดังคำกล่าวของท่านพุทธทาส ภิกขุ[2] ที่ว่า “ทุกศาสนาต้องการหยุดความเห็นแก่ตัว เมื่อคนตกเป็นทาสของความเห็นแก่ตัว ไม่ต้องหวังว่าจะมีความสงบ พุทธศาสนิกชนที่แท้จริงต้องปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอย่างจริงจังและจริงใจ เมื่อนั้นเราจึงจะรักษาธรรมชาติไว้ได้

[2] พุทธทาส ภิกขุ. **พุทธศาสนิกกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง. 2533. หน้า 14.

ตราบใดที่คนยังมีความเห็นแก่ตัวอยู่ก็ไม่สามารถที่จะป้องกันการทำลายป่าที่เพิ่มขึ้นได้" นั่นคือ ธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด แต่ความต้องการของมนุษย์มีไม่จำกัด

อย่างไรก็ตามสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ที่จิตใจของมนุษย์ ซึ่งเต็มไปด้วยความอวิชชา วิกลจริต ละโมบ และความเกลียดชัง ฉะนั้นเราจะต้องพยายามหาทางแก้ไขที่จิตวิญญาณ และจิตวิทยา ที่เป็นต้นเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม ก่อนที่จะพยายามแก้ไขปัญหาด้านวัตถุด้วยการใช้เทคโนโลยีที่สลับซับซ้อน การศึกษาและศาสนาเป็นแนวทางที่จะใช้แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ โดยการทำให้คนเห็นและเข้าใจธรรมชาติมากขึ้น รู้สึกผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมของตนเอง เห็นผลที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากการกระทำของตน และทำให้คนเห็นว่าตนสามารถทำสิ่งใหม่ที่ดีและถูกต้องได้ การศึกษาจะต้องช่วยปลูกฝังทัศนะคติที่ดีและเปลี่ยนพฤติกรรมที่ทำลายสิ่งแวดล้อมของคน

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ (ชื่อกลุ่ม) .....

สมาชิกในกลุ่ม 1. .....2. .....

3. .....4.....

5. .....6. .....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	คะแนน		
	3	2	1
1. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
2. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
3. รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
4. มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
5. ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม			

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ทำเป็นประจำ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ทำเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ทำน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13-15	ดี
8-12	ปานกลาง
5-7	ปรับปรุง

เกณฑ์ประเมินการตอบคำถาม (4 คะแนน)

การเขียนอธิบายคำตอบเพื่อแสดงความเข้าใจ (มี 2 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน)

- เขียนอธิบายคำตอบได้ถูกต้อง ใช้ภาษาเข้าใจง่าย = 2 คะแนน
- เขียนอธิบายคำตอบถูกต้อง แต่ใช้ภาษาวกวน ทำให้สับสน = 1 คะแนน
- เขียนอธิบายคำตอบไม่ถูกต้องหรือไม่เขียนคำอธิบาย = ไม่มีคะแนน